

SEANCE DE L'APRES-MIDI — NAMIDDAGVERGADERING

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 10 m.
De vergadering wordt geopend om 14 h 10 m.

EXCUSE — VERONTSCHULDIGD

M. Buelens, pour devoirs professionnels, demande d'excuser son absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Buelens, wegens ambtsplichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

MESSAGES — BOODSCHAPPEN

M. le Président. — Par messages du 3 mars 1994, la Chambre des représentants transmet au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance de ce jour:

1° Le projet de loi modifiant la loi du 14 janvier 1975 portant le règlement de discipline des forces armées et la loi du 11 juillet 1978 organisant les relations entre les autorités publiques et les syndicats du personnel militaire des forces terrestre, aérienne et navale et du service médical;

Bij boodschappen van 3 maart 1994 zendt de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat, zoals zij ter vergadering van die dag werden aangenomen:

1° Het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 14 januari 1975 houdende het tuchtreglement van de krijgsmacht en van de wet van 11 juli 1978 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van het militair personeel van de land-, de lucht- en de zeemacht en van de medische dienst;

— Renvoi à la commission de la Défense.

Verwezen naar de commissie voor de Defensie.

2° Le projet de loi relatif à la publicité de l'administration;

2° Het ontwerp van wet betreffende de openbaarheid van bestuur;

— Renvoi à la commission de l'Intérieur.

Verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

3° Le projet de loi modifiant la loi du 27 février 1987 relative aux allocations aux handicapés en vue d'accélérer l'examen des dossiers;

3° Het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten met het oog op een snellere afwerking van de dossiers;

4° Le projet de loi spéciale instaurant une contribution de responsabilisation à charge de certains employeurs du secteur public;

4° Het ontwerp van bijzondere wet tot instelling van een responsabiliseringsbijdrage ten laste van sommige werkgevers van de openbare sector;

— Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

5° Le projet de loi portant exécution du plan global en matière de fiscalité.

5° Het ontwerp van wet tot uitvoering van het globaal plan op het stuk van de fiscaliteit.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financien.

Par messages du 3 mars 1994, la Chambre des représentants fait connaître qu'elle a adopté, tels qu'ils lui ont été transmis par le Sénat, les projets de loi:

1° Relatif au statut et aux rétributions du personnel enseignant civil de l'Ecole royale militaire;

Bij boodschappen van 3 maart 1994 deelt de Kamer van volksvertegenwoordigers mede dat zij heeft aangenomen, zoals zij haar door de Senaat werden overgezonden, de ontwerpen van wet:

1° Betreffende het statuut en de bezoldiging van het onderwijzend burgerpersoneel van de Koninklijke Militaire School;

2° Portant abrogation des articles 4 et 7 de la loi du 30 mars 1921 ayant pour objet l'agrandissement de la ville de Bruxelles en vue de l'extension des installations maritimes;

2° Tot opheffing van de artikelen 4 en 7 van de wet van 30 maart 1921 tot het vergroten der stad Brussel met het oog op de uitbreiding der zeevaartinstellingen;

3° Portant modification de certaines dispositions de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre;

3° Houdende wijziging van sommige bepalingen van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst;

4° Modifiant l'article 2, § 1er, alinéas 1er et 3, de la loi du 16 juin 1970 relative aux bonifications pour diplômes en matière de pensions des membres de l'enseignement.

4° Tot wijziging van artikel 2, § 1, eerste en derde lid, van de wet van 16 juni 1970 betreffende de bonificaties wegens diploma's inzake pensioenen van leden van het onderwijs.

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

MEDEDELINGEN — COMMUNICATIONS

Arbitragehof — Cour d'arbitrage

De Voorzitter. — Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van de beroepen tot vernietiging van de artikelen 6 en 23, § 1, van de wet van 22 juli 1993 houdende fiscale en financiële bepalingen (rolnummers 634, 636, 653, 657, 658 en 659, samengevoegde zaken).

En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat les recours en annulation des articles 6 et 23, § 1er, de la loi du 22 juillet 1993 portant des dispositions fiscales et financières (numéros du rôle 634, 636, 653, 657, 658 et 659, affaires jointes).

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van de volgende op 3 maart 1994 uitgesproken arresten:

1. Het arrest nr. 17/94 in zake de prejudiciële vragen gesteld door de Raad van State in zake het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Opzullik tegen de Instelling en in zake A. Robette tegen de Instelling (rolnummer 537);

En application de l'article 113 de la loi du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat les arrêts ci-après rendus le 3 mars 1994:

1. L'arrêt n° 17/94 en cause des questions préjudicielles posées par le Conseil d'Etat en cause du centre public d'aide sociale de Silly contre l'Etablissement et en cause de A. Robette contre l'Etablissement (numéro du rôle 537);

2. Het arrest nr. 18/94 in zake het beroep tot gedeeltelijke vernietiging van artikel 9 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt, ingesteld door de Vlaamse Regering (rolnummer 573);

2. L'arrêt n° 18/94 en cause du recours en annulation partielle de l'article 9 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, introduit par le Gouvernement flamand (numéro du rôle 573);

3. Het arrest nr. 19/94 in zake de prejudiciële vraag gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Bergen in zake het openbaar ministerie tegen M. Marchandise en de NV Trafiba (rolnummer 583).

3. L'arrêt n° 19/94 en cause de la question préjudicielle posée par le Tribunal de première instance séant à Mons en cause du ministère public contre M. Marchandise et la SA Trafiba (numéro du rôle 583).

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

Europees Parlement — Parlement européen

De Voorzitter. — Bij brief van 1 maart 1994 heeft de voorzitter van het Europees Parlement aan de Senaat overgezonden:

1. Een resolutie over het 22e verslag van de Commissie van de Europese Gemeenschappen over het mededingingsbeleid;

Par lettre du 1er mars 1994, le président du Parlement européen a transmis au Sénat:

1. Une résolution sur le 22e rapport de la Commission des Communautés européennes sur la politique de concurrence;

2. Een resolutie over gelijke rechten voor homoseksuele mannen en vrouwen in de Europese Gemeenschap;

2. Une résolution sur l'égalité des droits des homosexuels et des lesbiennes dans la Communauté européenne;

3. Een resolutie over Kaliningrad (Königsberg), een Russische enclave in het Baltisch gebied: situatie en vooruitzichten vanuit Europees standpunt;

3. Une résolution sur Kaliningrad (Königsberg), enclave russe dans la région balte: état de la situation et perspectives du point de vue européen;

4. Een resolutie over de resultaten van de werkzaamheden van de paritaire vergadering ACS-EG in 1993;

4. Une résolution sur les résultats des travaux de l'assemblée paritaire ACP-CE en 1993;

5. Een resolutie over de stand van de toetredingsonderhandelingen met Oostenrijk, Zweden, Finland en Noorwegen;

5. Une résolution sur l'état d'avancement des négociations relatives à l'élargissement à l'Autriche, à la Suède, à la Finlande et à la Norvège;

6. Een resolutie over de benoeming van de leden van het Hof van justitie;

6. Une résolution sur la nomination des membres de la Cour de justice;

7. Een resolutie over de Grondwet van de Europese Unie;

7. Une résolution sur la Constitution de l'Union européenne;

8. Een resolutie over de schending van de mensenrechten in Marokko en de Westelijke Sahara;

8. Une résolution sur les violations des droits de l'homme au Maroc et au Sahara occidental;

9. Een resolutie over de Akkoorden van Schengen;

9. Une résolution sur les Accords de Schengen;

10. Een resolutie over de toestand in Bosnië-Herzegovina;

10. Une résolution sur la situation en Bosnie-Herzégovine;

11. Een resolutie over de criminaliteit in Europa.

11. Une résolution sur les activités criminelles en Europe.

— Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen.

Renvoi à la commission des Relations extérieures.

Administratieve begroting — Budget administratif

De Voorzitter. — Overeenkomstig de artikelen 15 en 22 van de wetten op de rijkscomptabiliteit, samengeordend op 17 juli 1991, heeft de Regering, tengevolge van herverdelingen der basisallocaties voor het begrotingsjaar 1993, de gewijzigde administratieve begroting van het ministerie van Landbouw van het begrotingsjaar 1993 aan de Wetgevende Vergaderingen overgezonden.

En exécution des articles 15 et 22 des lois sur la comptabilité de l'Etat, coordonnées le 17 juillet 1991, le Gouvernement a transmis aux Assemblées législatives, par suite de redistributions d'allocations de base de l'année budgétaire 1993 le budget administratif modifié du ministère de l'Agriculture de l'année budgétaire 1993.

— Verwezen naar de commissie voor de Landbouw en de Middenstand.

Renvoi à la commission de l'Agriculture et des Classes moyennes.

VOORSTEL VAN WET BETREFFENDE DE VERPLICHTE VERMELDINGEN OP BEPAALDE VERKIEZINGSDOCUMENTEN

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROPOSITION DE LOI RELATIVE AUX MENTIONS OBLIGATOIRES SUR CERTAINS DOCUMENTS ELECTORAUX

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het voorstel van wet betreffende de verplichte vermeldingen op bepaalde verkiezingsdocumenten.

Nous abordons l'examen de la proposition de loi relative aux mentions obligatoires sur certains documents électoraux.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Mevrouw Lieten, rapporteur, verwijst naar haar verslag.

Daar niemand het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het voorstel van wet.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles de la proposition de loi.

L'article premier est ainsi rédigé :

Article premier. § 1er. L'article 10, § 2, première phrase, du Code électoral, l'article 3, alinéa 2, première phrase, de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen, l'article 2, alinéa 7, première phrase, de la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, l'article 3, alinéa 7, première phrase, de la loi du 12 janvier 1989 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, l'article 7, § 1er, alinéa 4, de la loi du 6 juillet 1990 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Communauté germanophone et l'article 3, § 1er, alinéa 3, première phrase, de la loi électorale communale, coordonnée le 4 août 1932, sont remplacés par la disposition suivante :

« Pour chaque personne satisfaisant aux conditions de l'électorat, la liste des électeurs mentionne le nom, les prénoms, la date de naissance, le sexe et la résidence principale. »

§ 2. Dans l'article 3, alinéa 2, de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen, la phrase suivante est insérée entre la première et la deuxième phrase :

« La liste des électeurs visés à l'article 1er, § 2, 2°, mentionne en outre leur nationalité. »

Artikel 1. § 1. Artikel 10, § 2, eerste volzin, van het Kieswetboek, artikel 3, tweede lid, eerste volzin, van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europees Parlement, artikel 2, zevende lid, eerste volzin, van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, artikel 3, zevende lid, eerste volzin, van de wet van 12 januari 1989 tot regeling van de wijze waarop de Brusselse Hoofdstedelijke Raad wordt verkozen, artikel 7, § 1, vierde lid, van de wet van 6 juli 1990 tot regeling van de wijze waarop de Raad van de Duitstalige Gemeenschap wordt verkozen en artikel 3, § 1, derde lid, eerste volzin, van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, worden vervangen door de volgende bepaling :

« Voor elke persoon die voldoet aan de kiesbevoegdheidsvoorwaarden, vermeldt de kiezerslijst de naam, de voornamen, de geboortedatum, het geslacht en de hoofdverblijfplaats. »

§ 2. In artikel 3, tweede lid, van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europees Parlement, wordt de volgende volzin ingevoegd tussen de eerste en de tweede volzin :

« De lijst van de kiezers bedoeld in artikel 1, § 2, 2°, vermeldt bovendien hun nationaliteit. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. § 1er. L'article 107, alinéa 8, deuxième phrase, du Code électoral, l'article 10, alinéa 4, première phrase, de la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, l'article 8, alinéa 4, première phrase, de la loi du 12 janvier 1989 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, l'article 10, alinéa 5, première phrase, de la loi du 6 juillet 1990 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Communauté germanophone, l'article 5, alinéa 7, de la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales et l'article 21, alinéa 3, de la loi électorale communale, coordonnée le 4 août 1932, sont remplacés par la disposition suivante :

« Les lettres de convocation, conformes au modèle à déterminer par arrêté royal, indiquent le nom, les prénoms, le sexe et la résidence principale de l'électeur et, le cas échéant, le nom de son conjoint, ainsi que le numéro sous lequel il figure sur la liste des électeurs. »

§ 2. Les dispositions ci-après sont abrogées :

1° L'article 107, alinéa 9, du Code électoral ;

2° L'article 5, alinéa 8, de la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales.

Art. 2. § 1. Artikel 107, achtste lid, tweede volzin, van het Kieswetboek, artikel 10, vierde lid, eerste volzin, van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, artikel 8, vierde lid, eerste volzin, van de wet van 12 januari 1989 tot regeling van de wijze waarop de Brusselse Hoofdstedelijke Raad wordt verkozen, artikel 10, vijfde lid, eerste volzin, van de wet van 6 juli 1990 tot regeling van de wijze waarop de Raad van de Duitstalige Gemeenschap wordt verkozen, artikel 5, zevende lid, van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en artikel 21, derde lid, van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, worden vervangen door de volgende bepaling :

« De oproepingsbrieven, overeenkomstig het model dat bij koninklijk besluit te bepalen is, vermelden de naam, de voornamen, het geslacht en de hoofdverblijfplaats van de kiezer en, in voorkomend geval, de naam van zijn echtgeno(o)t(e), alsook het nummer waaronder hij op de kiezerslijst staat. »

§ 2. De hierna volgende bepalingen worden opgeheven :

1° Artikel 107, negende lid, van het Kieswetboek ;

2° Artikel 5, achtste lid, van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. § 1er. L'article 116, § 4, alinéa 1er, première phrase, du Code électoral, modifié par la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, l'article 21, § 2, alinéa 2, première phrase, de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen, l'article 14, alinéa 3, première phrase, de la loi ordinaire précitée du 16 juillet 1993, l'article 11, § 1er, alinéa 3, première phrase, de la loi du 12 janvier 1989 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, modifié par la loi ordinaire précitée du 16 juillet 1993, l'article 22, alinéa 3, première phrase, de la loi du 6 juillet 1990 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Communauté germanophone, l'article 11, § 1er, alinéa 4, première phrase, de la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales, remplacé par la loi ordinaire précitée du 16 juillet 1993, et l'article 23, alinéa 4, première phrase, de la loi électorale communale, coordonnée le 4 août 1932, sont remplacés par la disposition suivante :

« L'acte de présentation indique le nom, les prénoms, la date de naissance, le sexe, la profession et la résidence principale des candidats et, le cas échéant, des électeurs qui les présentent. »

§ 2. Dans l'article 14, alinéa 3, de la loi ordinaire précitée du 16 juillet 1993, la phrase suivante est insérée entre la première et la deuxième phrase :

« Il mentionne également le sigle, prévu par l'article 12, qui doit surmonter la liste des candidats sur le bulletin de vote. »

§ 3. Dans l'article 11, § 1er, alinéa 3, de la loi du 12 janvier 1989 réglant les modalités de l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, la phrase suivante est insérée entre la première et la deuxième phrase :

« Il mentionne également le sigle, prévu par l'article 10, § 1er, alinéa 1er, deuxième phrase, qui doit surmonter la liste des candidats sur le bulletin de vote. »

§ 4. Dans l'article 23, alinéa 4, de la loi électorale communale, coordonnée le 4 août 1932, la phrase suivante est insérée entre la première et la deuxième phrase :

« Il mentionne également le sigle, prévu par l'article 10 de la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales, qui doit surmonter la liste des candidats sur le bulletin de vote. »

Art. 3. § 1. Artikel 116, § 4, eerste lid, eerste volzin, van het Kieswetboek, gewijzigd bij de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, artikel 21, § 2, tweede lid, eerste volzin, van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europees Parlement, artikel 14, derde

lid, eerste volzin, van de voormelde gewone wet van 16 juli 1993, artikel 11, § 1, derde lid, eerste volzin, van de wet van 12 januari 1989 tot regeling van de wijze waarop de Brusselse Hoofdstedelijke Raad wordt verkozen, gewijzigd bij de voormelde gewone wet van 16 juli 1993, artikel 22, derde lid, eerste volzin, van de wet van 6 juli 1990 tot regeling van de wijze waarop de Raad van de Duitstalige Gemeenschap wordt verkozen, artikel 11, § 1, vierde lid, eerste volzin, van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, vervangen bij de voormelde gewone wet van 16 juli 1993, en artikel 23, vierde lid, eerste volzin, van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, worden vervangen door de volgende bepaling:

«De voordrachtsakte vermeldt de naam, de voornamen, de geboortedatum, het geslacht, het beroep en de hoofdverblijfplaats van de kandidaten en, in voorkomend geval, van de kiezers die hen voordragen.»

§ 2. In artikel 14, derde lid, van de voormelde gewone wet van 16 juni 1993, wordt de volgende volzin ingevoegd tussen de eerste en de tweede volzin:

«Ze vermeldt eveneens het letterwoord, waarin is voorzien bij artikel 12, en dat bovenaan de kandidatenlijst op het stembiljet moet staan.»

§ 3. In artikel 11, § 1, derde lid, van de wet van 12 januari 1989 tot regeling van de wijze waarop de Brusselse Hoofdstedelijke Raad wordt verkozen, wordt de volgende volzin ingevoegd tussen de eerste en de tweede volzin:

«Ze vermeldt eveneens het letterwoord, waarin is voorzien bij artikel 10, § 1, eerste lid, tweede volzin, en dat bovenaan de kandidatenlijst op het stembiljet moet staan.»

§ 4. In artikel 23, vierde lid, van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, wordt de volgende volzin ingevoegd tussen de eerste en de tweede volzin:

«Ze vermeldt eveneens het letterwoord, waarin is voorzien bij artikel 10 van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, en dat bovendaan de kandidatenlijst op het stembiljet moet staan.»

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We stemmen later over het voorstel van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

PROJET DE LOI MODIFIANT LA NOUVELLE LOI COMMUNALE EN VUE DE RENFORCER LA DÉMOCRATIE COMMUNALE

PROPOSITION DE LOI VISANT À REVALORISER LE RÔLE DU CONSEIL COMMUNAL ET DE SES MEMBRES

Discussion générale et vote d'articles

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE NIEUWE GEMEENTEWET MET HET OOG OP DE VERSTERKING VAN DE GEMEENTELIJKE DEMOCRATIE

VOORSTEL VAN WET TOT HERWAARDERING VAN DE ROL VAN DE GEMEENTERAAD EN HET GEMEENTERAADSLID

Algemene beraadslaging en stemming over artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant la nouvelle loi communale en vue de renforcer la démocratie communale et de la proposition de loi visant à revaloriser le rôle du conseil communal et de ses membres.

Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot wijziging van de nieuwe gemeentewet met het oog op de versterking van de gemeentelijke democratie en van het voorstel van wet tot herwaardering van de rol van de gemeenteraad en het gemeenteraadslid.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Mouton (PS), rapporteur. — Monsieur le Président, le projet de loi modifiant la nouvelle loi communale en vue de renforcer le fonctionnement démocratique de l'institution contient essentiellement les innovations suivantes.

Désormais, un conseiller communal qui, en raison de son handicap, ne peut exercer seul son mandat aura le droit de choisir une personne de confiance pour l'aider dans l'accomplissement de sa tâche. Cette personne sera choisie parmi les électeurs de la commune remplissant, bien entendu, les conditions d'éligibilité.

Par ailleurs, le projet de loi accorde aux conseillers communaux des moyens supplémentaires qui devraient leur permettre d'accomplir leur tâche avec une plus grande efficacité, par une meilleure connaissance des dossiers. C'est ainsi que le droit de regard et d'information des conseillers a été élargi. Désormais, ceux-ci pourront obtenir des explications techniques auprès du secrétaire communal ou de l'agent communal désigné à cet effet et recevoir des photocopies selon des modalités qui seront arrêtées par le règlement d'ordre intérieur. Ce règlement précisera également les conditions de visite des établissements et services communaux. Les conseillers communaux pourront poser des questions écrites et orales au collège des bourgmestre et échevins, mais ce droit sera également réglementé.

Le conseil communal devra être convoqué chaque fois que l'exigeront les affaires relevant de ses attributions et — c'est une nouveauté — au moins dix fois l'an.

Sortant quelque peu de mon rôle de rapporteur, j'estime que cette dernière disposition est peu glorieuse car elle ne permettra pas de mesurer la valeur de la démocratie communale, celle-ci ne s'appréciant pas, me semble-t-il, au nombre de séances du conseil communal. Par ailleurs, le non-respect de cette disposition n'est suivi d'aucune sanction. Dans une loi-cadre, il faut éviter, monsieur le ministre, de prévoir jusqu'à la moindre virgule.

Enfin, sauf en cas d'urgence, la convocation se fera désormais au moins sept jours francs — au lieu de cinq actuellement — avant la date de la réunion.

Telles sont, monsieur le Président, les dispositions essentielles contenues dans ce projet de loi qui comporte vingt articles dont 14 ont été adoptés à l'unanimité des membres présents et 4 à l'unanimité moins une abstention. Le vote sur l'ensemble du projet a été acquis par 12 oui, 1 non et 1 abstention. Pour les détails, je renvoie l'assemblée au rapport écrit. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pede.

De heer Pede (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, het wetsontwerp dat door de rapporteur werd toegelicht, heeft drie doelstellingen.

Ten eerste wordt de positie van het gemeenteraadslid versterkt. Het gemeenteraadslid krijgt in de uitoefening van zijn mandaat meer waarborgen en mogelijkheden dan tot nu toe in de gemeentewet opgenomen.

Ten tweede worden de inwoners van de gemeenten beter ingelicht en zodoende beter bij het gemeentelijk politiek gebeuren betrokken.

Ten derde worden er verduidelijkingen aangebracht in teksten van de gemeentewet waarover betwisting bestond.

Ik voeg er onmiddellijk aan toe dat de meeste gemeenten in ons land eigenlijk al voldoen aan wat in dit verband in het ontwerp wordt vastgelegd. Eigenlijk legifereren wij hier enkel voor de gemeenten waar men met de democratie nogal een loopje neemt.

De heer Suykerbuyk (CVP). — Men kan dus spreken van een uitzonderingswetgeving.

De heer Pede (VLD). — Dat zou men inderdaad kunnen.

Het ontwerp legt de gemeenteraden nu ook een reglement van inwendige orde op. Dat is belangrijk. Toen in 1831 de eerste Grondwet werd opgesteld, stond men immers voor autonome gemeenten, autonome provincies en ook voor een autonome Staat. Men moest hierin een zekere hiërarchie scheppen, zonder aan de autonomie van de verschillende delen te raken. Men heeft het toen zo aangekleed dat de gemeenten helemaal zelfstandig werden, met daarenboven een toezicht over de wettelijkheid en over de opportuniteit van de gemeentelijke handelingen.

Een reglement van inwendige orde is volgens mij een zeer goed instrument om de procedure en de werking binnen de gemeenteraad te organiseren. In een reglement worden immers de procedures en de werking van de gemeenteraad duidelijk omschreven, en de toezichthoudende overheid kan hieraan dan al dan niet haar goedkeuring geven. Zo worden in artikel 4 het principe van het verkrijgen van een afschrift van de akten en stukken betreffende het bestuur, het principe van de toegankelijkheid van de gemeentelijke diensten en instellingen en het principe van het stellen van mondelinge en schriftelijke vragen ingeschreven, maar de uitwerking van die principes moet worden vastgelegd in het reglement van inwendige orde. Hetzelfde geldt voor het verstrekken van technische inlichtingen aangaande bepaalde dossiers, voor de bekendmaking van plaats, dag, tijdstip en agenda van de gemeenteraadsvergaderingen, voor de wijze van stemming en voor het samenstellen van commissies. De principes staan in het ontwerp, maar de uitwerking ervan wordt overgelaten aan het reglement van inwendige orde.

Ik vind het dan ook spijtig dat er in het ontwerp één bepaling is opgenomen die indruist tegen de autonomie van de gemeenten, namelijk de verplichting om ten minste tien keer per jaar de gemeenteraad bijeen te roepen. Ik breng evenwel begrip op voor de problemen waarvoor de minister staat. Ik weet dat er gemeenteraden zijn die maar drie of vier keer per jaar worden bijeengeroepen. Dat is te weinig. De oppositie heeft echter ook de mogelijkheid, wanneer ze ten minste een derde van de raadsleden vertegenwoordigt, om de gemeenteraad samen te roepen. Ik vind die verplichting uit het ontwerp overdreven.

De verduidelijkingen in de gemeenteraad in verband met de agenda, de mededelingen aan het publiek, een ruimere termijn voor de oproeping en een ruimere termijn voor het op de agenda plaatsen van bijkomende punten, zijn positieve elementen.

In de artikelen 1 en 3 werden nieuwe maatregelen opgenomen, namelijk voor raadsleden die wegens een handicap niet zelfstandig hun mandaat kunnen uitoefenen. Het wordt mogelijk gemaakt dat een vertrouwenspersoon een dergelijk raadslid kan bijstaan, die trouwens net zoals het raadslid verplicht is de eed af te leggen. Niemand in de Senaat zal zich tegen een dergelijke beschikking verzetten, maar toch rijzen hier enkele vragen.

Mijnheer de minister, u weet ook dat het niet gemakkelijk is om de hoedanigheid van « raadslid met een handicap » te omschrijven. U hebt dat wijselijk aan een koninklijk besluit overgelaten, wat natuurlijk een gemakkelijke oplossing is, maar hoe zult u erin slagen een sluitend koninklijk besluit op te stellen zonder dat er later problemen zullen ontstaan omtrent de omschrijving van het begrip gehandicapt raadslid dat recht heeft op een vertrouwenspersoon, om hem bij te staan? In verband met het verlenen van volmachten, hebt u vanmorgen toegegeven dat het geen gemakkelijk probleem betreft.

Verder is er het probleem van mogelijke misbruiken. In hoeverre zal een dergelijke vertrouwenspersoon uiteindelijk niet menen zelf te moeten optreden als gemeenteraadslid en in welke mate bestaat de zekerheid dat de vertrouwenspersoon precies weergeeft wat het raadslid meent te moeten zeggen, te moeten doen of zelfs hoe te moeten stemmen?

Mijnheer de Voorzitter, ondanks deze bemerkingen zal de VLD-fractie dit ontwerp van wet goedkeuren. (Applaus.)

M. le Président. — La parole est à M. Flagothier.

M. Flagothier (PS). — Monsieur le Président, le projet de loi que nous examinons a fait l'objet d'après discussions en commission de l'Intérieur. Cela n'est pas anormal parce qu'il est difficile

de trouver un équilibre entre le système de démocratie par délégation, que nous connaissons en Belgique aux différents niveaux de pouvoir, et celui de démocratie directe, prôné par certains.

La commission a donc choisi la voie de la sagesse en fixant dans la loi des principes clairs, à respecter impérativement, mais en laissant l'application concrète au règlement d'ordre intérieur que chaque conseil communal devra dorénavant adopter.

Les mentalités, les situations ne sont pas identiques partout, et il était sage d'en tenir compte.

Je me félicite vraiment du travail accompli, qui augmentera la participation des conseillers à la politique communale. En effet, ils pourront poser des questions écrites ou orales. Cette pratique existait déjà de fait dans certains conseils communaux, mais elle n'était pas légale.

Le conseil devra se réunir au moins dix fois par an, soit pratiquement une fois par mois, et la loi établira le caractère public des séances du conseil communal. En fait, actuellement, c'est pratiquement le huis clos qui est la règle, sauf pour le budget, les comptes, les taxes, les aliénations de biens communaux et quelques autres matières. Il s'agit donc d'une mesure importante allant dans le sens de plus de transparence et de démocratie.

De même, les convocations du conseil devront énoncer clairement les points à l'ordre du jour et être adressées à la presse ainsi qu'aux habitants de la commune qui en font la demande.

Innovation importante, le vote par appel nominal ne sera plus obligatoire. Il pourra y être procédé à main levée ou par assis et levé.

J'évoquerai enfin la possibilité qui sera offerte au conseiller handicapé de se faire assister par une personne de confiance. Celui qui est handicapé pourra ainsi exercer pleinement ses droits politiques avec l'aide d'une personne qu'il choisira lui-même librement.

Avant de quitter la tribune, je veux féliciter le rapporteur et le secrétaire de la commission pour l'excellent rapport qui relate fidèlement les discussions parfois difficiles que nous avons eues en commission. M. le ministre et les commissaires ont témoigné de beaucoup de bon sens, comme d'ailleurs quelques sénateurs qui ont participé activement aux travaux en commission. Je tiens à citer M. Desmedt pour son importante et intéressante contribution à nos débats.

Le groupe PSC votera positivement ce bon projet de loi. (Applaudissements.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Suykerbuyk.

De heer Suykerbuyk (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, eerst en vooral feliciteer ik de rapporteur, de heer Mouton, voor zijn overzichtelijk verslag.

Het is verstandig van de Regering de versterking van de gemeentelijke democratie stapsgewijze te realiseren, zoals is aangegeven in de toelichting bij dit ontwerp. Grote ontwerpen die alles ineens wilden regelen hebben het in het verleden nooit gehaald.

Wij kunnen ons standpunt terugvinden in de voorgestelde aanpassingen en zullen ze dan ook goedkeuren. Een aantal van deze aanpassingen zijn in de praktijk reeds realiteit zoals de heer Pede al zegde. Men kan zeker niet stellen dat de wijzigingen drastisch zijn en dat verheugt ons.

Een nieuwe regeling inschrijven in de gemeentewet komt automatisch neer op het vergroten van de federale materie. Op zichzelf is dat niet verkeerd, maar in het licht van wat tussen de meerderheidspartijen is overeengekomen in verband met de regionalisering van de gemeentewet, is dit niet vanzelfsprekend. Zoals ik in de commissie al zegde, bevat de gemeentewet de basisregeling voor de werking van de gemeentelijke instellingen, « dus organieke regels ». Het is vanzelfsprekend toegelaten deze organieke regels te ontwerpen, maar men moet daar niet te ver in willen gaan. Het zou belachelijk zijn om bijvoorbeeld zaken die via een circulaire kunnen worden geregeld, in de gemeentewet in te schrijven. De commissie heeft echter enkele zaken bijgewerkt zodat in dit ontwerp vooral de grote lijnen zijn aangegeven.

Ik herhaal het dat wij positief staan tegenover dit ontwerp. De regeling voor het raadslid met een handicap is volgens mij goed. Ik zie niet meteen de gevaren waarop de heer Pede heeft gewezen.

Het opmaken van een reglement van inwendige orde verplicht is een goede zaak, hoewel dat op vele plaatsen reeds bestaat.

De verplichting voor de gemeenteraad om minstens tien keer per jaar te vergaderen is goed maar zou overbodig dienen te zijn. Een gemeente die het goed meent met de gemeentelijke democratie zal het vanzelfsprekend vinden minstens tien keer per jaar in raadsvergadering bijeen te komen. Ingevolge de gemeentelijke autonomie zou die verplichting niet moeten worden opgelegd, maar wij kunnen deze minimumverplichting wel aanvaarden.

Wij zijn het er ook mee eens dat er meer publiciteit zal worden gegeven aan de agenda, zodat de inwoners van de gemeente en de pers beter op de hoogte zijn. De openbaarheid van vergadering wordt nu de regel, wat vroeger niet het geval was. In bepaalde gevallen zal dit wel vragen doen rijzen, zoals wat er moet gebeuren als twee derde van de gemeenteraadsleden niet bereid zijn de nodige discretie aan de dag te leggen, bijvoorbeeld voor een grondaankoop. Toch mogen dergelijke risico's het principe van openbaarheid niet in gevaar brengen. Wij zijn het er ook mee eens dat speciale commissies kunnen worden opgericht. Kortom dit is een goed ontwerp.

Tot besluit wijs ik erop dat gemeentelijke democratie en democratie in het algemeen niet alleen afhangen van een regelgeving, hoe aangepast en degelijk die ook mag zijn. Als voorbeeld verwijs ik hiervoor naar de recente gemeenteraadsverkiezingen in Nederland. Bij de discussie over de gemeentelijke organisatie is daar vroeger zeer veel aandacht besteed aan de zogenaamde afspiegelingscolleges, die daar de plaats innemen van onze meerderheidscolleges en op ongeveer dezelfde manier worden samengesteld als bij sommige van onze gewestregeringen gebeurde. Allicht omwille van dit laatste krijgen deze afspiegelingscolleges hier snel een gunstige beoordeling. Toch stellen we nu vast dat zij geen garantie bieden tegen bestuurlijk falen. Ook hier geldt dus dat een goede regelgeving niet belet dat de gemeentelijke dynamiek haar eigen leven leidt.

Bij de bespreking van dit ontwerp moeten wij verder blijven beseffen dat de politieke instellingen, de politici en de politiek zelf op een punt zijn beland dat de niet-geïnteresseerde burger hen het verwijt toestuurde dat zij te ver van de burger afstaan. De wel geïnteresseerde burger wordt door de politieke klasse dikwijls afgeremd van de democratie, zodat hij niet aandringt en daardoor bij de eerste categorie terecht komt. Dat is een reëel gevaar waarvoor wij moeten waarschuwen. Ik herhaal, dit voorstel is *in se* goed en onze fractie zal het dan ook goedkeuren. Bestuurscultuur is echter heel wat meer dan het opleggen van regels. (Applaus.)

M. le Président. — La parole est à M. de Donnée.

M. de Donnée (PRL). — Monsieur le Président, je tiens à féliciter M. Mouton pour son excellent rapport, même si je ne suis pas d'accord avec lui sur un point. Je constate, en effet, qu'une fois de plus, je m'accorde avec le ministre de l'Intérieur pour dire qu'il est souhaitable d'imposer aux conseils municipaux un nombre minimum de réunions par an. Je ne me prononce pas sur l'opportunité de fixer ce nombre à dix plutôt qu'à huit, mais il est important, en la matière, de ne pas laisser libre cours à la fantaisie des bourgmestres et d'imposer des règles minimales. Si le chiffre de dix était discutable, il était, en tout état de cause, préférable de le retenir plutôt que de ne pas résoudre la question.

Je demande à M. Pede de bien vouloir m'excuser de ne pas être, pour une fois, d'accord avec lui à ce sujet.

Cela dit, monsieur le ministre, le groupe PRL votera en faveur de votre projet de loi, notamment parce que vous avez eu la sagesse de tenir compte d'une série de points de vue développés par l'opposition. Vous avez accepté quelques-uns de nos amendements, soit sous leur forme originale, soit de façon légèrement modifiée, notamment par M. Mouton. De nouveau, vous aurez démontré que l'ouverture au dialogue avec l'opposition permettait au ministre d'obtenir des résultats bien meilleurs que lorsqu'il est totalement fermé à toute discussion et à la prise en considération du moindre amendement de l'opposition.

Par ailleurs, je déplore vivement que la commission ait rejeté l'amendement que j'ai déposé, lequel visait à instaurer une limite d'âge pour les fonctions de bourgmestre et d'échevin dans les

communes importantes. Je proposais que dans les communes de plus de 30 000 habitants, le bourgmestre, qu'il soit nommé au sein ou hors du conseil, cesse ses fonctions lorsqu'il atteint l'âge de soixante-sept ans. J'avais d'ailleurs proposé la même règle à l'article 21 pour les échevins.

Vous savez, chers collègues, que la loi communale actuelle est muette en ce qui concerne l'âge des mandataires communaux. Si l'on peut admettre que l'éligibilité à un mandat de conseiller communal ne soit pas limitée en fonction de l'âge du candidat, semblable situation ne peut cependant être admise sans réserve pour les mandats impliquant une fonction exécutive, c'est-à-dire une activité effective et permanente au sein de la commune. Les obligations imposées aux bourgmestres et échevins, tant en leur qualité de responsables communaux que de représentants du pouvoir central, ainsi que la complexité de leurs compétences et des règles juridiques qu'ils doivent connaître sont telles que, dans nos sociétés modernes, il n'est plus possible, dans les communes d'une certaine importance, de laisser accéder aux fonctions précitées des personnes qui ne peuvent pas y consacrer une présence tout à fait permanente, un professionnalisme sans faille et une grande énergie.

Il est également opportun de fixer certaines limites à l'âge de ceux qui exercent des fonctions exécutives dans les communes parce que cela permet un plus grand renouvellement des effectifs, ce qui va dans le sens de la recherche d'une plus grande démocratie communale souhaitée par le ministre.

Est-il normal, par exemple, qu'une personne remplisse la fonction de bourgmestre pendant plus de vingt ans? Il me semble qu'après douze ans, voire dix-huit ans au maximum, un renouvellement ne peut être que profitable à une commune. De la même manière, on concevrait mal qu'un ministre de l'Intérieur reste en place pendant trois législatures successives. Aussi la rotation des fonctions me paraît-elle constituer une solution positive. Le fait d'empêcher certaines personnes de s'inscrire pendant des décennies dans une fonction est une façon de faire place aux jeunes et de provoquer ainsi un renouvellement démocratique dans les communes.

M. Tobback, ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique. — D'accord pour les bourgmestres. Mais qu'en est-il pour les ministres?

M. de Donnée (PRL). — Selon moi, monsieur le ministre, une limite d'âge devrait également être fixée en ce qui concerne les ministres. Cependant, je le répète, je suis opposé à la fixation d'une telle limite pour les mandats électifs. En effet, une personne de 75 ou 80 ans à l'esprit lucide peut se révéler des plus utiles pour une assemblée telle que la nôtre, en raison de sa sagesse et des compétences accumulées, que certains personnages âgés d'une quarantaine d'années seulement, mais qui sont déjà largement «amortis» ou sclérosés.

Cependant, pour toutes les fonctions exécutives, non seulement celles de ministre — et cela répond à la question de M. Tobback — mais également celles de bourgmestre et d'échevin, une limite d'âge est nécessaire en vue d'assurer, je le répète, un certain renouvellement.

L'amendement que j'ai déposé en commission tendait à fixer à 67 ans cette limite d'âge car cela correspond à l'âge normal de retraite des magistrats de la cour d'appel. Cependant, je suis ouvert à toute discussion. En effet, on pourrait parfaitement envisager de porter cette limite à 70 ans mais, en tout cas, pas au-delà.

Par ailleurs, je suis également ouvert à tout dialogue en ce qui concerne la taille des communes qui doivent se voir imposer cette limite d'âge. J'avais proposé de retenir un chiffre de 30 000 habitants, mais il peut tout aussi bien s'agir de communes de 20 000 ou de 40 000 habitants.

Vous me demanderez peut-être, monsieur le ministre, pourquoi je n'ai pas à nouveau déposé cet amendement en séance publique...

M. Tobback, ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique. — Non, je ne vous le demanderai pas, car je le sais! (Sourires.)

M. de Donnée (PRL). — Non, vous ne le savez pas, monsieur le ministre, et je vais vous surprendre.

Selon moi, dans une matière aussi délicate que celle-ci, nous devons être en mesure de parvenir à un consensus qui dépasse la frontière majorité-opposition et le débat doit avoir lieu en toute sérénité dans ce domaine. Il appartient donc au Gouvernement de faire une proposition.

Dès lors, monsieur le ministre, puisqu'en commission, vous ne semblez pas hostile à ma suggestion, je vous demande de déposer un projet de loi qui fixerait un âge limite situé entre 65 et 70 ans pour les bourgmestres et les échevins.

Une décision de ce genre doit, à mon sens, être prise en dehors de toute polémique. Aussi, bien que mon amendement ait été rejeté en commission, j'ai décidé de ne pas l'introduire à nouveau en séance publique. Cependant, rassurez-vous, monsieur le ministre, je reviendrai sur cette question.

Pour conclure, si je n'ai pas déposé cet amendement en séance publique par les raisons évoquées, je puis cependant le regretter, d'autant, monsieur Flagothier, que votre groupe l'aurait certainement voté. En effet, je viens d'apprendre que votre président insistait pour que l'on rajoinisse les listes PSC lors des prochaines élections communales. (*Applaudissements.*)

M. Flagothier (PSC). — A Bruxelles! (*Sourires.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Tavernier.

De heer Tavernier (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, het verwondert mij dat dit debat zo mat verloopt terwijl wij toch te maken hebben met een ontwerp dat door de minister werd ingediend. Een ontwerp dat door een minister wordt ingediend, heeft meestal reeds een soort van goedkeuring, een imprimatur gekregen van de Regering, en men verwacht dat het door de meerderheidspartijen in grote lijnen wordt verdedigd.

Nochtans werd in de commissie door « een » meerderheid van de leden bij een fundamenteel artikel van dit ontwerp een amendement ingediend dat een ernstige afzwakking betekende van het ontwerp, naar de geest en naar de letter. De minister is in het debat zelf tussenbeide gekomen. Het ging zelfs zo ver dat hij zei te overwegen het artikel en zelfs het volledige ontwerp in te trekken indien een bepaald amendement zou worden goedgekeurd. Artikel 4 was immers van fundamenteel belang voor het hele ontwerp.

Het verwondert mij evenzeer dat de meerderheid van de commissieleden dit artikel dan uiteindelijk toch heeft gewijzigd.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Niet alleen de meerderheid.

M. Mouton (PS). — C'est cela la démocratie !

De heer Tavernier (Agalev). — Dit is inderdaad een mooi voorbeeld van de openheid van de debatten in de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden, maar ook van de samenstelling en van de belangen die door heel wat leden in deze commissie worden verdedigd. Los van de partijen die nationaal of federaal gezien tot de meerderheid behoren, stellen wij vast dat een meerderheid van de commissieleden in de eigen gemeente deel uitmaakt van de meerderheid of er zelfs de functie van burgemeester of schepen vervult. Meer dan ons iets te leren over de partij, leert deze vaststelling ons iets over de belangen van de personen in kwestie die deel uitmaken van de commissie.

Ikzelf benader de gemeentelijke democratie niet vanuit het oogpunt van degenen die deel uitmaken van het college. Het hele probleem moet worden benaderd vanuit het oogpunt van de burger, van de stemgerechtigde, van degene die een beroep wil doen op informatie of inzage, op het politiek niveau waarbij hij het nauwst is betrokken. Een kiezer heeft recht op informatie en op inzage. Zeker een gemeenteraadslid, van om het even welke politieke strekking, van de meerderheid of van de oppositie, heeft

inzagerecht in alle documenten die in feite belangrijk zijn voor het bestuur van de gemeente en die de mensen in de straat aanbelangen.

Het is daarom ongehoord dat men in artikel 4 de dubbelzinnigheid heeft laten bestaan. Wij beschikken ten eerste over de bestaande wetgeving en ten tweede over een uitvoerige en vrij constante rechtspraak van de Raad van State, waarin wordt bepaald dat de zaken van gemengd belang ook behoren tot de zaken van gemeentelijk belang. Ten derde worden deze zaken duidelijk opgesomd in de ministeriële omzendbrief van 1991. De commissie vindt blijkbaar dat zij hierover geen uitspraak moet doen, dat zij de onduidelijkheid die nu wettelijk, op het vlak van de tekst, bestaat, moet laten verderbestaan.

Ik vind het ongehoord dat de wetgever de knoop niet durft door te hakken en eigenlijk een gemeenteraadslid, dat niet akkoord gaat, opnieuw naar de Raad van State stuurt, om zo een jurisprudentie op te bouwen. Als gemeenteraadslid krijg je zeker gelijk, maar wij wetgevers verplichten de gemeenteraadsliden die hun werk ernstig willen doen, via de juridische weg hun rechten te laten gelden. Dat is een duidelijk gemiste kans, niet alleen omdat men een onduidelijkheid heeft laten bestaan, ...

De heer Suykerbuyk (CVP). — Welke onduidelijkheid ziet u, mijnheer Tavernier?

De heer Tavernier (Agalev). — De onduidelijkheid vloeit voort uit het feit dat men de oorspronkelijke tekst heeft gewijzigd. Deze was immers wel heel duidelijk: als gemeenteraadslid heeft men inzagerecht in de documenten die betrekking hebben op aspecten die onder de bevoegdheid van de gemeenteraad vallen, maar ook in documenten die verband houden met bepaalde bevoegdheden die door het college van burgemeester en schepenen worden uitgeoefend, maar eigenlijk ook van gemeentelijk belang zijn, dit wil zeggen de gemengde dossiers. De oorspronkelijk voorgestelde tekst heeft men niet behouden, maar vervangen door ...

De heer Suykerbuyk (CVP). — ... een andere duidelijkheid.

De heer Tavernier (Agalev). — Voor mij is het duidelijk dat de nieuwe tekst onduidelijk is en, als ik de minister goed heb begrepen, is hij ook deze mening toegedaan. Wij maken hier een fout en wij zullen het ons nog beklagen. Wij zullen moeten concluderen dat de Raad van State eigenlijk de wetgeving maakt, dat wil zeggen dat wij als wetgever onze verantwoordelijkheid niet hebben opgenomen.

Ik heb echter niet alleen problemen met de onduidelijkheid, maar ook met de geest, de ingesteldheid van heel wat mensen in de commissie van wie ik zeer goed aanvoelde dat zij niet akkoord gingen met de interpretatie die de Raad van State aan dat artikel van de gemeentewet heeft gegeven, dat zij eigenlijk niet akkoord gingen met de principes van de circulaire van de minister. Ik betreur dat.

Ik betreur eveneens dat een bepaling die door de minister werd voorgesteld, namelijk de verplichting om een agenda bij te houden van alle inkomende en uitgaande stukken, is geschrapt. Allereerst is een dergelijke agenda gewoon vanuit praktisch oogpunt belangrijk. Zoals in een goede geleide onderneming moet men ook in gemeenten weten wat er aan stukken binnenkomt en buitengaat. Men moet dit niet alleen noteren, maar ook aangeven naar welke dienst de stukken gaan, zodat men weet welke stukken waar ter inzage liggen. Ook deze bepaling werd echter geschrapt.

Met een amendement heb ik eigenlijk nagenoeg de oorspronkelijke tekst van de minister opnieuw ingediend en ik nodig de Senaat uiteraard uit om zich hierover zeer duidelijk uit te spreken. Ik zal hieraan een aantal consequenties verbinden, wanneer we de komende maanden alle mooie woorden en verklaringen over de gemeentelijke democratie te horen zullen krijgen. Een stemming zoals in de commissie verwondert mij des te meer wanneer zij ook komt van een partij die oproept tot burgerdemocratie, tot een grotere doorzichtigheid van ons politiek systeem.

De heer De Croo (VLD). — U hebt toch ook de ecotaks goedgekeurd. Nu blijkt er weinig van in huis te komen.

De heer Tavernier (Agalev). — Ik ben het ermee eens, mijnheer De Croo, dat er mensen zijn die na zes maanden op hun uitgebrachte stem willen terugkomen.

De heer De Croo (VLD). — Ik heb u destijds gewaarschuwd.

De heer Tavernier (Agalev). — U hebt het mij inderdaad gezegd.

Mijnheer de Voorzitter, ik vind het nogal schijnheilig dat men enerzijds pleit voor een zo groot mogelijke burgerdemocratie en voor een gemeentelijk referendum, maar anderzijds, meent dat het inzage-recht voor de gemeenteraadsleden moet worden beperkt. Dit is de zin van het amendement dat in de commissie, ook door de VLD, werd goedgekeurd. (*Protest op de banken van de VLD.*)

De heer Pede (VLD). — Omdat het in uw gemeente er slecht aan toe gaat, meent u dat dit in alle gemeenten zo is.

De heer Tavernier (Agalev). — Een gemeentewet is een organieke wet waarin de basisregels moeten worden vastgelegd voor de werking van de democratie, vooral voor de gemeenten waar het er iets minder democratisch aan toe gaat.

Er is geen wet of reglementering nodig voor gemeenten die reeds democratisch zijn ingesteld. Jammer genoeg zijn er gemeenten waar men de democratie en de democratische werking een handje moet toesturen. Ik vind het bedroevend dat sommigen menen dat het niet als een verplichting mag worden opgelegd. Zij gaan ervan uit dat het allemaal nogal vanzelfsprekend is. Degenen die het goed menen, hebben met deze verplichting helemaal geen moeite en zij die iets minder democratisch te werk gaan, moeten door een gemeentewet worden aangespoord om beter, opener en democratischer te handelen. Dat was precies de bedoeling van het ontwerp tot democratisering van de gemeentewet.

Dit ontwerp zal wellicht door meerderheid en oppositie worden aangenomen. De traditionele partijen zullen de traditionele teksten kiezen en de traditionele manier waarop de meerderheid zich in de gemeenten als «meerderheid» opstelt.

Ik heb eveneens een tweetal amendementen ingediend die misschien iets minder fundamenteel zijn voor de werking van de gemeenteraad, maar daarom niet minder belangrijk, meer bepaald aangaande de gemeentelijke VZW's. Er zijn dienaangaande nogal wat misbruiken. Daarom stel ik voor de rekeningen en de begrotingen van de gemeentelijke VZW's bij de rekeningen en de begrotingen van de gemeenten te voegen.

De gemeenten die het steeds over de gemeentelijke autonomie hebben en strijden tegen de bevoogding van de voogdijoverheid, hevelen immers al te gemakkelijk bepaalde delen van hun bevoegdheid over aan intercommunales en aan gemeentelijke VZW's. Zij kunnen daar misschien wel praktische of democratische redenen voor hebben, maar dan moeten zij tegelijkertijd ervoor zorgen dat de gemeenteraad goed wordt ingelicht, zodat hij een duidelijk beeld krijgt van de werking van die VZW's en intercommunales.

De heer De Croo (VLD). — En wat met de lokale meerderheid?

De heer Tavernier (Agalev). — U weet heel goed, mijnheer De Croo, dat de lokale meerderheid, nog veel minder dan op federaal vlak, een toonbeeld is van democratie.

De heer De Croo (VLD). — Uit het verslag kan ik zo opmaken welke commissieleden tot een gemeentelijke meerderheid en welke tot een gemeentelijke oppositie behoren: *Selon que vous serez puissant ou misérable...*

De heer Tavernier (Agalev). — Mijnheer De Croo, de vraag is natuurlijk voor wie de gemeentewet wordt opgesteld. Dient de gemeentewet om de meerderheid te beschermen en om een aantal maatregelen en beslissingen af te dekken of wordt ze opgesteld ter versterking van de democratie en om het gemeentelijk beleid

doorzichtiger te maken? Ik denk dat wij duidelijk moeten kiezen voor de tweede doelstelling. De gemeenteraadsleden moeten meer inzicht krijgen in de maatregelen en beslissingen van het schepencollege en in de gemeentelijke administratie.

Ik heb een amendement ingediend om de notulen van de vergaderingen van het college van burgemeester en schepenen tijdig te doen opmaken en om de mogelijkheid te creëren de notulen te verzenden aan de raadsleden die erom verzoeken. Het amendement sluit aan bij dat van de heer De Loor van de SP. Ik ben er dan ook van overtuigd dat ons amendement door de meerderheid zal worden gesteund. Tenminste voor een aantal amendementen reken ik eveneens op steun van bepaalde traditionele partijen uit de oppositie, namelijk de PRL en de VLD. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt (FDF). — Monsieur le Président, comme l'indique son intitulé, le projet qui est soumis à notre examen vise effectivement à améliorer le fonctionnement de la démocratie au niveau communal en garantissant davantage les droits des conseillers communaux dans l'exercice de leur mandat.

Les dispositions essentielles du projet concernent la façon dont les conseillers pourront exercer un contrôle effectif sur l'action du collège et donc sur la gestion communale. Il ne s'agit donc pas d'organiser un éventuel droit d'intervention ou d'interpellation directe des citoyens au sein du conseil. Le Gouvernement n'a pas voulu traiter cette question dans le cadre du projet actuel, et je pense qu'il a eu raison.

En effet, l'introduction de pareil débat aurait fatalement conduit à une large controverse portant sur le fondement même de cette procédure qui, à mon sens, appelle de nettes réserves. C'est en effet par le biais des conseillers démocratiquement élus que le contrôle de la gestion communale doit s'effectuer et non par des interventions ponctuelles de citoyens intéressés par tel aspect particulier d'un problème.

Le projet, tel qu'il est sorti des travaux de la commission, dont le rapport de M. Mouton rend parfaitement compte, est un texte équilibré, organisant de façon efficace ce contrôle démocratique des conseillers, tout en maintenant l'efficacité de gestion. La commission a bien travaillé, le ministre a accepté le débat et a fait preuve d'une réelle ouverture d'esprit.

Mon seul regret est que la commission n'ait pas véritablement abordé le problème de la rémunération des conseillers communaux. En effet, celle-ci est généralement fort insuffisante et l'exercice des droits que ce projet consacre risque de n'être une réalité que pour certains d'entre eux, pensionnés ou n'exerçant pas d'activités professionnelles. Pour beaucoup d'entre eux — et je le dis d'autant plus sereinement que je suis personnellement membre d'un collège — le mandat de conseiller coûte en fait de l'argent, ce qui n'est évidemment pas une situation saine. On en arrive alors parfois à un financement indirect par des mandats dans des intercommunales ou dans des ASBL paracommunales.

Je souhaite donc que, pour remédier à cette situation, le Gouvernement prenne une initiative pour assurer une rémunération décente et transparente du mandat de conseiller communal.

Le texte est davantage équilibré que celui qui avait été introduit par le Gouvernement. En effet, le texte initial me semblait trop inspiré par une philosophie d'opposition et par une méfiance systématique à l'égard des majorités communales. Il faut tout de même rappeler que, pour la très grande majorité des communes du pays, le système actuel fonctionne parfaitement et que les droits de la minorité sont respectés et effectivement assurés. Pour ces communes, le projet ne changera rien mais consacrerait légalement la situation existante. Mais il est vrai que dans certaines communes, et cela tient souvent à des situations locales et à des antagonismes personnels, des bourgmestres ou échevins ont des tendances autoritaires et s'ingénient à compliquer le travail de contrôle des élus. C'est à ces situations minoritaires mais réelles que le projet veut, à juste titre, s'attaquer.

Certaines dispositions trop tatillonnes du projet ont été heureusement écartées. Je pense, par exemple, à l'idée de cet indicateur général à consulter par les conseillers ou aux dispositions trop strictes prévues initialement pour les questions orales ou écrites.

Le projet est à la fois général et précis et respecte ainsi le principe premier de l'autonomie communale. L'essentiel du projet concerne donc l'organisation du travail du conseil communal et le droit de contrôle des conseillers. Les débats ont confirmé, sans équivoque, que ce droit de contrôle ne concerne pas seulement les matières d'intérêt strictement communal mais aussi ce qu'on appelle les matières mixtes. Ce n'est évidemment pas parce qu'une matière relève de la seule compétence du collège des bourgmestre et échevins qu'elle n'est pas d'intérêt communal et doit donc échapper au droit de contrôle des conseillers.

Le projet consacre officiellement divers droits aux conseillers, à savoir la possibilité de poser au collège des questions orales et écrites et le droit de visiter tous les établissements communaux. L'organisation concrète de ces droits devra figurer dans un règlement d'ordre intérieur établi par le conseil lui-même.

L'obligation d'établir ce règlement, qui n'était jusqu'à présent qu'une faculté, est un apport positif du projet de loi.

Ainsi, l'exercice du mandat de conseiller communal pourra s'appuyer sur des dispositions légales et réglementaires. Si dans une commune, une majorité abusive prétendait imposer un règlement d'ordre intérieur trop restrictif par rapport à la loi, il appartiendrait à la tutelle d'intervenir.

Par ailleurs, il était également souhaitable de légiférer sur la création des commissions du conseil et sur l'exigence d'une composition proportionnelle à celle du conseil lui-même. L'existence de pareilles commissions s'avère indispensable dans la plupart des communes afin de préparer les travaux du conseil et d'évacuer les aspects techniques et secondaires des séances plénières et publiques.

D'autres dispositions du projet sont de portée plus large et visent en fait le droit d'information de l'ensemble des citoyens de la commune. Il s'agit de la publicité de l'annonce des séances du conseil communal et de la possibilité, pour ceux qui le désirent, d'obtenir copie des ordres du jour.

De même, l'obligation de tenir la séance publique avant le huis clos permettra à ceux qui le souhaitent d'assister dans de bonnes conditions aux débats du conseil.

Il était également important que la loi affirme que le principe général est la publicité des débats et que le huis clos ne peut être qu'exceptionnel, sauf pour les questions de personnes. En effet, jusqu'à aujourd'hui, même si, de fait, les séances étaient généralement publiques, la présentation était différente puisque la loi énonçait les cas où la séance était obligatoirement publique; elle pouvait donc être à huis clos dans tous les autres cas.

L'article 5 qui prévoit que le conseil se réunira au moins dix fois par an me paraît fort important. Sans doute cette disposition sera-t-elle excessive pour des petites communes mais de façon générale, elle est justifiée. En effet, c'est par le biais des réunions du conseil que le contrôle des conseillers doit s'exercer en premier lieu et dans des communes parfois fort importantes, le nombre de séances était insuffisant, ce qui signifie un trop long laps de temps entre deux réunions et des ordres du jour kilométriques.

Cette disposition me paraît donc essentielle dans le cadre du projet.

En conclusion, ce projet nous paraît tout à fait satisfaisant. Il donne un cadre légal strict à l'exercice du mandat de conseiller communal tout en respectant le principe de l'autonomie communale et les nécessités d'une gestion efficace. C'est donc avec grand plaisir que nous le voterons. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Loor.

De heer De Loor (SP). — Mijnheer de Voorzitter, het wetsontwerp dat wij thans bespreken, kan zeker onze goedkeuring wegdragen aangezien wij zelf over deze materie reeds op 27 april 1993 een voorstel van wet hebben ingediend. Het is immers de laatste decennia meer en meer komen vast te staan dat de gemeenteraad in de verdrukking is gekomen en de controle van deze politieke instelling op het college van burgemeester en schepenen als een soort uitvoerend orgaan, fel is afgezwakt. In bepaalde gevallen is er zelfs nog nauwelijks controle aanwezig. Deze vaststelling moeten we doen op een ogenblik dat de taken die aan de gemeen-

ten worden toegewezen nochtans in omvang en belang zijn toegenomen. Men zou hier dus gewag kunnen maken van een democratisch deficit, om eens een modeterm te gebruiken.

Het verheugt ons bijgevolg dat de Regering en de minister van Binnenlandse Zaken in het bijzonder hebben ingezien dat het zo niet verder mag en dat initiatieven dienden te worden genomen om onze gemeenteraden beter, en vooral democratischer, te doen functioneren.

Het doet ons genoegen dat onder meer maatregelen werden getroffen om bijstand te verlenen aan het gehandicapt raadslid, teneinde deze verkozenen in de mogelijkheid te stellen zijn mandaat werkelijk uit te oefenen; het verplicht organiseren van minimum tien gemeenteraadszittingen per jaar in te voeren; het informatie- en vraagrecht van het gemeenteraadslid in toepassing te brengen; het samenstellen en goed functioneren van gemeentelijke commissies te garanderen.

Toch zijn er voor de SP-fractie evenwel nog heel wat maatregelen die in ons wetsvoorstel waren vervat en die wij ook graag bij wijze van amendementen aanvaard hadden gezien in de tekst die werd goedgekeurd door de commissie voor de Binnenlandse Zaken. Daarom willen wij hierop in ons betoog nog even terugkomen, hoewel het zeker niet de bedoeling is het bereikte akkoord, waarover in de commissie zeer grondig en uitvoerig werd gediscussieerd, in een ongunstig daglicht te stellen.

Met dit wetsontwerp wordt een flinke stap voorwaarts gedaan naar een grotere democratisering van de gemeenteraad, maar wij waren graag nog wat verder gegaan.

Allereerst wil ik mijn ontgoocheling niet onder stoelen of banken steken over het feit dat bepaalde politieke fracties niet de moed hebben het presentiegeld te verhogen dat thans per bijgewoonde raadszitting wordt uitbetaald aan de raadsleden.

Tijdens de bespreking van het amendement dat ik ter zake indiende, bleek dat nagenoeg eenieder het erover eens was dat de bedragen die thans worden toegekend totaal ontoereikend zijn om zelfs maar de kosten te dekken die de raadsleden maken bij de uitoefening van hun mandaat. Naar mijn gevoel is een verhoging van het presentiegeld absoluut noodzakelijk willen wij het mandaat van gemeenteraadslid voor iedereen toegankelijk maken. Het mag toch niet zijn dat die uitgaven voor sommige mensen een beletsel vormen om naar een lokaal mandaat te dingen en een politieke opdracht te aanvaarden. Vergeten we immers niet dat het al heel lang geleden is, als ik het goed voor heb sinds 1987, dat de bedragen van het presentiegeld nog werden herzien en bovendien ook nog belastbaar zijn. In al die tijd was er zelfs geen indexaanpassing.

Een tweede maatregel die geen meerderheid kreeg in de commissie en die ik ook erg betreurt, heeft te maken met het bijhouden van een agenda van inkomende en uitgaande stukken. Collega Tavernier wees er reeds op dat het niet voorhanden zijn van zo'n agenda immers aanleiding geeft tot velerlei betwistingen over het al dan niet bestaan van documenten en het gemeenteraadslid ontegensprekelijk belet zijn controletaak op een ernstige manier uit te oefenen.

Ik had liever gezien dat het oorspronkelijke artikel 4 van het wetsontwerp, waarover trouwens heel lang werd gediscussieerd, werd goedgekeurd. De thans geamendeerde tekst biedt alweer veel te veel mogelijkheden aan het college van burgemeester en schepenen om via zijn meerderheid in het huishoudelijk reglement van de gemeenteraad het controlerecht van de raadsleden fors te verminderen. Het debat hierover in de commissie heeft mij gesterkt in mijn overtuiging dat nog steeds heel wat gemeentebestuurders inzage-recht van documenten, bezoekrecht van gemeentelijke diensten en instellingen en vraagrecht zoveel mogelijk aan banden willen leggen en liefst alles bij het oude willen laten.

Een derde voorstel dat evenmin een meerderheid vond in de commissie, betreft het bezorgen aan ieder gemeenteraadslid van alle mededelingen die door het gemeentebestuur worden verspreid. Met deze stelling willen wij de informatieverstrekking aan de gemeenteraadsleden optimaliseren. Vaak worden immers door het college van burgemeester en schepenen persnota's verspreid, delen van de bevolking aangeschreven en zoveel zaken meer, zonder dat de gemeenteraadsleden daarvan in kennis worden ge-

steld. Een minimumvereiste is toch dat ook de gemeenteraadsleden daarvan op de hoogte zijn, als zij met enige kennis van zaken het gemeentebestuur willen volgen.

Een vierde wijziging aan de gemeentewet die ik graag in het wetsontwerp had opgenomen gezien en waarvoor ik trouwens ook een amendement indiende, betreft het opmaken en het ter beschikking stellen van de notulen van de vergaderingen van het college van burgemeester en schepenen. Ook hier zit ik op dezelfde golflengte als collega Tavernier.

Momenteel legt de gemeentewet immers geen termijn op waarbinnen de secretaris de notulen dient op te maken. Door het langdurig uitstellen van de redactie van deze notulen wordt het inzage-recht van de raadsleden beknopt. Daarom had ik voorgesteld dat de notulen van de vergaderingen van het college van burgemeester en schepenen aan de raadsleden worden bezorgd binnen zeven dagen na goedkeuring ervan op de eerstvolgende vergadering van het college. Wij beseffen wel dat dit wat administratief werk meebrengt, maar, rekening houdend met de technische mogelijkheden die thans toch voorhanden zijn, zou dit geen beletsel mogen vormen. Het vlugger en directer betrekken van de raadsleden bij heel wat uitvoeringsdaden van het college kan het democratisch karakter van de werking van de gemeentelijke instellingen enkel ten goede komen. De minister deelde in dit verband trouwens mee dat in sommige gemeenten nu al een kopie van de notulen van het college aan de fractievoorzitters wordt gegeven. Ook deze formule zou mij reeds gedeeltelijk voldoening hebben geschonken.

Tot besluit wijs ik er nogmaals op dat de SP-fractie tevreden is met de vooruitgang die via het ontwerp en via de SP-amendementen die op basis van ons wetsvoorstel werden aanvaard, geboekt wordt in de verfijning van de democratie op gemeentelijk vlak. Toch zijn we, zoals zopas uiteengezet, niet helemaal voldaan.

We zullen het ontwerp uiteraard goedkeuren, maar hopen in de nabije toekomst het democratisch gehalte van onze gemeenteraden nog te kunnen verbeteren. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Hooland.

De heer Van Hooland (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik wil in verband met de versterking van de gemeentelijke democratie kort aandacht vragen voor drie punten.

Ten eerste, het ontwerp van wet is in vele opzichten positief en kan bijdragen tot het doorzichtiger functioneren van onze gemeenteraden zodat iedereen beter kan participeren in het gemeentelijk beleid, of het in elk geval beter kan volgen.

Ten tweede, zoals ik reeds in de commissie heb gezegd, bestaat er echter wel een gevaar van betutteling. Wij moeten niet overdrijven en de gemeenten niet alles voorschrijven wat zij moeten doen of laten. Ik denk hier bijvoorbeeld aan de verplichting om de gemeenteraden ten minste tienmaal per jaar te doen vergaderen. Ook de termijn van zeven vrije dagen die moet verstrijken tussen het verzenden van de agenda en de vergadering van de gemeenteraad zal in vele gevallen tot moeilijkheden leiden. Het college van burgemeester en schepenen vergadert elke week, meestal op een vaste dag, bijvoorbeeld op een maandag, en stelt de agenda van de gemeenteraadsvergadering op. Momenteel moeten er vijf vrije dagen verstrijken tussen het verzenden van de agenda en de vergadering van de gemeenteraad. De bijeenroeping kan, in ons voorbeeld, dus gebeuren binnen de week. Met het nieuwe voorstel zullen er tussen de vaststelling van de agenda en de raad twee weken verlopen.

Ten derde, ik meen niet dat met het ontwerp structureel veel zal veranderen. De heer De Loor heeft terecht gesproken over een aanpassing van de vergoeding van de gemeenteraadsleden. Een betere oplossing zou echter zijn het creëren van een aangepast statuut voor de mandatarissen en zeker voor de schepenen, waaraan een andere inhoud van hun functie wordt gekoppeld. Indien van de gemeentebestuurders en -mandatarissen meer wordt gevraagd dan moet daartegenover bijvoorbeeld een betere vergoeding staan.

Er werd aangevoerd dat het moment niet erg gunstig is voor het toekennen van meer presentiegeld. De verkiezingen staan immers voor de deur en het is bovendien een tijd van saneringen. Maar

toch, ik zie niet in waarom het ogenblik daarvoor niet geschikt is. Wie een effectieve versterking van de democratie in de gemeente, ook structureel, voorstaat, moet consequent het ermee eens kunnen zijn dat er een verbetering komt van het statuut en die verbetering moet nu en ook publiek kunnen verdedigd worden.

Een structurele verbetering kan ook slaan op de herwaardering van de functie van voorzitter van de gemeenteraad. Wij hebben een wetsvoorstel ingediend waardoor de gemeenteraad in de toekomst niet meer automatisch door de burgemeester zou worden voorgezeten. Zoiets komt neer op een structurele versterking van de gemeenteraad zelf en van de gemeentelijke democratie. Waarom moet een burgemeester de gemeenteraad voorzitten? Een soortgelijke regeling bestaat op geen enkel ander bestuursniveau. Op het eerste gezicht zullen sommigen ons voorstel onpraktisch vinden, maar wie er even over wil nadenken, zal moeten toegeven dat het een structurele versterking inhoudt van de gemeentelijke democratie, wat we toch allemaal willen. Het betekent meer aandacht voor de gemeenteraad, die een sterkere positie krijgt tegenover het college.

Dan hebben wij nog een tweede voorstel ingediend dat ertoe strekt de burgemeester te laten verkiezen door de gemeenteraad, om zijn functie nog meer legitimiteit te geven dan vandaag het geval is, bijvoorbeeld de gemeenteraad een extra bevoegdheid te geven. Als de gemeenteraad er niet in zou slagen een burgemeester aan te wijzen, dan stellen wij voor de burgemeester te laten verkiezen door de bevolking, in een eerste ronde als het kan, in een tweede als het moet. Onze twee voorstellen gaan dus nog veel verder in de structurele versterking van de democratie dan dit ontwerp van wet, dat overigens — het moet herhaald worden — een aantal positieve aspecten vertoont. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Tobback.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtarenzaken. — Mijnheer de Voorzitter, eerst en vooral wil ik de rapporteur danken voor zijn uitvoerig en uitstekend verslag. Mijn dank gaat ook naar de voorzitter en de leden van de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden die ervoor gezorgd hebben dat wij een uitgebreid en open debat kregen waar het ook af en toe heftig aan toe ging.

Wanneer het erop aankomt de gemeentelijke democratie te versterken, is er schijnbaar geen probleem, met de nadruk op schijnbaar. Ook vanmiddag kregen we die indruk: het is een gezellig debat geworden over een ontwerp dat op een grote instemming kan rekenen. Iedereen is er namelijk snel bij om te bevestigen dat de gemeente de leerschool van de democratie is en dat alle bestaande democratische deficits zo snel en zo radicaal mogelijk moeten worden weggewerkt. Met het uitnodigend opschrift is het niet verwonderlijk dat dit wetsontwerp kan bogen op de grootste mogelijke instemming.

Iedereen praat en filosofeert graag over democratie, maar sommigen zijn als de dood, wanneer het erom gaat die mooie principes om te zetten in daden. Dan verdwijnt plots de eensgezindheid. Jammergenoeg heb ik moeten vaststellen dat deze spijtige reflex bij velen aanwezig was tijdens de voorbereidingen en de bespreking van dit ontwerp. Het is daarom ook niet verwonderlijk dat tussen de eerste ambitieuze voornemens en dit wetsontwerp ruim vier jaar verlopen zijn. Het proces dat vandaag in de Senaat eindigt op een compromis, dat door een ruime meerderheid of zelfs bij unanimiteit zal worden goedgekeurd, heeft dus vier jaar in beslag genomen. Vier jaar lang heeft de inertie veel gependeld aan het formuleren van allerlei adviezen en kleine opmerkingen. In Gewestraden en Executieven vindt men namelijk ook heel wat burgemeesters terug. Voor wat schijnbaar vanzelfsprekend was, hebben wij dus vier jaar nodig gehad. En dan zijn wij nog niet eens door de Kamer, waar een aantal volksvertegenwoordigers dit ontwerp ongetwijfeld nog te verstrekkend vinden.

Wij moeten dus open kaart spelen en, zoals de heer De Croo in een van zijn vele onderbrekingen, durven te stellen dat men uit het verslag van de commissiebespreking zo kan halen wie er in de oppositie zit en wie deel uitmaakt van de meerderheid.

De heer Pede (VLD). — Dit moet alleszins genuanceerd worden.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Dat wil ik niet tegenspreken, maar toch heb ik de vaststelling van de heer De Croo tijdens deze besprekingen ook kunnen maken.

Ce projet a été élaboré après une très large et pénible concertation avec les Régions et avec l'Union des villes et communes de Belgique. Pour aboutir à un consensus, un certain nombre d'innovations, que j'avais personnellement souhaitées, n'ont pas été réalisées. J'aurais voulu accomplir des pas supplémentaires dans l'approfondissement de la démocratie locale. Mais il n'y avait pas de majorité pour ce faire, ce qui est également apparu lors du débat en commission. Celui qui a le pouvoir au niveau communal ne voit manifestement pas la nécessité d'une plus grande transparence, implication et participation. Et pour celui qui clame cette nécessité, on dit rapidement que l'opposition est son unique source d'inspiration.

M. Desmedt (FDF). — Vous généralisez.

M. Tobback, ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique. — Connaissant très bien les divers arguments, je peux me permettre de les citer.

A l'origine de ce projet de loi, il y avait cependant un réel besoin: la démocratie communale ne fonctionne en effet pas toujours parfaitement. Ainsi, une récente enquête du journal *Le Soir* a montré que le niveau de pouvoir communal n'est pas le plus apprécié. Si la commune est vraiment l'école de la démocratie comme nous le souhaitons, ce n'est pas seulement un constat controversé mais également un constat dangereux. Les communes fonctionnent, certes, déjà sur la base de principes démocratiques, ce qui ne veut toutefois pas dire qu'il n'y a pas lieu d'améliorer leur fonctionnement.

Je n'exclus pas que, dans certaines communes modèles, une amélioration ne soit plus nécessaire parce que diverses formes d'implication et de participation sont déjà acquises depuis longtemps et font, en fait, partie du fonctionnement quotidien.

J'ai cité l'exemple de ma propre ville à plusieurs reprises. Certains membres de la commission de l'Intérieur du Sénat semblent abhorrer l'indicateur. Ils estiment en effet que le système est impraticable et déclarent qu'il rend la vie communale impossible. Or, je répète que ce système d'indicateur, qui constitue la pire des catastrophes pour d'autres, fonctionne très bien à Louvain, ville qui compte 85 000 habitants et où la correspondance est donc importante.

Il permet en effet d'éviter toute contestation sur les documents qui sont ou ne sont pas d'intérêt communal.

C'est pourquoi ce projet de loi s'adresse en première instance aux nombreuses communes où des améliorations sont possibles, et surtout aux quelques communes qui considèrent que le pouvoir communal leur appartient comme un monopole de droit divin, qui est en plus de préférence exercé dans la plus grande discrétion possible.

Certains n'ont pas hésité à affirmer que nombre de ces dispositions confinaient à la méfiance. Jadis, le roi Guillaume eut probablement un réflexe identique lorsque certains émirent, dans un souci d'efficacité, l'idée de ne plus voter de budgets qu'une fois tous les cinq ans.

Les conseillers communaux démocratiquement élus ont des droits qu'ils doivent pouvoir effectivement exercer. Pour mettre fin à toutes sortes de situations intolérables ou équivoques, il est nécessaire que les règles du jeu soient clairement et exactement fixées. Ces règles sont vraiment très simples: plus de publicité et de participation; bref, plus de démocratie. Un membre s'est interrogé sur la nécessité de tout réglementer. Je lui répondrai en énonçant ce vieux principe: «La loi libère», lequel vaut également pour le règlement. En fin de compte, la liberté oppresse alors que la loi libère. Il est évident que la qualité de la démocratie communale est affectée par quelques communes méconnaissant le bon sens ou les principes démocratiques fondamentaux.

Cette initiative a été également présentée par certains comme une déclaration de guerre à l'autonomie communale. Les «municipalistes» ont cru reconnaître dans le projet de loi une ingérence dans la gestion des affaires communales. Je précise que cette opinion n'a pas été défendue en commission mais bien par ceux qui, lors de la phase préparatoire, se sont livrés à des combats de tranchées afin d'empêcher la concrétisation du projet.

Ook ik ben een municipalist. Sinds 1965 heb ik zitting in de toenmalige Commissie voor openbare onderstand en sedert 1971 in een gemeenteraad. Nog een beetje en ik val onder de ouderdomsgrens van de heer de Donnéa, maar daarop kom ik straks nog terug.

Ook ik ben tegen de betutteling van de gemeenten, in welke vorm dan ook. De gemeenten moeten zelf kunnen beslissen over de eigen problemen, maar die beslissingen moeten dan wel tot stand komen op een zo democratisch mogelijke manier en met een maximum aan kennis van zaken van allen die geacht zijn aan het debat deel te nemen en de beslissingen te beïnvloeden. De gemeenten moeten dus wel worden verplicht de democratische spelregels zo verrijnd mogelijk toe te passen en te respecteren.

Ik herhaal, democratie en inspraak zijn kostbare waarden die te allen prijze moeten worden gerespecteerd en beschermd. Daarom kan er per definitie geen sprake zijn van overreglementering van de democratie.

Als welmenende municipalist spoor ik ook aan tot meer verantwoordelijkheidszin. Ik roep daarom nogmaals op om elke vorm van amateurisme te laten varen en er zorg voor te dragen dat de gemeente, welke ook haar omvang moge zijn, professioneel en democratisch bestuurd wordt. Een professioneel bestuurde gemeente is immers de beste dam tegen allerhande vormen van betutteling.

Het realiseren van deze innovaties was enkel mogelijk omdat er door de jaren heen een verruiming van de geesten heeft plaatsgevonden. In het verleden kon er immers weinig of geen sprake zijn van het toekennen van meer rechten aan de gemeenteraad — dus ook niet aan de gemeentelijke oppositie — omdat sommigen — dat geldt voor alle partijen — eens aan de gemeentelijke macht ervan overtuigd waren dat hun dominante positie in het gemeentelijk bestuur zou aanhouden tot het einde der tijden. Dat is niet alleen zo voor de gemeentelijke macht, maar de andere «machtsposities» zijn over het algemeen niet zo stabiel.

In deze toestand is gelukkig verbetering gekomen. Zij die het in het verleden ondenkbaar achtten ooit geen deel uit te maken van de meerderheid in de gemeente, komen nu tot de ontvullende vaststelling dat alles vergankelijk is, zelfs een burgemeesterszetel. Ook dat is een nieuwe realiteit.

Tenslotte verheugt het mij bijzonder dat dit wetsontwerp — geleet op de aanstaande vernieuwing van de gemeenteraden — op een psychologisch belangrijk ogenblik ter goedkeuring wordt voorgelegd. De wijzigingen die nu aan de nieuwe gemeentewet worden aangebracht zijn immers een rechtstreekse uitnodiging aan toekomstige gemeenteraadsleden. De algemene doelstelling van het wetsontwerp, namelijk de versterking van de positie van het gemeenteraadslid, moet toelaten dat de nieuw verkozen gemeenteraden hun werkzaamheden aanvangen met het bewustzijn dat zij het eerste gemeentelijk orgaan zijn.

Ik bevestig voor de zoveelste keer dat de gemeenteraad het enige régime d'assemblée is dat ik ken. De gemeente wordt, in tegenstelling tot de Staat, niet bestuurd door een uitvoerende macht. Zij wordt bestuurd door de gemeenteraad. Het schepencollege is dus geen «mini-regering». De verhouding is niet dezelfde. Dat heb ik als niet-jurist toch wel goed begrepen.

M. Flagthier (PSC). — C'est quand même un Exécutif!

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Vandaar de regel dat wie geacht is te besturen — of hij nu behoort tot de meerderheid of tot de oppositie — kennis moet krijgen van alle stukken. De filosofie klopt dus over heel de lijn. Ik hoop daarom dat de instrumenten voor meer inspraak en doorzichtigheid die nu in de gemeentewet worden ingeschreven, zullen aanzetten tot een algemene herwaardering van het gemeentelijke bestuursniveau.

Tot slot zal ik ingaan op enkele opmerkingen die tijdens het debat werden gemaakt.

In de eerste plaats wil ik de heer Suykerbuyk zeggen dat ik het Sint-Michielsakkoord als een voldongen feit beschouw. Bijgevolg sta ik open voor elke voorbereidende discussie over de regionalisering van overeen te komen gedeelten van de gemeente- en provinciewet.

Dit betekent dat er opnieuw een grondwetsherziening moet komen en dat het voormalig artikel 108 van de Grondwet, het huidige artikel 162, eerst voor herziening vatbaar moet worden verklaard en dat er bij een volgende regeringsvorming een tweede meerderheid moet worden gevonden die bereid is deze grondwetswijziging te steunen. Dit vereist alleszins een goed voorbereid dossier.

Ik ben echter niet bereid in de inertie te vervallen bedenkend dat er over drie of vier jaar misschien een akkoord zal worden bereikt over de regionalisering van de gemeentewet.

Zonder hieraan consequenties te verbinden voor mijn eerste engagement, hoop ik dat iedereen het spel even correct speelt als ik.

In het Sint-Michielsakkoord — om redenen die u dadelijk zult begrijpen, spreek ik hierover vandaag makkelijker dan gisteren — was wel uitdrukkelijk ingeschreven dat er over politie en brandweer niet meer zou worden gediscussieerd. Bij de eerste gelegenheid die zich voordoet, wordt voor de politie echter, tegen een federale wet in, een beroep gedaan op het Arbitragehof. Men heeft er weliswaar bakzeil gehaald, maar ik meen dat de federale loyaliteit in alle richtingen moet functioneren. Afspraken moeten door iedereen correct worden gerespecteerd. Dit geldt niet voor één partij, maar voor het geheel van de Gewestregering, ook voor mijn politieke vrienden.

En ce qui concerne la limite d'âge, monsieur de Donnée, si l'on estime qu'un magistrat ou un gouverneur doit cesser ses activités à soixante-sept ans, je suis personnellement enclin à considérer qu'une telle limite devrait également concerner les dirigeants des villes ou de grandes communes, même si cette idée ne semble pas faire l'unanimité. En tout cas, en ce qui me concerne, à près de soixante ans, je répète que le mandat que je remplis sera le dernier. Je suis donc d'accord avec ce principe.

Toutefois, je ne vois pas pourquoi le Gouvernement devrait prendre cette initiative lui-même. Même si cette mesure peut provoquer un certain embarras, il est préférable que le Parlement prenne ses responsabilités à cet égard.

De même, je suis d'accord avec MM. Desmedt et De Loor concernant le problème de la rémunération. Je suis le premier à reconnaître en toute honnêteté que, surtout dans les petites communes, la rémunération du bourgmestre et des échevins est insuffisante. Il faudrait remédier à cette situation.

Comme je l'ai déjà indiqué dans le passé, je suis disposé à agir en ce sens, à condition que le nombre d'échevins diminue. Cette « compensation » rendrait l'opération acceptable dans le chef de l'opinion publique car elle montrerait le souci qu'a le législateur de ne pas effectuer de dépenses exagérées.

Cette idée, facilement réalisable, rencontre également une certaine opposition: on préfère apparemment un plus grand nombre d'échevins à une meilleure rémunération. Ce clivage existe au sein de l'Union des villes comme à l'intérieur des partis. Au SP également, certains semblent ne pas supporter l'idée — je n'ose pas m'interroger sur leurs raisons — qu'une commune puisse perdre un échevin, mais je ne veux pas faire ici de procès d'intention.

Tenslotte kom ik tot de gemengde materies, mijnheer Tavernier. Natuurlijk is het amendement dat wij hierover in de commissie hebben aangenomen, belangrijk. Ik heb daar toen in de commissie nogal heftig op gereageerd en u moet mij daarvoor verontschuldigen. Ik ben ervan overtuigd dat het wettelijk en theoretisch juist is dat het toekennen van bouwvergunningen een bij decreet aan het college toevertrouwde bevoegdheid is. We moeten hierbij echter ook rekening houden met de adviezen van de Raad van State, met het gewone gezond verstand en met het feit dat urbanisatie steeds belangrijker wordt voor de gemeentelijke structuur. Op termijn zal de toestand dus veranderen. Nu is het

nog theoretisch juist dat een gemeenteraadslid wel het bijzonder plan van aanleg mag goedkeuren, maar niet mag nakijken of de stukken die dit plan moeten uitvoeren, conform zijn. Juridisch gezien is deze toestand blijkbaar niet helemaal meer juist, vermits de Raad van State problemen maakt. Op langere termijn zal het gewoon niet meer houdbaar zijn. Het spijt me dat we deze zaak niet nu hebben kunnen regelen, maar de nieuwe wet bevat ook veel positieve aspecten.

Het is inderdaad een organieke wet, mijnheer Suykerbuyk, en het is belangrijk deze met een zo groot mogelijke consensus goed te keuren. Ik ben er dan ook dankbaar voor dat we tot een consensus zijn gekomen. Ik heb daarbij water in mijn wijn moeten doen en dat doe ik nooit graag, maar dat is nu eenmaal de democratie.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Hooland.

De heer Van Hooland (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik heb nog twee kleine opmerkingen. De minister heeft gelijk wanneer hij zegt dat het helaas vier jaar heeft gekost om het ontwerp zover te krijgen. Hiervoor zijn verscheidene verklaringen. Er is misschien het feit dat we ons in een overgangsfase naar de partiële regionalisering van de gemeentewet bevonden, en men niet goed wist waar men zou uitkomen. Ik hoop bovenal dat de goedkeuring van het ontwerp niet zal leiden tot een onverantwoorde vertraging in de zo noodzakelijke regionalisering van de gemeentewet. De minister meent dat het drie à vier jaar zal duren. Ik hoop dat het zelfs vlugger zal gaan, en zeker geen tien jaar.

Mijnheer de minister, naar ik verneem bent u voorstander van het monistisch systeem. De gemeenteraad moet in de gemeente — en terecht — het sterkste orgaan zijn. Mag ik daaruit besluiten dat u er voorstander van bent het voorzitterschap van de gemeenteraad en van het college niet langer aan dezelfde persoon toe te vertrouwen?

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Neen, mijnheer Van Hooland, dat mag u daar niet uit besluiten.

De heer Van Hooland (VU). — Maar u sluit het niet uit, mijnheer de minister.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Ik ben er geen voorstander van dat de burgemeester de gemeenteraad niet voorziet. Ik verontschuldig mij voor het feit dat ik dit in mijn antwoord niet heb aangestipt. Ik ben geen voorstander van de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester en ik zie er dus ook niet het nut van in de raad niet te laten voorzitten door de burgemeester.

De heer Van Hooland (VU). — Dat zijn natuurlijk twee verschillende zaken. De rechtstreekse verkiezing van de burgemeester is door ons slechts voorzien wanneer de gemeenteraad er niet in zou slagen in zijn schoot een burgemeester te verkiezen.

M. le Président. — La parole est à M. de Donnée.

M. de Donnée (PRL). — Monsieur le Président, je me réjouis de constater que le ministre partage mon point de vue sur la nécessité d'imposer une limite d'âge aux bourgmestres et aux échevins.

Fort de ce soutien moral et politique, je déposerai prochainement une proposition de loi dans ce sens.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles.

Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen.

Je signale qu'une série d'amendements, signés par moins de trois membres, ont été présentés à différents articles du projet de loi en discussion.

Bij verschillende artikelen van het ontwerp van wet dat wij thans bespreken, zijn amendementen ingediend die door minder dan drie leden zijn ondertekend.

Puis-je considérer que ces amendements sont appuyés ?

Worden deze amendementen gesteund ? (*Talrijke leden staan op.*)

Ces amendements étant régulièrement appuyés, ils feront partie de la discussion.

Aangezien deze amendementen reglementair worden gesteund, maken ze deel uit van de bespreking.

L'article premier est ainsi rédigé :

Article premier. Un article 12bis, rédigé comme suit, est inséré dans la nouvelle loi communale :

« Art. 12bis. Le conseiller qui, en raison d'un handicap, ne peut exercer seul son mandat peut, pour l'accomplissement de ce mandat, se faire assister par une personne de confiance choisie parmi les électeurs de la commune qui satisfont aux conditions d'éligibilité pour le mandat de conseiller communal, et qui n'est pas membre du personnel communal ni du personnel du centre public d'aide sociale de la commune concernée.

Pour l'application de l'alinéa 1er, le Roi fixe les critères déterminant la qualité de conseiller handicapé.

Lorsqu'elle fournit cette assistance, la personne de confiance dispose des mêmes moyens et est soumise aux mêmes obligations que le conseiller. Elle n'a toutefois pas droit à des jetons de présence. »

Artikel 1. In de nieuwe gemeentewet wordt een artikel 12bis ingevoegd, luidende :

« Art. 12bis. Het raadslid dat wegens een handicap niet zelfstandig zijn mandaat kan vervullen, kan zich voor de uitoefening van dit mandaat laten bijstaan door een vertrouwenspersoon gekozen uit de gemeenteraadskiezers, die aan de kiesbaarheidsvereisten voor het mandaat van gemeenteraadslid voldoen, en die geen lid is van het gemeentepersoneel, noch van het personeel van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de betrokken gemeente.

Voor de toepassing van het eerste lid bepaalt de Koning de criteria tot vaststelling van de hoedanigheid van een raadslid met een handicap.

Bij het verlenen van de bijstand krijgt de vertrouwenspersoon dezelfde middelen ter beschikking en heeft hij dezelfde verplichtingen als het raadslid. Hij heeft evenwel geen recht op presentiegeld. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. L'article 71, 6°, de la même loi est remplacé par le texte suivant :

« 6° Toute personne qui est membre du personnel ou qui reçoit un subsidie ou un traitement de la commune, à l'exception des pompiers volontaires. »

Art. 2. Artikel 71, 6°, van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« 6° Degenen die personeelslid zijn van of een toelage of wedde ontvangen van de gemeente, met uitzondering van de vrijwillige brandweerlieden. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. L'article 80, alinéa 1er, de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Les conseillers communaux, les personnes de confiance visées à l'article 12bis, les bourgmestres et les échevins, préalablement à leur entrée en fonction, prêtent le serment suivant :

« Je jure fidélité au Roi, obéissance à la Constitution et aux lois du peuple belge. »

Art. 3. Artikel 80, eerste lid, van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« De gemeenteraadsleden, de vertrouwenspersonen bedoeld in artikel 12bis, de burgemeesters en de schepenen leggen, alvorens hun ambt te aanvaarden, de volgende eed af :

« Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk. »

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 4 est ainsi libellé :

Art. 4. L'article 84 de la même loi, dont le texte actuel formera le § 1er, est complété comme suit :

« § 2. Les conseillers communaux peuvent obtenir copie des actes et pièces relatifs à l'administration de la commune dans les conditions arrêtées par le règlement d'ordre intérieur établi par le conseil. Ce règlement précise également les conditions de visite des établissements et services communaux.

La redevance éventuellement réclamée pour la copie ne peut en aucun cas excéder le prix de revient.

§ 3. Les conseillers communaux ont le droit de poser au collège des bourgmestre et échevins des questions écrites et orales. Le règlement d'ordre intérieur détermine les conditions d'exercice de ce droit. »

Art. 4. Artikel 84 van dezelfde wet, waarvan de huidige tekst § 1 zal vormen, wordt aangevuld als volgt :

« § 2. De gemeenteraadsleden kunnen een afschrift verkrijgen van de akten en stukken betreffende het bestuur van de gemeente onder de voorwaarden bepaald in het door de raad opgestelde reglement van orde. Het reglement bepaalt eveneens de voorwaarden waaronder de gemeentelijke instellingen en diensten toegankelijk zijn.

De bijdrage die eventueel wordt gevraagd voor het afschrift, mag in geen geval meer bedragen dan de kostprijs.

§ 3. De gemeenteraadsleden hebben het recht aan het college van burgemeester en schepenen mondelinge en schriftelijke vragen te stellen. Het reglement van orde bepaalt de voorwaarden waaronder dit recht wordt uitgeoefend. »

De heer Tavernier stelt volgende amendementen voor :

« A. De aanhef van dit artikel te vervangen als volgt :

« Artikel 84 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepalingen :

« Art. 84. § 1. Geen akte noch enig stuk betreffende het bestuur mag aan het onderzoek van de raadsleden worden onttrokken, tenzij die akte of dat stuk slechts betrekking heeft op een opdracht van het college van burgemeester en schepenen of van de burgemeester, die uitsluitend van algemeen belang is.

Er wordt een agenda bijgehouden van de inkomende en uitgaande stukken bedoeld in het eerste lid. Die agenda kan door de gemeenteraadsleden worden ingezien. »

« A. Remplacer les dispositions liminaires de cet article par les dispositions suivantes :

« L'article 84 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 84. § 1er. Aucun acte ni aucune pièce concernant l'administration ne peuvent être soustraits à l'examen des membres du conseil, à moins que cet acte ou cette pièce n'ai trait qu'à une attribution d'intérêt exclusivement général du collège des bourgmestre et échevins ou du bourgmestre.

Il est tenu un indicateur d'entrée et de sortie des pièces visées à l'alinéa 1er. Cet indicateur peut être consulté par les conseillers communaux. »

« B. In de voorgestelde § 2, de eerste zin te vervangen als volgt :

« De gemeenteraadsleden kunnen een afschrift verkrijgen van de akten en stukken onder de voorwaarden bepaald in het door de raad opgestelde reglement van orde. »

« B. Dans le § 2 proposé, remplacer la première phrase comme suit :

« Les conseillers communaux peuvent obtenir copie des actes et pièces dans les conditions arrêtées par le règlement d'ordre intérieur établi par le conseil. »

Het woord is aan de heer Tavernier.

De heer Tavernier (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, het amendement A is voor een groot gedeelte bijna de letterlijke weergave van de oorspronkelijke tekst van het ontwerp, die volgens mij trouwens veel beter is dan de in de commissie geamendeerde tekst.

In de eerste alinea gaat het over de zogenaamde zaken van gemengd belang. In de tweede alinea gaat het over het bijhouden van een register van inkomende en uitgaande stukken, zowel om praktische als om inhoudelijke redenen, meer bepaald omwille van het inzagerecht.

Mijnheer de Voorzitter, morgen bij de stemming zal ik wel, omwille van de duidelijkheid, een aparte stemming over de twee alinea's vragen.

De Voorzitter. — De stemming over de amendementen en de stemming over artikel 4 worden aangehouden.

Le vote sur les amendements et le vote sur l'article 4 sont réservés.

Art. 5. L'article 85 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 85. Le conseil s'assemble toutes les fois que l'exigent les affaires comprises dans ses attributions, et au moins dix fois par an. »

Art. 5. Artikel 85 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 85. De gemeenteraad vergadert zo dikwijls als de zaken die tot zijn bevoegdheid behoren, het vereisen, en ten minste tienmaal per jaar. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. L'article 87 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« § 1. Sauf les cas d'urgence, la convocation se fait par écrit et à domicile, au moins sept jours francs avant celui de la réunion; elle contient l'ordre du jour. Ce délai est toutefois ramené à deux jours francs pour l'application de l'article 90, alinéa 3. »

Les points de l'ordre du jour doivent être indiqués avec suffisamment de clarté.

§ 2. Pour chaque point de l'ordre du jour, toutes les pièces s'y rapportant sont mises à la disposition sans déplacement des membres du conseil communal dès l'envoi de l'ordre du jour.

Le règlement d'ordre intérieur visé à l'article 91 peut prévoir que le secrétaire communal ou les fonctionnaires désignés par lui fournissent aux conseillers qui le demandent des informations techniques au sujet des documents figurant au dossier; dans ce cas, le règlement d'ordre intérieur détermine également les modalités suivantes lesquelles ces informations techniques seront fournies. »

Art. 6. Artikel 87 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« § 1. Behalve in spoedeisende gevallen geschiedt de oproeping schriftelijk en aan huis, ten minste zeven vrije dagen voor de dag van de vergadering; zij vermeldt de agenda. Deze termijn wordt evenwel tot twee vrije dagen teruggebracht voor de toepassing van artikel 90, derde lid. »

De agendapunten dienen voldoende duidelijk omschreven te zijn.

§ 2. Voor elk agendapunt worden alle stukken die erop betrekking hebben ter plaatse ter inzage gelegd van de leden van de gemeenteraad vanaf het verzenden van de agenda.

Het reglement van orde bedoeld in artikel 91 kan voorschrijven dat de gemeentesecretaris of de door hem aangewezen ambtenaren, aan de raadsleden die erom verzoeken technische inlichtingen verstrekken over in het dossier voorkomende stukken; in dat geval worden in het reglement van orde tevens de nadere regels bepaald voor het verstrekken van die technische inlichtingen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. Un article 87bis, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 87bis. Les lieu, jour, heure et l'ordre du jour des séances du conseil communal sont portés à la connaissance du public par voie d'affichage à la maison communale, dans les mêmes délais que ceux prévus aux articles 87, 96 et 97, alinéa 3, relatifs à la convocation du conseil communal. »

La presse et les habitants intéressés de la commune sont, à leur demande et dans un délai utile, informés de l'ordre du jour du conseil communal, moyennant éventuellement paiement d'une redevance qui ne peut excéder le prix de revient. Ce délai utile ne s'applique pas pour des points qui sont ajoutés à l'ordre du jour après l'envoi de la convocation conformément à l'article 87.

Le règlement d'ordre intérieur peut prévoir d'autres modes de publication. »

Art. 7. In dezelfde wet wordt een artikel 87bis ingevoegd luidende :

« Art. 87bis. Plaats, dag, tijdstip en agenda van de vergaderingen van de gemeenteraad worden ter kennis gebracht van het publiek door aanplakking aan het gemeentehuis, binnen dezelfde termijnen als die vermeld in de artikelen 87, 96 en 97, derde lid, met betrekking tot de bijeenroeping van de gemeenteraad. »

De pers en belangstellende inwoners van de gemeente worden, op hun verzoek en binnen een nog lopende termijn, op de hoogte gesteld van de agenda van de gemeenteraad, eventueel tegen betaling van een vergoeding die niet meer mag bedragen dan de kostprijs. Die nog lopende termijn geldt niet voor de punten die aan de agenda worden toegevoegd na het verzenden van de oproeping overeenkomstig artikel 87.

Het reglement van orde kan nog andere wijzen van bekendmaking voorschrijven. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. A l'article 89 de la même loi, le mot « cinq » est remplacé par « sept ».

Art. 8. In artikel 89 van dezelfde wet wordt het woord « vijf » vervangen door « zeven ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 9. L'article 91 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 91. Le conseil communal adopte un règlement d'ordre intérieur. »

Outre les dispositions que la présente loi prescrit d'y consigner, ce règlement peut comprendre des mesures complémentaires relatives au fonctionnement du conseil. »

Art. 9. Artikel 91 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 91. De gemeenteraad neemt een reglement van orde aan. »

Behalve de bepalingen die er op basis van de onderhavige wet in opgenomen moeten worden, kan dit reglement bijkomende maatregelen bevatten in verband met de werking van de raad. »

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — M. Desmedt propose l'insertion d'un article 9bis (nouveau), ainsi libellé :

« Art. 9bis. Un article 91bis, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 91bis. Dans les communes de la région bilingue de Bruxelles-Capitale, une traduction simultanée des débats du conseil communal est assurée pour autant que chaque communauté linguistique soit représentée au conseil. »

« Art. 9bis. In dezelfde wet wordt een artikel 91bis ingevoegd, luidende :

« Art. 91bis. In de gemeenten van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt voorzien in een simultaanvertaling van de besprekingen van de gemeenteraad voor zover iedere taalgemeenschap in de raad vertegenwoordigd is. »

La parole est à M. Desmedt.

M. Seeuws, vice-président, prend la présidence de l'assemblée

M. Desmedt (FDF). — Monsieur le Président, j'aimerais donner quelques explications au sujet de cet amendement auquel j'attache une certaine importance, car il me semble que le problème n'a pas été tout à fait bien compris en commission.

Mon amendement vise à assurer une traduction simultanée des débats des conseils communaux dans la Région de Bruxelles-Capitale, pour autant que chaque communauté linguistique y soit représentée.

Cet amendement a, selon moi, sa place dans cette loi qui vise à assurer une meilleure démocratie communale par le biais du fonctionnement démocratique du conseil. Or, pour que les conseillers puissent contrôler véritablement cette gestion démocratique, ils doivent pouvoir participer activement aux débats et les comprendre.

Les communes de Bruxelles-Capitale ont un statut bilingue. Dans la plupart d'entre elles siègent des conseillers communaux francophones et néerlandophones. Aucune condition de bilinguisme n'étant imposée aux élus — ce qui est logique d'ailleurs — il me semble donc normal d'assurer la traduction des débats pour en permettre une bonne compréhension.

Mon amendement a connu un sort assez curieux en commission : les seize commissaires présents se sont tous abstenus. Personne n'a voté pour cet amendement et personne n'a voté contre !

J'ai eu l'impression que mes collègues néerlandophones considéraient qu'un amendement à connotation linguistique émanant du FDF était, par essence, suspect et qu'ils se demandaient s'il ne comportait pas une signification cachée nécessitant la plus grande prudence. Je puis les assurer qu'il n'en est rien. Cet amendement traduit bien ce qu'il propose, à savoir assurer une traduction simultanée des débats des conseils communaux de Bruxelles.

Deux objections ont été soulevées. La première est d'origine financière, mais est-elle justifiée ? Il est vrai que le bilinguisme imposé aux communes bruxelloises leur coûte déjà très cher. Tous les documents doivent être traduits et les fonctionnaires consacrent une grande partie de leur temps à réaliser ces traductions, mais nous acceptons cette situation. Dès lors, pourquoi ne pas ajouter une traduction simultanée des débats du conseil communal, ce qui ne représenterait finalement qu'une infime partie du budget communal ? Une installation de ce type coûte quelques centaines de milliers de francs. Par la suite, il y a simplement lieu de payer un interprète dix fois l'an, ce qui n'est vraiment pas ruineux. L'argument selon lequel une charge supplémentaire incomberait aux communes bruxelloises ne peut donc être sérieusement retenu.

Certains se demandent si une telle disposition a sa place dans la loi communale. Comme le dit M. Suykerbuyk, c'est la bonne question, et je vais essayer d'y répondre. Je précise que la loi communale comporte toutes les dispositions concernant le fonctionnement des communes, certaines de ces dispositions visant

certaines communes en particulier. C'est le cas notamment pour les communes de Fouron et de Comines pour lesquelles des dispositions particulières sont prévues. Aussi, rien n'interdit de prévoir dans la loi communale fédérale des dispositions particulières pour certaines communes. Le bilinguisme est pratiqué dans un certain nombre d'assemblées, la nôtre par exemple, et bien qu'aucun texte légal ne stipule l'obligation de traduire simultanément les débats, cette traduction y est cependant assurée. Cette manière de procéder est toutefois refusée dans certaines communes, sous prétexte de motifs économiques ou autres.

Je ne tiens pas à citer ici le nom de ces communes mais suis en mesure de le faire. C'est pourquoi je demande que cette disposition soit prévue dans la loi communale, de manière à en faire une véritable obligation. Dès lors, j'invite ceux qui estiment que ce principe est normal dans une région bilingue, avec des conseils communaux bilingues, à voter cet amendement plutôt que de s'interroger sur le point de savoir s'il a bien sa place dans la loi communale. Je ne vois d'ailleurs pas pourquoi cette disposition ne trouverait pas sa place dans la loi communale au même titre que certaines autres mesures, parfois curieuses, introduites concernant certaines communes. Au niveau des principes, rien ne s'oppose à l'adoption de cet amendement qui clarifiera la situation et obligera certaines communes, qui se refusent à jouer le jeu de la démocratie communale, à assurer cette traduction. Je me permets donc d'insister pour que le Sénat adopte cet amendement qui n'a aucune portée politique mais qui est un amendement de bon sens et de démocratie. (Applaudissements.)

M. le Président. — Le vote sur l'amendement est réservé.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

Art. 10. L'article 92, alinéa 1er, de la même loi, modifié par la loi du 24 mai 1991, est complété comme suit :

« 5° D'intervenir comme conseil d'un membre du personnel en matière disciplinaire ;

6° D'intervenir comme délégué ou technicien d'une organisation syndicale dans un comité de négociation ou de concertation de la commune. »

Art. 10. Artikel 92, eerste lid, van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 24 mei 1991, wordt aangevuld als volgt :

« 5° Op te treden als raadsman van een personeelslid in tuchtzaken ;

6° Op te treden als afgevaardigde of technicus van een vakbond in een onderhandelings- of overlegcomité van de gemeente. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 11. L'article 93 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 93. Les séances du conseil communal sont publiques.

Sous réserve de l'article 96, le conseil communal, statuant à la majorité des deux tiers des membres présents peut, dans l'intérêt de l'ordre public et en raison des inconvénients graves qui résulteraient de la publicité, décider que la séance ne sera pas publique. »

Art. 11. Artikel 93 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 93. De vergaderingen van de gemeenteraad zijn openbaar.

Onder voorbehoud van artikel 96 kan de gemeenteraad, met een tweederde meerderheid van de aanwezige leden, in het belang van de openbare orde en op grond van ernstige bezwaren tegen de openbaarheid, beslissen dat de vergadering niet openbaar is. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 12. L'article 94 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 94. La séance du conseil communal n'est pas publique lorsqu'il s'agit de questions de personnes.

Dès qu'une question de ce genre est soulevée, le président prononce immédiatement le huis clos. »

Art. 12. Artikel 94 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 94. De vergadering van de gemeenteraad is niet openbaar wanneer het om personen gaat.

Zodra een dergelijk punt aan de orde is, beveelt de voorzitter terstond de behandeling in besloten vergadering. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 13. L'article 95 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 95. Sauf en matière disciplinaire, la séance à huis clos ne peut avoir lieu qu'après la séance publique.

S'il paraît nécessaire, pendant la séance publique, de continuer l'examen d'un point en séance à huis clos, la séance publique peut être interrompue, à cette seule fin. »

Art. 13. Artikel 95 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 95. Uitgezonderd in tuchtzaken kan de besloten vergadering slechts plaatsvinden na de openbare vergadering.

Wanneer tijdens de openbare vergadering blijkt dat de behandeling van een punt in besloten vergadering moet worden voortgezet, kan de openbare vergadering, enkel met dit doel, worden onderbroken. »

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 14 est ainsi libellé :

Art. 14. L'article 96, alinéa 4, de la même loi, modifié par la loi du 27 mai 1989, est abrogé.

Art. 14. Artikel 96, vierde lid, van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 27 mei 1989, wordt opgeheven.

De heer Tavernier stelt volgend amendement voor :

« In dit artikel, de voorgestelde tekst te doen voorafgaan door het volgende lid :

« Het tweede lid van artikel 96 van dezelfde wet wordt aangevuld als volgt :

« Bij het ontwerp van begroting en van de rekening van de gemeente wordt ook een exemplaar gevoegd van respectievelijk de begroting en de rekeningen van de gemeentelijke VZW's. »

« Faire précéder le texte proposé à cet article par ce qui suit :

« L'article 96, deuxième alinéa, de la même loi est complété par la disposition suivante :

« Les projets de budget et de comptes de la commune sont en outre accompagnés d'un exemplaire respectivement du budget et des comptes des associations sans but lucratif communales. »

Het woord is aan de heer Tavernier.

De heer Tavernier (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, in het kader van het controle- en inzage-recht van gemeenteraadsleden in gemeentelijke documenten, is het ook logisch dat zij meer informatie krijgen over de begrotingen en de rekeningen van de gemeentelijke VZW's. Derhalve stel ik voor dat deze automatisch bij het ontwerp van begroting en van de rekening van de gemeente worden gevoegd. Dit past overigens in ons streven naar versterking van de gemeentelijke democratie.

De Voorzitter. — De stemming over het amendement en de stemming over artikel 14 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 14 sont réservés.

Art. 15. L'article 97, alinéa 3, de la même loi est remplacé par les dispositions suivantes :

« Toute proposition étrangère à l'ordre du jour doit être remise au bourgmestre ou à celui qui le remplace au moins cinq jours francs avant l'assemblée; elle doit être accompagnée d'une note explicative ou de tout document susceptible d'éclairer le conseil. Il est interdit à un membre du collège des bourgmestre et échevins de faire usage de cette faculté.

Le bourgmestre ou celui qui le remplace transmet sans délai les points complémentaires de l'ordre du jour aux membres du conseil. »

Art. 15. Artikel 97, derde lid, van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepalingen :

« Elk voorstel dat niet op de agenda voorkomt, moet uiterlijk vijf vrije dagen vóór de vergadering overhandigd worden aan de burgemeester of aan degene die hem vervangt; het moet vergezeld zijn van een verklarende nota of van elk document dat de raad kan voorlichten. Van deze mogelijkheid kan geen gebruik worden gemaakt door een lid van het college van burgemeester en schepenen.

De burgemeester of degene die hem vervangt, deelt de aanvullende agendapunten onverwijld mee aan de leden van de raad. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 16. L'article 100 de la même loi, modifié par la loi du 24 mai 1991, est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 100. Sans préjudice de l'alinéa 4, les membres du conseil votent à haute voix.

Le règlement d'ordre intérieur peut prévoir un mode de scrutin équivalent au vote à haute voix. Sont considérés comme tels, le vote nominatif exprimé mécaniquement et le vote par assis et levé ou à main levée.

Nonobstant les dispositions du règlement d'ordre intérieur, le vote se fait à haute voix chaque fois qu'un tiers des membres présents le demandent.

Seules les présentations de candidats, les nominations aux emplois, les mises en disponibilité, les suspensions préventives dans l'intérêt du service et les sanctions disciplinaires, font l'objet d'un scrutin secret, à la majorité absolue des suffrages.

Lorsqu'il est membre du conseil, le président vote en dernier lieu.

L'alinéa précédent n'est pas applicable aux scrutins secrets. »

Art. 16. Artikel 100 van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 24 mei 1991, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 100. Onverminderd het vierde lid stemmen de leden van de gemeenteraad mondeling.

Het reglement van orde kan een regeling invoeren die gelijkwaardig is met een mondelinge stemming. Als dusdanig worden beschouwd de mechanisch uitgebrachte naamstemming en de stemming bij zitten en opstaan of bij handopsteking.

Ongeacht de bepalingen van het reglement van orde wordt er mondeling gestemd telkens als een derde van de aanwezige leden hierom verzoekt.

Alleen de voordrachten van kandidaten, benoemingen tot ambten, terbeschikkingstellingen, preventieve schorsingen in het belang van de dienst, en tuchtstraffen geschieden bij geheime stemming en eveneens bij volstreekte meerderheid van stemmen.

De voorzitter, voor zover hij lid is van de raad, stemt het laatst.

Het voorgaande lid is niet toepasselijk bij geheime stemming. »

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 17 est ainsi libellé :

Art. 17. L'article 108 de la même loi, modifié par la loi du 17 octobre 1990, est complété par l'alinéa suivant :

« La signature du procès-verbal du conseil communal intervient dans le mois qui suit son adoption par le conseil communal. »

Art. 17. Artikel 108 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 17 oktober 1990, wordt aangevuld met het volgende lid :

« De ondertekening van de notulen van de gemeenteraad geschiedt binnen de maand na de goedkeuring ervan door de gemeenteraad. »

De heer Tavernier stelt volgend amendement voor :

« Het voorgestelde laatste lid van artikel 108 aan te vullen met de volgende zin :

« De notulen van de vergaderingen van het college van burgemeester en schepenen worden aan alle raadsleden die erom verzoeken bezorgd, en dit binnen zeven dagen na goedkeuring ervan op de eerstvolgende vergadering van het college van burgemeester en schepenen. »

« Compléter le deuxième alinéa de l'article 108 proposé par la phrase suivante :

« Le procès-verbal de chaque réunion du collège des bourgmestre et échevins est communiqué à tous les membres du conseil qui en font la demande, et ce dans les sept jours de son approbation au cours de la première réunion suivante du collège des bourgmestre et échevins. »

Het woord is aan de heer Tavernier.

De heer Tavernier (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, in de gemeenten worden nogal wat belangrijke beslissingen hetzij bij wet, hetzij door de gemeenteraad toevertrouwd aan het college van burgemeester en schepenen. Het is dan ook normaal dat op de beslissingen van het college een strikte controle kan worden uitgeoefend en dat de notulen die deze beslissingen vermelden binnen een strikt tijdsbestek worden opgemaakt, goedgekeurd en eventueel worden bezorgd aan de gemeenteraadsleden.

De Voorzitter. — De stemming over het amendement en de stemming over artikel 17 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 17 sont réservés.

Art. 18. Un article 108bis, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 108bis. Le procès-verbal reprend, dans l'ordre chronologique, tous les objets mis en discussion ainsi que la suite réservée à tous les points pour lesquels le conseil n'a pas pris de décision. De même, il reproduit clairement toutes les décisions. »

Art. 18. In dezelfde wet wordt een artikel 108bis ingevoegd, luidende :

« Art. 108bis. De notulen vermelden, in chronologische volgorde, alle besproken onderwerpen, alsook het gevolg dat gegeven werd aan die punten waaromtrent de gemeenteraad geen beslissing genomen heeft. Zij maken eveneens duidelijk melding van alle beslissingen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 19. L'article 120 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 120. § 1er. Le conseil communal peut créer, en son sein, des commissions qui ont pour mission de préparer les discussions lors des séances du conseil communal. »

Les mandats de membre de chaque commission sont répartis proportionnellement entre les groupes qui composent le conseil communal; sont considérés comme formant un groupe, les membres du conseil qui sont élus sur une même liste ou qui sont

élus sur des listes affiliées en vue de former un groupe; le règlement d'ordre intérieur visé à l'article 91 détermine les modalités de composition et de fonctionnement des commissions.

Les commissions peuvent toujours entendre des experts et des personnes intéressées.

§ 2. Le conseil communal nomme les membres de toutes les commissions qui concernent l'administration de la commune et les représentants du conseil communal dans les intercommunales et dans les autres personnes morales dont la commune est membre. Il peut retirer ces mandats. »

Art. 19. Artikel 120 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 120. § 1. De gemeenteraad kan in zijn midden commissies oprichten die als taak hebben de besprekingen in de gemeenteraadszittingen voor te bereiden. »

De mandaten van lid van iedere commissie worden evenredig verdeeld over de fracties waaruit de gemeenteraad is samengesteld; geacht worden een fractie te vormen de gemeenteraadsleden die op een zelfde lijst verkozen zijn of die verkozen zijn op lijsten die onderling verenigd zijn om een fractie te vormen; het reglement van orde, bedoeld in artikel 91, bepaalt de nadere regelen voor de samenstelling en de werkwijze van de commissies.

De commissies kunnen steeds deskundigen en belanghebbenden horen.

§ 2. De gemeenteraad benoemt de leden van alle commissies die verband houden met het bestuur van de gemeente, alsmede de vertegenwoordigers van de gemeenteraad in de intercommunales en in de andere rechtspersonen waarvan de gemeente lid is. Hij kan die mandaten intrekken. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 20. Un article 120bis, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 120bis. Lorsque le conseil communal institue des conseils consultatifs, il en fixe la composition en fonction de leurs missions et détermine les cas dans lesquels la consultation de ces conseils consultatifs est obligatoire. »

Il met à leur disposition les moyens nécessaires à l'accomplissement de leur mission. »

Art. 20. In dezelfde wet wordt een artikel 120bi. ingevoegd, luidende :

« Art. 120bis. Wanneer de gemeenteraad adviesraden instelt, regelt hij de samenstelling ervan naar gelang van hun taken en bepaalt hij de gevallen waarin raadpleging van die adviesraden verplicht is. »

Hij stelt hun de middelen ter beschikking die nodig zijn voor het vervullen van hun taak. »

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — De aangehouden stemmingen en de stemming over het ontwerp van wet in zijn geheel hebben later plaats.

Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WETTEN
OP DE RAAD VAN STATE, GECOORDINEERD OP
12 JANUARI 1973

Algemene beraadslaging en stemming over artikelen

PROJET DE LOI MODIFIANT LES LOIS SUR LE CONSEIL
D'ETAT, COORDONNEES LE 12 JANVIER 1973

Discussion générale et vote d'articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant les lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Suykerbuyk (CVP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb de eer verslag uit te brengen over de bespreking in de commissie van het ontwerp van wet dat ons is overgezonden door de Kamer en dat de gecoördineerde wetten op de Raad van State wijzigt.

Het oorspronkelijke regeringsontwerp voorzag in een kleine wijziging in de procedure, namelijk in de opheffing van artikel 20, in een verbod van detachering van de adjunct-referendarissen en in de invoering van een jaarlijks activiteitenverslag. In de Kamer van volksvertegenwoordigers werd het ontwerp geamendeerd door toevoeging van twee nieuwe bepalingen. Er werd een amendement aangenomen dat bepaalt dat de termijnen voor beroepen bij de Raad van State tegen akten of beslissingen met individuele strekking slechts lopen als in de betekening van die akten of beslissingen het bestaan van die beroepen vermeld wordt, alsmede de in acht te nemen vormvoorschriften en termijnen. Ook werd door een amendement de bepaling inzake de beroepservaring die geëist wordt van de staatsraden, aangepast.

Er werd geen algemene bespreking gehouden. Ik geef bijgevolg enkel een kort overzicht van de artikelsgewijze bespreking.

Artikel 1 bepaalt dat de termijnen voor beroepen bij de Raad van State tegen akten of beslissingen van individuele strekking slechts lopen als de betekening van die akten of beslissingen het bestaan van die beroepen vermeldt, alsmede de in acht te nemen voorschriften en termijnen. Een betekening, die niet aan deze voorwaarden voldoet, is volkomen geldig, maar in dat geval lopen de termijnen van verval niet. Indien men dus op een onrechtmatige manier betekent, kan die fout worden hersteld door opnieuw te betekenen met het naleven van de vormvoorschriften. Over dit artikel was weinig discussie.

Artikel 2 voorziet in de opheffing van artikel 20 van de gecoördineerde wetten. Dat artikel bepaalt dat de Regering in de rechtspleging voor de afdeling administratie het recht heeft te worden gehoord bij monde van de door haar aangewezen commissarissen. Aangezien dit artikel in onbruik geraakte werd het opgeheven.

Artikel 3 is een logisch gevolg van artikel 2 en werd bijgevolg zonder discussie eenparig aangenomen.

Over artikel 4 is heel wat te doen geweest. In de huidige tekst van de gecoördineerde wetten staat dat niemand tot staatsraad kan worden benoemd, tenzij hij volle 37 jaar oud is en doctor in de rechten, gedurende ten minste 10 jaar bij de balie is ingeschreven geweest, bedieningen van algemeen bestuur of rechterlijke ambten heeft bekleed of het recht aan een Belgische universiteit heeft gedoceerd. In de Kamer werd deze tekst als volgt geamendeerd: «Niemand kan tot staatsraad worden benoemd tenzij hij volle 37 jaar oud en doctor of licentiaat in de rechten is en een nuttige juridische beroepservaring van ten minste 10 jaar kan doen gelden.»

Volgens de minister is het de bedoeling de recruiteringsmogelijkheden voor de staatsraden te verruimen. Het ligt in dezelfde lijn als wat reeds eerder gebeurde voor de adjunct-auditeurs en referendarissen. De Raad van State heeft dringend behoefte aan experts of mensen die gespecialiseerd zijn in een rechtsdiscipline. In de huidige stand van zaken komen buiten advocaten en magistraten enkel universiteitsprofessoren of titularissen van een ambt van algemeen bestuur in aanmerking. Personen die in een bepaalde rechtsdiscipline meer gespecialiseerd zijn, kunnen niet tot staatsraad worden benoemd.

De minister verzet zich tegen het amendement van collega Cardoen, die voor de aanwerving van staatsraden een examen wil invoeren. Hij herhaalt dat de jongste jaren nogal wat inspanningen zijn geleverd om de goede werking van de Raad van State te verbeteren. Naar zijn mening is het amendement aanleiding tot allerlei betwistingen. Hij stelt voorop dat, wanneer men dan toch niet wil afstappen van het idee van een examen, men de logica

moet doortrekken en ten gronde een andere filosofie moet huldigen dan het huidige dubbel systeem van recrutering waartegen volgens hem eigenlijk geen enkel bezwaar werd geopperd. Als men verder de mogelijkheid wil hebben om buitenstaanders aan te trekken omwille van hun competentie, dan moet men aannemen dat een examen niet wenselijk is. Of moet men er dan van uitgaan dat het Parlement, de Raad van State en zichzelf niet meer betrouwt?

Zo kwam men tot de amendementen ingediend door de collega's Pedé, Tavernier en mezelf. Collega Pedé stelt voor artikel 4 te doen vervallen en de oorspronkelijke tekst van artikel 70, paragraaf 2, te behouden. Collega Tavernier stelt voor als voorwaarden voor benoeming een soort «ofwel»-systeem in te voeren. Ofwel gedurende vijf jaar bij de balie ingeschreven geweest zijn, bedieningen van algemeen bestuur of rechterlijke ambten bekleed hebben of het recht aan een universiteit gedoceerd hebben en geslaagd zijn voor een examen. Ofwel gedurende tien jaar bij de balie ingeschreven geweest zijn, bedieningen van algemeen bestuur of rechterlijke ambten bekleed hebben of het recht aan een universiteit gedoceerd hebben en hetzij door een postuniversitaire opleiding, hetzij door meerdere publikaties blijk hebben gegeven van een bijzondere kennis van het Belgisch recht. In dit geval is geen examen vereist.

Het amendement dat ikzelf heb ingediend strekt ertoe de voorgestelde tekst te vervangen door de volgende bepaling: «Niemand kan tot staatsraad benoemd worden tenzij hij volle 37 jaar oud en doctor in de rechten is, mitsgaders hij gedurende ten minste tien jaar bij de balie is ingeschreven geweest, bedieningen van algemeen bestuur of rechterlijke ambten heeft bekleed of het recht in een Belgische universiteit heeft gedoceerd voor zover hieruit een adequate juridische beroepservaring kan blijken.»

Volgens de minister gaan deze amendementen in tegen de filosofie van de tekst die ons door de Kamer werd overgezonden omdat het voorgestelde artikel erin bestaat weliswaar de recruiteringsbasis te verbreden maar de selectiecriteria te verstrengen. Naar zijn mening moet de recruiteringsbasis merkbaar worden verbreed. Daarover ontspringt zich een hele discussie waarbij leden doen opmerken dat zij daarmee akkoord gaan, maar dat anderzijds de minimale recruiteringsvoorwaarden beter moeten worden omlijnd dan dit in de tekst van de Kamer het geval is.

Een lid doet opmerken dat alle systemen voor- en nadelen hebben maar dat neemt zijns inziens niet weg dat het toch aangegeven is bepaalde minimumvereisten te stellen voor de mogelijkheden van voordracht.

Kortom, er werd daarover een hele discussie gevoerd met argumenten in de beide richtingen. De commissie heeft dan aan de Voorzitter van de Senaat voorgesteld aan de Raad van State advies te vragen over de tekst en over de amendementen die werden ingediend. De Raad van State heeft zijn advies geformuleerd op 17 januari 1994.

Een eerste opmerking betreft artikel 70, paragraaf 2, dat de voorwaarden opsomt die moeten worden vervuld om tot staatsraad te kunnen worden aangesteld. De Raad van State zegt het volgende: «Met artikel 70, paragraaf 2, van de gecoördineerde wetten heeft de wetgever gepoogd gedeeltelijk tegenstrijdige vereisten onderling in evenwicht te brengen, daar het duidelijk is dat hoe strenger de voorwaarden van wetenschappelijke aard zijn, hoe minder kans de benoemingsgerechtigde overheid heeft om een «pluralistische» keuze te maken. Kan men op een andere basis geen evenwicht bereiken, dat evenzeer voldoening schenkt? Dat behoort te worden onderzocht terwijl niet uit het oog mag worden verloren dat de wetgever van 1946 bij de Raad van State alleen «zeer hoogstaande rechtsgeleerden» tot de functie van staatsraad (verlangde) aan te stellen, «vooraanstaande personaliteiten».

Een tweede opmerking betreft een amendement van kamerlid Vande Lanotte. De Raad van State vindt de verantwoording van dat amendement weinig overtuigend en zegt hierover onder andere het volgende: «Desalniettemin is enerzijds, zoals er hervoren op is gewezen, de fundamentele keuze tussen uitbreiding of beperking van de benoemingsmogelijkheden «waarbij een kandidaat van buiten de Raad aan de beurt is», van politieke aard en anderzijds voorkomen benoemingsvoorwaarden zoals die welke

voorkomen in artikel 70, paragraaf 2, eerste lid, van de gecoördineerde wetten, hoe objectief zij ook lijken, betreurenswaardige aanwervingen, niet zozeer door de formulering die de wetgever ervan heeft gegeven, dan wel door de wijze waarop de voordragende overheden en tenslotte de benoemingsgerechtigde overheid die voorwaarden hebben toegepast.»

Een derde opmerking betreft mijn amendement. Ik had er op gewezen dat de beroepservaring bij bedieningen van algemeen bestuur nader bepaald moesten worden omdat uit de tekst niet bleek dat de bepalingen ook zouden gelden voor andere besturen dan die van het federale niveau. De Raad van State antwoordt hierop: «Niemand zou eraan denken het begrip algemeen bestuur te beperken tot het bestuur van de federale Staat.»

Een vierde opmerking betreft het amendement van collega Tavernier. De Raad van State zegt hierover het volgende: «Het amendement van senator Tavernier voert zulke strenge wervingsvoorwaarden in dat zij moeilijk haalbaar lijken, aangezien het uiteraard gaat om de benoeming waarbij een kandidaat van buiten de Raad aan de beurt is, waarvan de noodzaak en de gevolgen hierboven in herinnering zijn gebracht.»

Op basis van dit advies van de Raad van State heeft de minister gevraagd artikel 4 aan te nemen zoals het werd overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Het amendement van de heren Cardoen en Quintelier wordt ingetrokken. Het amendement van de heer Pede wordt verworpen. Het amendement dat ikzelf had ingediend, wordt verworpen met staking van stemmen. De heer Tavernier heeft zijn amendement ingevolge het advies van de Raad van State ingetrokken. Uiteindelijk werden er dus twee amendementen ter stemming gelegd.

Ziedaar in het kort het verslag van de bespreking van artikel 4. Voor de overige artikelen kan ik kort zijn.

Bij artikel 5 wijst de minister erop dat het beschot dat thans bestaat tussen het korps van de auditeurs en dat van de referendarissen wordt opgeheven, in die zin dat de overgang nu slechts eenmaal kan worden gevraagd, namelijk bij een eerste voor de betrokkene nuttige ervaring. Voortaan kunnen de adjunct-auditeurs en auditeurs bij elke nuttige vacature benoemd worden tot adjunct-referendaris of referendaris en vice versa.

Artikel 6 beperkt de mogelijkheden van detachering. Sedert 1990 was de detachering van de adjunct-auditeur al niet meer mogelijk. Nu wordt dat verbod uitgebreid tot de adjunct-referendarissen.

Artikel 7 bepaalt dat een jaarverslag ter beschikking moet worden gesteld van de wetgevende macht.

Het geheel van het ontwerp wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 3 onthoudingen. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pede.

De heer Pede (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik was zinnens een eerder lange uiteenzetting te geven, maar het uitstekend verslag van de heer Suykerbuyk laat mij toe die sterk in te korten. De discussie over dit ontwerp heeft zich inderdaad vooral op artikel 4 toegespitst. De amendementen om geheel of gedeeltelijk het oorspronkelijke artikel 70, paragraaf 2, te behouden, werden op zeer verdeelde manier verworpen: het amendement van de heer Suykerbuyk bij staking van stemmen met zes stemmen voor, zes stemmen tegen, bij één onthouding en het amendement van mezelf, om de oorspronkelijke tekst volkomen te behouden, met zeven stemmen tegen één, bij zes onthoudingen. Dit wijst erop dat de commissie niet alleen zeer verdeeld was, maar dat er ook veel twijfel heerste over de nieuwe benoemingsvoorwaarden.

De vroegere bepalingen — tien jaar balie of bedieningen van algemeen bestuur of rechterlijke ambten of het recht aan een Belgische universiteit te hebben gedoceerd — te laten vervangen door een nuttige juridische beroepservaring van ten minste tien jaar, werd niet zomaar door iedereen aanvaard. Dat is begrijpelijk, want wie rechten heeft gestudeerd zal op 37-jarige leeftijd allicht tien jaar juridische beroepservaring hebben opgedaan, tenzij hij een totaal andere bezigheid heeft gevonden of helemaal uit de circulatie is verdwenen. Het adjectief «nuttig» is dan weer zo

vaag dat het alleen maar aanleiding kan geven tot zeer subjectieve interpretaties. In zijn advies laat de Raad van State een zelfde bekommernis doorschemeren. De heer Suykerbuyk heeft dat reeds voldoende aangetoond. Ik zal zijn argumentatie niet herhalen. De Raad van State is in zijn advies ook zeer voorzichtig geweest.

Ik weet dat de minister aanvoert dat het nieuwe artikel de recruiteringsbasis gevoelig verbreed. Toch blijven wij van oordeel dat de huidige tekst ruim genoeg is. Ik heb mijn amendement om de oorspronkelijke tekst te behouden niet opnieuw ingediend, maar ik wil er wel op aandringen, mijnheer de Voorzitter, om de Senaat toe te laten zich over artikel vier afzonderlijk uit te spreken.

De Voorzitter. — Aangezien er een amendement is bij artikel 4, wordt de stemming aangehouden, mijnheer Pede. De Senaat zal zich dus hoe dan ook over artikel 4 afzonderlijk kunnen uitspreken.

Het woord is aan de heer Tavernier.

De heer Tavernier (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, blijkbaar hebben wij vandaag iets met artikel 4, want zowel in het vorige als in het huidige ontwerp draait de discussie telkens over artikel 4.

Uit het, overigens zeer degelijke, verslag van de heer Suykerbuyk blijkt heel duidelijk dat er in de commissie heel wat meningsverschillen en vooral aarzelingen bestonden. Zoals de heer Pede reeds heeft gezegd, was niemand echt gelukkig met het ontwerp zoals het ons door de Kamer werd overgezonden. Heel wat collega's gingen akkoord met een aantal bemerkingen van de minister bij de bestaande toestand. Zonder de minister in de gordijnen te willen jagen, heb ik het me toch gepermitteerd, om na rijp beraad, een nieuw amendement in te dienen.

De bepalingen van het huidige artikel 4 zijn te ruim en laten te veel mogelijkheden open zodat de kans bestaat dat degenen die de staatsraden benoemen een verkeerde keuze maken. Allicht oordelen wij onszelf verstandig genoeg om de juiste keuze te maken...

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — In geval van betwistingen is er nog altijd de Raad van State.

De heer Tavernier (Agalev). — Toch is het wenselijk dat de wetgever zichzelf enigszins beschermt en dat hij garanties voor de toekomst in de wet opneemt. Dat is voor mij in de loop van de jongste weken bij het lezen van krantenartikelen over het gerecht nog duidelijker geworden. De politieke klasse — en daartoe behoren ook wij — wordt door de publieke opinie in het algemeen niet als erg positief ervaren. Wij stellen ook vast dat heel wat mensen toch nog bepaalde verwachtingen koesteren ten opzichte van het gerecht. Vermits ze op de politici niet meer kunnen rekenen, is het gerecht voor hen een soort van laatste toevlucht. Het is dus belangrijk dat wij, vermits wij daarvoor verantwoordelijk zijn, erover waken dat in alle beslissingen die wettelijk worden genomen, vooral met betrekking tot de hoogste gerechtshoven, minimale kwaliteitsgaranties worden ingebouwd. Wat wij lezen over de gerechtelijke onderzoeken in Luik, over politiek benoemde magistraten, enzovoort, is zeker niet bevorderlijk.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Dat heeft met dit ontwerp toch niets te maken!

De heer Tavernier (Agalev). — Het gaat hier om rechtscolleges en de Raad van State is als rechtscollege vaak voor de burger de laatste toevlucht. De minister beweert dat de samenstelling van de Raad van State gedeeltelijk een weerspiegeling moet zijn van wat in de maatschappij leeft en van de politieke opvatting van de maatschappij. Ik kan het daarmee eens zijn, maar dat is slechts mogelijk als daarnaast — tenminste wat betreft de helft van de staatsraden — ook aan bepaalde eisen inzake de bekwaamheid van die personen wordt voldaan. Ik ben het met de minister eens dat de recruiteringsbasis vroeger misschien wel te beperkt was, maar met dit ontwerp wordt alles mogelijk.

Ik heb geprobeerd dit te verwoorden in een amendement, dat enigszins verschilt van het amendement dat ik oorspronkelijk had ingediend en nadien heb ingetrokken. Om in aanmerking te

komen voor een benoeming tot staatsraad moet men mijns inziens dokter of licentiaat zijn in de rechten, ten minste 37 jaar oud zijn en ofwel recht hebben gedoceerd aan een Belgische universiteit, geslaagd zijn in een van de bewuste examens of duidelijk blijk geven van een bijzondere kennis van het Belgisch recht via meerdere publikaties of via een post-universitaire opleiding en tien jaar nuttige ervaring kunnen voorleggen.

Ik meen dat dit amendement tegemoet komt zowel aan de bekommernis van de minister om over een ruimere en degelijke recruteringsbasis te beschikken, als aan de bekommernis van de parlementsleden om een minimum aan kwaliteitsgaranties in de wet in te bouwen. Dit voorstel is ongetwijfeld het overwegen waard en ik nodig de leden van de Senaat dan ook uit mijn amendement goed te keuren, in het belang van het gezag van onze hogere rechtsorganen en vooral in het belang van de Raad van State die van enorme betekenis is voor onze democratie. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Tobback.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtarenzaken. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de heer Suykerbuyk voor zijn zeer objectief relaas van de commissiebesprekingen.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om hieraan enkele beschouwingen toe te voegen, wat uiteindelijk toch de bedoeling is van dit debat.

In de eerste plaats heeft de Regering gemeend dat het noodzakelijk was een ontwerp in te dienen ten einde een aantal kleine verbeteringen aan te brengen aan de werking van de Raad van State wat betreft termijnen, in onbruik geraakte bepalingen in verband met het aanwijzen van een commissaris en het opstellen van een jaarverslag.

Dit ontwerp is in de kamercommissie afgedaan als een walk-over. Ter gelegenheid van de eerste discussie, die er dus eigenlijk geen was, werden drie amendementen ingediend door de heer Vande Lanotte en door de heer Bertouille. Deze amendementen waren verstrekkend vermits zij de aanwijzingsvoorwaarden wijzigden en een belangrijke procedureproblematiek opwierpen met betrekking tot het tijdstip waarop een termijn begint te lopen. Het derde amendement strekte ertoe de eerste voorzitter te verplichten tot het aanwijzen van een woordvoerder.

Ik heb aan de kamercommissie voorgesteld om de beslissing te verdagen naar een volgende zitting omdat deze amendementen zeer veel toevoegen aan het oorspronkelijke opzet. Van de Regering. Iedereen moest in de gelegenheid worden gesteld om deze amendementen te bestuderen.

De kamercommissie is twee weken later opnieuw samengekomen. De eerste twee amendementen werden unaniem aanvaard. Wat het amendement in verband met de woordvoerder betreft, was de commissie van oordeel dat de eerste voorzitter een dergelijke verplichting niet bij wet kon worden opgelegd. De Kamer volgde de commissie. Er werd zelfs geen discussie gevoerd in de openbare vergadering, noch over de oorspronkelijke tekst noch over de eerste twee amendementen.

Na bespreking van het amendement met betrekking tot de aanwervingsvoorwaarden bleek iedereen ervan overtuigd te zijn dat dit een goed ontwerp was.

Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat, niet zozeer naar aanleiding van de discussie in de commissie, maar wel naar aanleiding van enkele kleine persartikels en vooral van een uitgesproken smerig artikel in het *Belang van Limburg* vorige week, dat er door de Raad van State werd gelobbyd. Ik trek hieruit mijn conclusies voor mijn optreden in de toekomst. Er werden personen in opspraak gebracht die — waarschijnlijk spijtig genoeg voor hen — niet eens kandidaat zijn. Zij worden bij naam genoemd en aan de schandpaal genageld. Dit is een uiting van de tijdsgeest, mijnheer Tavernier. Blijkbaar heeft niemand zich afgevraagd of het over een goede of een slechte kandidaat ging. Dat heeft immers geen belang. De eigen carrière die kan worden bedreigd, dat is belangrijk, de kleine intriges waarvoor men veel tijd over heeft in de plaats van de achterstand in te lopen, dat is belangrijk. Blijk-

baar gaan de adviezen naar een aantal leden veel sneller dan de adviezen naar Parlement en Regering. Ook daaruit trek ik mijn conclusies.

Ondanks het feit dat ik de kamerleden uit eigen beweging ook 14 dagen de tijd heb gegeven om na te denken, stel ik vast dat tussen de bespreking in de Kamer en de bespreking in de Senaat de machine terug op gang is gekomen. Het is de tweede keer dat mij dat overkomt. Zoals men weet is de ervaring ook een kostbaar goed. In 1989 hebben we de wetten op de Raad van State al eens drastisch aangepast. Toen hebben we de leeftijdsgrens op 37 jaar gebracht en ook toen is er in de Wetenschapsstraat een smerige campagne op gang gebracht, want die leeftijdsgrens van 37 jaar zou in het voordeel van mijn kabinetschef zijn geweest. Iedereen heeft intussen kunnen merken dat hij niet naar de Raad van State is overgestapt. Ook toen was er dus een zelfde soort campagne. Ofwel ben ik gek — dat kan — ofwel ben ik dom — dat kan ook — ofwel had ik het anders moeten aanpakken.

Uit het verslag van de Kamer blijkt dat ik van in het begin het amendement van de heer Vande Lanotte een goed amendement heb gevonden om redenen die hoegenaamd niets met mijn kabinetschef te maken hadden. Ik vond namelijk dat de raad ook toegankelijk diende te zijn voor bijvoorbeeld bedrijfsjuristen en fiscalisten. Deze twee elementen heb ik bij herhaling gebruikt tijdens de discussie om het amendement te steunen en te doen goedkeuren, maar zij hadden niets te maken met mijn kabinetschef. In een milieu waar men toch een bepaald niveau mag verwachten, is men blijkbaar tot niets anders meer in staat — de ledigheid is het oorkussen van de duivel, van de intrige en het «gemanipuleer» — dan uit te zoeken in wiens voordeel een tekst zou opgesteld zijn.

Ik antwoord hier meteen ook in verband met het amendement van de heer de Donnée, maar zal daarop nog terugkomen.

Si je ne suis pas une blanche colombe, il n'en reste pas moins que la bave de ces crapauds ne m'atteint pas!

Men schrijve het met zo veel woorden in het verslag, opdat het wordt gelezen door wie het moet lezen.

Ik kom nu tot het amendement van de heer de Donnée. De heer Cooremans heeft in januari de overstap naar het Arbitragehof gemaakt. Dit is op het ogenblik de enige vacature waarvoor een kandidaat van SP-signatuur in aanmerking kan komen.

De vacature is op grond van de oude voorwaarden reeds in het *Belgisch Staatsblad* van 29 januari 1994 verschenen. Ik heb daartoe toestemming gegeven in de loop van de maand januari. Er is geen limietdatum vooropgesteld. Indien iemand zijn kandidatuur op basis van de nieuwe voorwaarden zou willen indienen, dan is dit perfect mogelijk, meer bepaald wanneer het wetsontwerp, met het nieuwe artikel 4, morgen zou worden goedgekeurd. Het zal dan aan de Raad van State zijn, of aan de Kamer en de Senaat om daar al dan niet rekening mee te houden.

Ik ken bij mijn weten geen minister van Binnenlandse Zaken die de voordracht van een kandidaat door het Parlement niet zonder meer ter ondertekening aan de Koning heeft voorgelegd. Een minister zou eventueel een kandidaat aan de Koning kunnen voordragen — wat nu zeker niet het geval is — die de Raad van State zou hebben geweigerd. Dat is echter volkomen ongebruikelijk. Waarover zijn wij in godsnaam aan het discussiëren? Moeten we ze nu echt tegen zichzelf beschermen? Wil men een wettekst waarachter men zich kan verschuilen zodat men een politicus kan antwoorden: «wat u wenst te bekomen kan niet, want de wet beschermt ons, niet onze overtuiging, onze karaktersterkte of onze kennis, maar de wet. In dat geval is het met de onafhankelijkheid slecht gesteld. Of wenst men stringente bepalingen om te voorkomen dat mensen worden benoemd die helemaal geen ervaring hebben of niets hebben gepubliceerd, maar die alleen de goede partijkaart hebben.

Men neme het mij niet kwalijk, maar ik ben hierin niet alleen de laatste acteur, maar ook degene die tot op heden altijd alles heeft moeten ondergaan. Als ik hierop zo diep inga, dan is het precies omdat ik ervan overtuigd ben dat dit een illustratie is van het ongelooflijk lage niveau waarnaar men in ons land is afgedaald. Het is blijkbaar niet meer mogelijk een hervorming voor te staan zonder dat berekeningen worden gemaakt om na te gaan of de eigen belangen niet in het gedrang worden gebracht.

Ik herhaal tegen beter weten in wat mijn motieven zijn, die blijkbaar ook de Kamer en voltallige commissie hebben overtuigd, namelijk dat de huidige voorwaarden zijn voorbijgestreefd. Als men gedurende tien jaar in om het even welke functie in de balie is ingeschreven — advocaat gespecialiseerd in echtscheidingen, in gemeenschappelijke muren of in zaken voor het vrederecht — dan voldoet men aan de voorwaarden.

Het amendement van de heer Suykerbuyk wenst deze voorwaarden te verruimen, maar naar mijn gevoelen veruit onvoldoende want bijvoorbeeld een bedrijfsjurist of een fiscalist komen nog steeds niet in aanmerking.

Ik stel voor dat men in de commissie eens het curriculum bekijkt van de verschillende staatsraden en hun specialisatie. Velen zijn constitutionalist of penalist. Het hoeft dan niemand nog te verbazen dat de adviezen over koninklijke besluiten of wetten ter vereenvoudiging van de fiscale procedure inzake fiscaliteit of vennootschapsrecht maanden op zich laten wachten.

Ik herhaal nog maar eens dat een bedrijfsrevisor met een diploma van jurist of bijvoorbeeld de secretaris van een van onze commissies, die twintig jaar wetgevend werk achter de rug heeft, niet kunnen worden aangetrokken, tenzij die zich ook ooit in de balie hebben ingeschreven.

Dit is onzin en in het nadeel van de Raad van State.

In tegenstelling tot sommigen van u vertrouw ik erop dat de Raad van State, wanneer hij in algemene vergadering kandidaten voordraagt, «nuttig» zal interpreteren als nuttig voor de Raad van State. Ik heb vertrouwen in de onafhankelijkheid van de Raad van State, ook al is dat de jongste weken een beetje geschokt, in zijn oordeelsvermogen en in zijn karaktersterkte, waardoor hij niet zal aanvaarden dat om even wie wordt voorgedragen.

Ik heb dus vertrouwen in de Raad van State, zoals ik ook vertrouwen heb in de Senaat of in de Kamer van volksvertegenwoordigers. Ik vertrouw erop dat het Parlement bij het voordragen van kandidaten ofwel de Raad van State volgt ofwel, wanneer het de Raad niet volgt, kan garanderen dat de voorgestelde kandidaat de nodige nuttige ervaring heeft. Anders zie ik niet in hoe ik ons tegen onszelf of u tegen uzelf kan beschermen. Ik acht dat ten andere niet nodig.

Hieruit vloeit ook voort dat het amendement van de heer de Donnée totaal overbodig is. Ik vind dit amendement zelfs een akte van wantrouwen, die ik niet kan aanvaarden. Mij stoort het helemaal niet wanneer de Raad van State beslist dat de nieuwe voorwaarden voor de kandidaten pas gelden vanaf de eerstvolgende vacature en dat de huidige aan de gang zijnde vacature wordt afgehandeld volgens de thans geldende voorwaarden.

Mijnheer de Voorzitter, ik wilde even de puntjes op de i zetten bij een aantal bedenkingen die in en buiten de assemblee bij het ontwerp worden gemaakt. Tot slot wil ik enkel nog zeggen dat ik in de toekomst niet meer blindelings de voordrachten door de Senaat zal tekenen. De Senaat heeft mij duidelijk een teken gegeven dat hij bekommerd is om de kwaliteit van de voordrachten. Eigenlijk zegt de Senaat dat ik hem niet al te veel vertrouwen moet schenken, dat hij er niet zeker van is dat hij mij geen nulliteiten zal voorstellen. Daarom zal ik mij als minister van Binnenlandse Zaken veroorloven in het vervolg ook een oordeel te hebben over de kandidaten die door de Senaat worden voorgedragen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de rapporteur.

De heer Suykerbuyk (CVP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, het antwoord van de minister heeft mij gestoord. Wij hebben in de senaatscommissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden niet alleen over mijn amendement van gedachten gewisseld, maar wij hebben er ook over gestemd. Voor mij gaat het al lang niet meer om mijn amendement erdoor te krijgen. Het werd nochtans met staking van stemmen verworpen, zodat ik kan beweren dat een meerderheid ervoor op de valreep aanwezig leek. Waar het mij nu om gaat is de vraag wat wij eigenlijk nog in de Senaat mogen doen. Het is toch niet omdat de Kamer het aan ons overgezonden ontwerp heeft goedgekeurd, dat de Senaat niet meer het recht heeft een amendement in te dienen, te verdedigen en eventueel goed te keuren. Ik neem er akte van dat wij het niet hebben gehaald.

Mijnheer de minister, het is alsof degenen die een amendement hebben ingediend hier staan als medeplichtigen van de Raad van State. Dat is niet het geval, wij zijn daar zelf voor verantwoordelijk. Wij hebben onze amendementen ten andere goed verdedigd. Ik heb er helemaal geen moeite mee dat u de zaak anders ziet en dat u de rekruteringsbasis wil verbreden. U moet dan ook kunnen erkennen dat er amendementen in een andere richting gaan, al is het uw goed recht ze niet te onderschrijven. De helft van uw uiteenzetting was echter een scheldkanonnade tegen de Raad van State. Het gaat hier om de grond van de zaak. Dat mijn amendement niet wordt aangenomen kan ik accepteren, maar u mag niet de kwalijke geur verspreiden dat het hier om een soort georganiseerde samenzwering zou gaan. Dat was niet het geval. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Tobback.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer Suykerbuyk zal getuigen dat wij tijdens de debatten in de commissie heftig gediscussieerd hebben, maar dat ik nooit gezegd heb wat ik hier vandaag heb gezegd, en ik was oorspronkelijk ook niet van plan dit te doen. Mijnheer Suykerbuyk zal mij ook niet ten kwade duiden dat ik in de loop van vorige week geconfronteerd werd met een regelrechte vuiligheid, niet alleen tegenover mij, politici zijn daar wellicht voor verkozen, maar tegenover iemand die zijn naam in de kranten vindt, die zich niet kan verdedigen en bovendien helemaal geen kandidaat is. Het spreekgestoelte van de Senaat is de enige plaats waar ik die aantijgingen kan rechtzetten.

Ik meen niet dat ik grove woorden of anti-parlementaire termen heb gebruikt. Wel heb ik van de gelegenheid gebruik gemaakt om te herhalen van ik in 1989 al heb geconstateerd, namelijk dat er blijkbaar geen mogelijkheid bestaat om te discussiëren over wat nu de beste methodes zijn om tot een beter resultaat te komen zonder dat er buiten de Senaat sommigen lastercampagnes beginnen te voeren en berekeningen te maken.

Mijnheer Suykerbuyk, wat vorige week in de kranten verscheen is zeker niet van uw hand. Al zijn we allemaal geacht het *Belgisch Staatsblad* te lezen, wie van ons weet er dat er op 29 januari een vacature voor de Raad van State werd gepubliceerd? Ik heb zeer veel respect voor de heer de Donnée, maar ik meen niet dat hij dat zelf heeft vastgesteld. Het zal hem zeer veel moeite kosten om mij daarvan te overtuigen. Ik heb dat al gezegd toen hij aanwezig was, bijgevolg kan ik dit nu herhalen.

Een conclusie die ik uit dit alles trek is dat wordt bewezen dat velen blijkbaar niet in staat zijn om enige afstand te nemen van hun persoonlijke belangetjes en die manier van doen ook aan de anderen toeschrijven wanneer ze vrezen van ver of van nabij in gevaar te kunnen zijn. Dat is wel ver beneden het niveau waarop het debat had moeten worden gevoerd.

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Je signale que des amendements, signés par moins de trois membres, ont été présentés à différents articles du projet de loi en discussion.

Bij verschillende artikelen van het ontwerp van wet dat wij thans bespreken, zijn amendementen ingediend die door minder dan drie leden zijn ondertekend.

Puis-je considérer que ces amendements sont appuyés?

Worden deze amendementen gesteund? (*Talrijke leden staan op.*)

Ces amendements étant régulièrement appuyés, ils feront partie de la discussion.

Aangezien deze amendementen reglementair worden gesteund, maken ze deel uit van de bespreking.

L'article premier est ainsi rédigé :

Article 1er. A l'article 19 des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, modifié par la loi du 6 mai 1982, il est inséré, après le premier alinéa, l'alinéa suivant :

« Les délais de prescriptions pour les recours visés à l'article 14, alinéa 1er, ne prennent cours que si la notification par l'autorité administrative de l'acte ou de la décision à portée individuelle indique l'existence de ces recours ainsi que les formes et délais à respecter. »

Artikel 1. In artikel 19 van de op 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State, gewijzigd bij de wet van 6 mei 1982, wordt na het eerste lid het volgende lid ingevoegd :

« De verjaringstermijnen voor de beroepen bedoeld bij artikel 14, eerste lid, nemen alleen een aanvang op voorwaarde dat de betekening door de administratieve overheid van de akte of van de beslissing met individuele strekking het bestaan van die beroepen alsmede de in acht te nemen vormvoorschriften en termijnen vermeldt. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. L'article 20 des mêmes lois coordonnées est abrogé.

Art. 2. Artikel 20 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt opgeheven.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. Dans l'article 22, alinéa 2, des mêmes lois coordonnées, la seconde phrase est supprimée.

Art. 3. In artikel 22, tweede lid, van dezelfde gecoördineerde wetten, wordt de tweede zin opgeheven.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 4 est ainsi libellé :

Art. 4. A l'article 70, § 2, des mêmes lois coordonnées, modifiée par la loi du 17 octobre 1990, sont apportées les modifications suivantes :

1° L'alinéa 1er est remplacé par la disposition suivante :

« Nul ne peut être nommé conseiller d'Etat s'il n'a trente-sept ans accomplis, s'il n'est docteur ou licencié en droit et s'il ne peut justifier d'une expérience professionnelle utile de nature juridique de dix ans au moins. »

2° L'alinéa 2 est supprimé.

Art. 4. In artikel 70, § 2, van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 17 oktober 1990, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Het eerste lid wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Niemand kan tot staatsraad worden benoemd tenzij hij volle 37 jaar oud en doctor of licentiaat in de rechten is en een nuttige juridische beroepservaring van ten minste tien jaar kan doen gelden. »

2° Het tweede lid wordt opgeheven.

De heer Tavernier stelt volgend amendement voor :

« Dit artikel te vervangen als volgt :

« Artikel 70, § 2, eerste lid, van dezelfde gecoördineerde wetten gewijzigd bij de wet van 17 oktober 1990 wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Kan tot staatsraad worden benoemd diegene die houder is van het diploma van doctor of licentiaat in de rechten en op de dag van zijn benoeming ten volle 37 jaar oud is en die :

— Ofwel het recht heeft gedoceerd in een Belgische universiteit ;

— Ofwel geslaagd is hetzij in een examen bedoeld in artikel 37 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, hetzij in een examen bedoeld in artikel 71, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, hetzij in één van de examens vermeld in artikel 259bis, § 4, a), van het Gerechtelijk Wetboek ;

— Ofwel hetzij door een postuniversitaire opleiding hetzij door meerdere publikaties blijkt heeft gegeven van een bijzondere kennis van het Belgische recht en 10 jaar nuttige ervaring kan voorleggen. »

« Remplacer cet article par les dispositions suivantes :

« L'article 70, § 2, premier alinéa, des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 17 octobre 1990, est remplacé par les dispositions suivantes :

« Peut être nommé conseiller d'Etat, le porteur du diplôme de docteur ou de licencié en droit qui, le jour de sa nomination, a 37 ans accomplis et qui :

— Ou bien a enseigné le droit dans une université belge ;

— Ou bien a réussi soit le concours visé à l'article 37 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, soit le concours visé à l'article 71, § 1er, premier alinéa, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, soit un des examens ou concours mentionnés à l'article 259bis, § 4, a), du Code judiciaire ;

— Ou bien a justifié, soit par une formation postuniversitaire, soit par plusieurs publications, d'une connaissance spéciale du droit belge. »

Het woord is aan de heer Tavernier.

De heer Tavernier (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, als ik wat afstand neem en de zaak probeer te objectiveren, dan moet ik mij grotendeels aansluiten bij wat de heer Suykerbuyk heeft gezegd. De conclusie van de minister kan ik zeker niet tot de mijne maken.

Ik zie mij dan ook verplicht in eer en geweten, al klinkt dat wat hoogdravend, opnieuw een amendement in te dienen bij artikel 4. Met dit amendement wordt tegemoet gekomen aan de bekommernis voor een verruiming van de recruitersbasis en aan de bezorgdheid voor een minimale kwaliteitsvereiste. Overigens meen ik dat dit amendement gematigd en evenwichtig is.

De Voorzitter. — De stemming over het amendement en de stemming over artikel 4 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 4 sont réservés.

Art. 5. L'article 71, § 1er, alinéa 3, des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 17 octobre 1990, est remplacé par la disposition suivante :

« Tout auditeur adjoint ou auditeur peut, lors de toute vacance utile, être nommé respectivement référendaire adjoint ou référendaire, à sa demande et par priorité, sur avis du premier président et de l'auditeur général. Tout référendaire adjoint ou référendaire peut être nommé respectivement auditeur adjoint ou auditeur dans les mêmes conditions. »

Art. 5. Artikel 71, § 1, derde lid, van dezelfde wetten, gewijzigd bij de wet van 17 oktober 1990, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Iedere adjunct-auditeur of auditeur kan, bij iedere voor hem nuttige vacature, op zijn verzoek en bij voorrang, op advies van de eerste voorzitter en van de auditeur-generaal, respectievelijk tot adjunct-referendaris of referendaris worden benoemd. Iedere adjunct-referendaris of referendaris kan in dezelfde voorwaarden respectievelijk tot adjunct-auditeur of tot auditeur worden benoemd. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. L'article 111, alinéa 5, des mêmes lois coordonnées, inséré par la loi du 17 octobre 1990, est remplacé par la disposition suivante :

« L'auditeur adjoint ou le référendaire adjoint ne peut être détaché. »

Art. 6. Artikel 111, vijfde lid, van dezelfde gecoördineerde wetten, ingevoegd bij de wet van 17 oktober 1990, wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Een adjunct-auditeur of een adjunct-referendaris kan niet worden gedetacheerd.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. Les mêmes lois coordonnées sont complétées par un article 119, libellé comme suit:

«Art. 119. Le Conseil d'Etat établit et publie annuellement un rapport d'activité.»

Art. 7. Dezelfde gecoördineerde wetten worden aangevuld met een artikel 119, luidende als volgt:

«Art. 119. Jaarlijks wordt door de Raad van State een activiteitenverslag opgemaakt en bekendgemaakt.»

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — M. de Donnée propose l'insertion d'un article 8 (nouveau) ainsi libellé:

«Art. 8. Les dispositions de la présente loi entrent en vigueur le jour de leur publication au Moniteur belge. Toutefois, l'article 4 n'est applicable, pour la première fois, qu'aux candidatures et nominations destinées à pourvoir à la première vacance d'emploi de conseiller d'Etat, déclarée après la date d'entrée en vigueur de la présente loi.»

«Art. 8. De bepalingen van deze wet treden in werking de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt. Artikel 4 echter wordt voor het eerst van toepassing op de kandidaturen en benoemingen ter vervulling van de eerste vacature voor het ambt van staatsraad die ontstaat na de inwerkingtreding van deze wet.»

Le vote sur l'amendement est réservé.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

De aangehouden stemmingen en de stemming over het ontwerp van wet in zijn geheel hebben later plaats.

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 23 MARS 1989 RELATIVE A L'ELECTION DU PARLEMENT EUROPEEN ET PORTANT EXECUTION DE LA DIRECTIVE DU CONSEIL DES COMMUNAUTES EUROPEENNES N° 93/ 109/CE DU 6 DECEMBRE 1993

Discussion générale et vote des articles

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 23 MAART 1989 BETREFFENDE DE VERKIEZING VAN HET EUROPESE PARLEMENT EN TOT UITVOERING VAN RICHTLIJN NR. 93/109/EG D.D. 6 DECEMBER 1993 VAN DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen et portant exécution de la directive du Conseil des Communautés européennes n° 93/109/CE du 6 décembre 1993.

Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement en tot uitvoering van richtlijn nr. 93/109/EG d.d. 6 december 1993 van de Raad van de Europese Gemeenschappen.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1993-1994
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1993-1994

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Scharff (PSC), rapporteur. — Monsieur le Président, après ces moments de tension suscités par la discussion sur le projet de loi relatif au Conseil d'Etat, reprenons de la hauteur et parlons de la Commission européenne.

J'ai l'honneur de faire rapport sur les travaux de la commission de l'Intérieur relatifs au projet qui nous est soumis. Dans son exposé introductif, le ministre de l'Intérieur a insisté sur le caractère extrêmement urgent de ce projet. En effet, il convient que la loi relative à l'élection du Parlement européen soit conforme, dans les meilleurs délais, à la réglementation européenne. Le ministre a ensuite précisé les lignes de force générales de ce projet de loi qui vise à transposer en droit interne la directive européenne qui n'a été publiée que le 30 décembre 1993.

Ces lignes de force sont les suivantes. Tout d'abord, les citoyens européens auront le droit de choisir; ils voteront soit sur des listes belges, soit sur les listes de candidats de leur pays d'origine.

Deuxièmement, les citoyens européens qui souhaiteront participer aux élections belges seront soumis aux mêmes conditions et obligations que les électeurs belges.

Dans le cadre de la discussion générale, à la question d'un membre demandant si la directive que le projet de loi vise à transposer dans le droit interne a été transmise au Conseil de Communautés et de Régions, le ministre a répondu que l'obligation de transmission ne porte pas sur les projets de loi transposant des directives des Communautés européennes dans le droit interne, mais bien sur les propositions de directives transmises par la Commission des Communautés européennes au Conseil.

A une autre observation d'un membre signalant que de nombreux fonctionnaires des institutions européennes sont toujours inscrits à l'adresse officielle des Communautés européennes, le ministre a rappelé qu'en vertu d'un protocole intervenu entre l'Etat belge et les quatre institutions européennes concernées, celles-ci doivent communiquer au ministre des Affaires étrangères la liste de leurs fonctionnaires et des membres de leurs familles qui résident de fait sur le territoire d'une commune belge. Ces renseignements peuvent alors être communiqués aux communes. Le ministre a estimé que ce protocole devait être correctement appliqué, car il n'est pas normal que — je le cite — «plus de 30 000 personnes puissent résider en Belgique sans être mentionnées au registre de la population de la commune où elles s'installent».

J'en viens à la discussion des articles. Un membre a déposé un amendement à l'article premier de façon à établir un lien entre le droit de vote et la soumission à la loi fiscale. Le ministre a estimé que cette règle devait être suivie pour les élections locales mais que son application aux élections relatives au Parlement européen se heurtait au fait que les fonctionnaires des institutions européennes sont imposés à la source au niveau de la Communauté et que, pour cette raison, ils sont exonérés de l'impôt des personnes physiques. Après un débat, cet amendement a été rejeté par onze voix contre quatre et l'article a été approuvé par onze voix et cinq abstentions, après quelques corrections du texte.

Un autre amendement a été introduit à l'article 10; il visait la confirmation par l'acte d'acceptation du fait d'être néerlandophone, francophone ou germanophone. Le ministre a déclaré ne pas voir l'utilité de cet amendement car l'acte d'acceptation indique le collège électoral dans lequel la candidature est introduite et est nécessairement établi en français, en néerlandais, ou en allemand. L'amendement a été retiré.

Aux articles 13 et 13bis, des amendements ont été déposés visant à remplacer le système D'Hont par le système Niemeyer pour la technique du comptage. Le ministre a estimé qu'il s'agissait d'un débat dépassant nettement le cadre du projet de loi soumis à la commission et la question qu'il règle, à savoir l'organisation des élections au Parlement européen. Après discus-

sion, ces amendements ont été rejetés par douze voix contre une et une abstention. L'article 13 a été adopté par quatorze voix et une abstention.

Enfin, aux articles 13ter et 14, des amendements entendaient supprimer l'obligation de vote. Après débat, ils ont été rejetés par onze voix contre trois et une abstention. L'article 14 a été adopté par onze voix et deux abstentions.

Tous les autres articles ont été adoptés à l'unanimité des membres présents et l'ensemble du projet a été adopté par quinze voix et une abstention. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Suykerbuyk.

De heer Suykerbuyk (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, ik wil de rapporteur gelukwensen voor de manier waarop hij verslag heeft uitgebracht over de besprekingen in de commissie. Ik vind dit een onbehaaglijk dossier. Het gaat daarbij over het feit dat het stemrecht — toch een fundamenteel recht — in Europa op een erg onzorgvuldige manier wordt voorbereid. De minister zal mij hierin zeker niet tegenspreken. Het Verdrag van Maastricht is in werking getreden in november 1992; op initiatief van het Belgische voorzitterschap werd een ontwerp van richtlijn in verband met dit stemrecht goedgekeurd in december 1993; de Ministerraad heeft deze richtlijn behandeld, op 14 januari een advies van de Raad van State gevraagd en tenslotte op 13 februari een ontwerp hierover ingediend. Men kan moeilijk nog vlugger te werk gaan. De Regering stond dan ook voor een bijna onmogelijke opgave.

Met het goedvinden van de minister en voortgaande op zijn belofte in de commissie dat hij hier meer duidelijkheid zou verschaffen, zet ik hier even uiteen wat ik in dit ontwerp problematisch vind. In artikel 92^{quater} van de bijzondere wet, die dateert van mei 1993 en in december van dat jaar in voege is getreden, wordt gesteld «vanaf hun doorzending aan de Raad van de Europese Gemeenschap worden de voorstellen van verordeningen en richtlijnen, de voorstellen, en in voorkomend geval de andere normatieve rechtshandelingen van de Commissie van de Europese Gemeenschap, overgezonden aan de Kamers en de Raden, elk wat hen betreft. De Kamers en de Raden kunnen hun advies over deze voorstellen aan de Regering geven». Ik kan mij inbeelden dat de minister stelt dat het nakomen van heel deze procedure voor gevolg zal hebben dat er geen Europese verkiezingen kunnen plaatsgrijpen.

Toch is het een feit dat artikel 92^{quater} bestaat en dat het een bijzondere betekenis heeft. Als ik de bepalingen daarvan goed lees, moeten voorstellen in verband met het stemrecht worden overgezonden aan de Kamers en de Raden. Ik neem aan dat de procedure dan ongeveer als volgt verloopt: de Commissie zendt het voorstel over aan de Ministerraad van de lidstaat in kwestie, dit wil zeggen aan de regering of aan de minister die in de regering belast is met buitenlandse of Europese zaken; deze doet dan het nodige om het voorstel aan de gemeenschaps- en gewestregeringen te bezorgen, die het voorstel op hun beurt aan de Raden doorgeven. Ik neem aan dat heel die procedure heeft plaatsgehad, had moeten plaats vinden of niet heeft plaatsgehad.

Het is niet onbelangrijk te vernemen hoe dit artikel precies werd toegepast, want in de toekomst zullen wij nog tientallen malen dergelijke situaties meemaken. Wij willen immers Europa uitbouwen en dat impliceert aan de Kamers en aan de Raden inspraak toekennen. Artikel 92^{quater} zal men dus nog vele malen moeten gebruiken.

Hadden wij bij deze fundamentele kwestie van het stemrecht deze procedure strikt gevolgd, dan zouden wij ter zake allicht een grotere consistentie in de wetgeving van het federale België hebben bereikt.

Ik verduidelijk dit, want ik wens het niet bij algemeenheden te laten. Als morgen over dit ontwerp zal worden gestemd, is dit nogal vervelend voor sommige leden van de Senaat. Dat is dan weer een van de minder prettige kanten van het dubbelmandaat. In de Vlaamse Raad is een voorstel ingediend om de Vlaamse Regering te vragen in overleg te treden met de federale Regering en om te vragen of aan dit kiesrecht bepaalde voorwaarden zullen worden gekoppeld, meer bepaald met betrekking tot de onderworpenheid aan de belastingwet. De senatoren die deel

uitmaken van de Vlaamse Raad en dat voorstel hebben ondertekend — ik behoor daar toevallig ook bij — zullen donderdag aanstaande moeten zeggen dat deze vraag overbodig is geworden. Het heeft geen zin de Vlaamse Regering te vragen in overleg te treden met de federale Regering omdat die zal antwoorden dat over dit probleem in de Senaat al een beslissing is getroffen. We bevinden ons in dit geval dus wel in een bijzonder moeilijke situatie. Dat is de reden waarom ik de toepassing en de draagwijdte van artikel 92^{quater} onderstreep. Het gaat hier niet zomaar om een intellectuele oefening, het probleem heeft wel degelijk te maken met de praktijk. Ook voor andere dossiers kunnen wij in gelijkaardige situaties terecht komen.

Mijnheer de minister, hoe ver is de ratificatie gevorderd? Het aantal zetels is weliswaar in de gewone wetgeving vastgelegd, daarover zijn wij het eens, maar ik moet eerlijk bekennen dat ik niet goed weet in welke termen wij dat hebben goedgekeurd en of daarbij voorbehoud werd gemaakt. Enkele weken geleden is een discussie ontstaan waarbij Frankrijk de bekrachtiging afhankelijk maakt van de zetel van het Europees Parlement. De bekrachtiging zal dan een invloed kunnen hebben op het nieuwe zetelaantal. Ik meen dat het bij discussies over Europese verkiezingen elementair is dat men weet of het bedongen aantal zetels van 25 al dan niet behouden blijft.

Mijnheer de Voorzitter, sta mij toe nog even terug te komen op mijn amendement, dat in de commissie werd verworpen met 4 tegen 11 stemmen. Ik hoef daar eigenlijk niet meer op terug te komen. Toch is het belangrijk nog even stil te staan bij wat ons bezighoudt. Wij spreken in Europa graag over de gelijkheid. Het gelijkheidsbeginsel is in Europa ontstaan. Ik vraag mij wel eens af of dit in de praktijk wel altijd even consequent wordt toegepast. Artikel 4 van de recente Europese Grondwet bepaalt duidelijk dat er een kiesrecht is voor de burger, maar dat dit kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen en Europese verkiezingen wordt uitgeoefend onder dezelfde voorwaarden als deze die geldig zijn voor de onderdanen van de lidstaten. Ik ben mij er wel van bewust dat men geleidelijk aan heeft geïnterpreteerd dat die voorwaarden betrekking hebben op de nationaliteit, de verblijfsduur, enzovoort, maar niet op de belastingplicht. Ik ben zo vrij daaraan te twijfelen want dat staat nergens geschreven. In het bekende artikel 8B van het Verdrag van Maastricht, waarin duidelijk wordt gesproken over het kiesrecht en over mogelijke andere regelingen voor afwijkingen, wordt daarover niets vermeld. Ik hoor vaak zeggen dat dit geen betrekking kan hebben op de belastingplicht, maar grondige argumentatie over welke afwijkingen het wel, of niet kan gaan heb ik nog nooit gehoord.

Ik weet dat het probleem veel prangender zal rijzen bij de gemeenteraadsverkiezingen, maar het is nooit te vroeg om hierover na te denken.

Aan het kiesrecht dat aan de Europeanen wordt toegekend voor de Europese verkiezingen, zijn geen fiscale verplichtingen verbonden. Nochtans verzekert men mij dat dit voor de gemeenteraadsverkiezingen wel het geval zal zijn en dat het niet de moeite loont zich nu ongerust te maken omdat er dan wel degelijk voorwaarden zullen worden vastgelegd.

Op 4 juli 1991 kreeg ik in deze Senaat op een vraag een uitvoerig antwoord van de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken, de heer Eyskens. Nadat ik hem gewezen had op de fiscale plichten van niet-Belgen, die gemeentelijk kiesrecht zouden bekomen, zei de minister dat wij hier te maken hebben met een uitermate moeilijk dossier en dat een oplossing niet voor de hand ligt. Kortom, ik had de indruk dat men zich niet erg inspant een bevredigende oplossing te zoeken.

De jongste weken en maanden werd herhaaldelijk geopperd dat het onaanvaardbaar is actief of passief stemrecht te krijgen in de gemeenten wanneer men niet verplicht is er belastingen te betalen. Dit zou immers betekenen dat een gemeenteraadslid dat zelf geen belastingen moet betalen, toch kan beslissen dat anderen wel belastingen betalen.

Mijnheer de minister, u hebt duidelijk gezegd dat er voorwaarden zullen worden gesteld bij het kiesrecht voor de gemeenteraad. Hierover werd een ontwerprichtlijn gepubliceerd op 16 februari 1994, waarin echter nergens sprake is van het koppelen van het kiesrecht aan de belastingplicht. Wij zijn in Europa blijkbaar nog

niet zo ver geëvolueerd dat wij dit als een normale voorwaarde beschouwen. Ik wijs erop dat dit probleem zich voordoet op tientallen plaatsen in Europa. Voor ons land verwijs ik naar het noorden, het grensgebied met Nederland, naar het zuiden, de grens van het groothertogdom Luxemburg met de provincie Luxemburg; en naar de Oostkantons. Ik heb het dan nog niet over al degenen die in de omgeving van Brussel wonen en die eveneens moeten worden onderworpen aan fiscale verplichtingen.

Aan het stemrecht moet een code van verplichtingen worden verbonden die betrekking hebben op verblijfsduur, kennis van de taal, belastingplicht en nationaliteitsvereiste.

Ik maak deze opmerkingen vandaag omdat de verklaringen met betrekking tot de Europese verkiezingen niet als precedent mogen worden ingeroepen voor de gemeenteraadsverkiezingen in het jaar 2000. Hetgeen vandaag wordt goedgekeurd mag geen precedent vormen. Door de stemming geven wij geen volmacht aan onze opvolgers. Zij zouden ons immers kunnen verwijten dat wij een kiesrecht hebben goedgekeurd zonder hieraan bijkomende verplichtingen te koppelen. Welnu, dit kan niet, want het staat haaks op eerder afgelegde verklaringen. Vermits de minister in de commissie duidelijke taal heeft gesproken, waarvoor ik hem dank, heeft mijn uiteenzetting vooral tot doel dit nog eens extra te onderstrepen. Ik ben er immers helemaal niet zeker van dat het zo zal lopen als men het ons nu voorstelt. Wij moeten er vooral voor oppassen dat wij niet op een ochtend wakker worden en Europeanen zijn geworden, zonder dat wij het zelf weten. Dat zou zeer erg zijn. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Tobbacq, ministre.

M. Tobbacq, ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique. — Monsieur le Président, je tiens tout d'abord à féliciter M. Scharff pour la qualité du rapport qu'il a rédigé. Je remercie également les membres de la commission car, comme l'a dit M. Suykerbuyk, s'il est exact que le Gouvernement ne pouvait travailler plus vite, il en va de même pour la commission.

Ik ga nu in op de drie vragen van de heer Suykerbuyk, te beginnen met zijn vraag over de toepassing van artikel 92 van de bijzondere wet. Wij hebben ons geïnformeerd en ik meen met zekerheid te kunnen meedelen dat het kabinet van Europese Zaken is uitgegaan van een interpretatie van artikel 92 die erop neerkomt dat de Gewesten niet dienden te worden geraadpleegd. Immers, artikel 92 bepaalt dat de Raden worden geconsulteerd «ieder voor wat hen betreft».

Misschien kan deze interpretatie worden betwist — juristen kunnen alles betwisten — maar ik meen dat zij geldig is. Men is ervan uitgegaan dat het hier om een federale bevoegdheid gaat, die de Raden niet betreft en dat er bijgevolg geen consultatie noodzakelijk was. Ik verzoek u vriendelijk ergens anders of ten minste met een andere minister te discussiëren over de vraag of dit al dan niet correct is. Ik geef u het relaas van de feiten zoals het mij werd medegedeeld, maar neem daarvoor als lid van de Regering uiteraard wel de verantwoordelijkheid op mij.

Dan kom ik tot het probleem met Frankrijk. Formeel is het Akkoord van Edinburgh nog niet ondertekend, maar men zegt mij dat alle moeilijkheden met Frankrijk zijn opgelost, dat het land zal tekenen en dat wij dus onze 25e zetel hebben. Daarover bestaat geen discussie meer.

Over het probleem van de voorwaarden hebben wij reeds gediscussieerd. U hebt mij op geen enkel ogenblik horen zeggen dat men gerust mag zijn en dat de hele zaak zeker niet zonder voorwaarden zal worden geregeld. Ik spreek dit tegen. Wij moeten op dit punt bijzonder waakzaam zijn.

Ik zal u nu echter mij persoonlijke mening geven en die mag men ook later citeren wanneer over het gemeentelijk stemrecht wordt gediscussieerd. Voor mij is het volkomen onmogelijk dat mensen in mijn gemeente mogen stemmen zonder belastingplichtig te zijn. Belasting betalen is iets anders. Ik ben geen voorstander van het cijnskiesrecht.

Mijnheer Suykerbuyk, ik vestig uw aandacht erop dat mijns inziens dit probleem in het Europese dossier niet rijst, want volgens een bepaalde rechtsfiguur wordt de Europese ambtenaar geacht — elk woord is van belang — belastingen te betalen aan

Europa. Hij is een Europees belastingplichtige en er is dus geen probleem wanneer hij zijn stemrecht doet gelden bij de Europese verkiezingen. Er is echter een zeer groot probleem en zelfs een onverenigbaarheid wanneer iemand die geen belastingplichtige is ten aanzien van een gemeente een stem wil uitbrengen voor de gemeenteraadsverkiezingen en zelfs kandidaat wil zijn om tot schepen of burgemeester te worden verkozen. Dat kan niet. In dat geval zou die persoon immers een beslissende invloed uitoefenen over de besteding van de belastinggelden van de anderen, die wel zo gek zijn gemeentebelasting te betalen.

Dit mag ook in de *Parlementaire Handelingen* worden genoteerd, en ik hoop dat iemand van mijn woorden gebruik zal maken bij een discussie die zich wellicht omstreeks 1998 zal ontpinnen.

In de grensstreken ligt het probleem enigszins anders. Er zijn onder meer met Nederland, Luxemburg en Frankrijk verdragen gesloten om een dubbele belasting te vermijden. Wanneer iemand die bijvoorbeeld in Nederland belasting heeft betaald, zich kandidaat stelt bij de gemeenteraadsverkiezingen rijst de vraag of hij geen belastingplicht moet hebben ten aanzien van de gemeente waar hij zich kandidaat stelt. Dit is evenwel een probleem van vereffening, dat helemaal anders is dan dat van de ambtenaren van de Europese Gemeenschap die in de Brusselse randgemeenten wonen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Suykerbuyk.

De heer Suykerbuyk (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, over de fiscale problematiek voor inwoners van grensgemeenten, zal ik nu niet uitwiden maar ik wil een vraag stellen aangaande artikel 92^{quater}. Ik neem graag aan dat het om een bevoegdheidskwestie gaat, maar dan moeten in elk geval de Kamers worden geraadpleegd.

De heer Tobbacq, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Dat worden ze ook op het ogenblik, mijnheer Suykerbuyk.

De heer Suykerbuyk (CVP). — Neen, mijnheer de minister, de voorstellen van verordeningen en richtlijnen worden doorgezonden. Tussen het moment van het doorzenden van een voorstel van richtlijn en de beslissing in de Ministerraad wordt het voorstel voor advies naar de Kamers gestuurd. Dit wordt vermeld in artikel 92^{quater}. Wanneer het een federale aangelegenheid is, dan had het voorstel van richtlijn hier in het Parlement moeten zijn, maar het is er niet.

De heer Tobbacq, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Ik ben er niet zeker van of de zogenaamde adviescomités op geen enkel ogenblik over dat ontwerp van richtlijn hebben gediscussieerd. Het zou mij verbazen indien dit niet zo is, want ze zijn alert voor alles wat er in Europa gebeurt. Het zou dan ook de moeite lonen eens na te gaan of de ministers Claes of Urbain in het adviescomité nog geen uitleg hebben verstrekt over het ontwerp van richtlijn.

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging, verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

L'article premier est ainsi rédigé:

Article 1er. A l'article 1er de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen, sont apportées les modifications suivantes:

1° Le § 2 est remplacé par la disposition suivante:

« § 2. Peuvent acquérir la qualité d'électeur pour le Parlement européen et être admis à exercer leur droit de vote en faveur de candidats figurant sur des listes belges:

1° Les Belges qui ont établi leur résidence effective dans un autre Etat membre de la Communauté européenne, qui réunissent les conditions d'électorat visées au § 1er, alinéa 1er, 2° et 4°, qui en

font la demande, conformément au chapitre II, section II, du présent titre, auprès du poste diplomatique ou consulaire belge dont ils relèvent et qui n'ont pas manifesté leur volonté d'exercer leur droit de vote dans l'Etat où ils résident;

2° Les ressortissants des autres Etats membres de la Communauté européenne qui, hormis la nationalité, réunissent les autres conditions visées au § 1er, et qui ont manifesté, conformément au § 3, leur volonté d'exercer leur droit de vote en Belgique.

Sont privées de leur droit de vote en faveur de candidats figurant sur des listes belges, les personnes visées à l'alinéa 1er, 2°, qui par l'effet d'une décision individuelle en matière civile ou pénale, ont été déchues de leur droit de vote dans leur Etat d'origine.»

2° Il est inséré un § 3 nouveau rédigé comme suit :

« § 3. Pour pouvoir être inscrites sur la liste des électeurs visée à l'article 3, les personnes visées au § 2, alinéa 1er, 2°, doivent introduire auprès de la commune où elles ont établi leur résidence principale une demande écrite conforme au modèle fixé par le ministre de l'Intérieur et précisant :

1° Leur nationalité;

2° L'adresse de leur résidence principale;

3° Le cas échéant, la commune, la circonscription électorale ou le poste diplomatique ou consulaire de l'Etat membre d'origine sur la liste électorale duquel elles ont été inscrites en dernier lieu.

Dans cette demande, la personne concernée doit préciser :

1° Qu'elle n'exercera son droit de vote que pour une liste belge;

2° Qu'elle n'est pas déchue du droit de vote dans son Etat d'origine.

Les articles 7bis et 13 du Code électoral sont applicables.

Toutefois, les notifications visées par l'article 13 du Code électoral sont faites par les parquets ou les greffes des cours et tribunaux concernés à la demande expresse des autorités communales lorsque celles-ci ont constaté que la personne qui a sollicité son inscription sur la liste des électeurs est susceptible de tomber sous l'application des mesures d'exclusion ou de suspension visées par les articles 6 et 7 du Code électoral.

Ces notifications sont transmises dans les dix jours de la réception de la demande des autorités communales. S'il n'y a pas lieu à notification, les autorités communales en sont avisées dans le même délai.

En cas de notification après que la liste des électeurs a été établie, l'intéressé est rayé de ladite liste.

Après avoir vérifié que les conditions d'électorat sont réunies dans son chef, le collège des bourgmestre et échevins de la commune de résidence notifie à l'intéressé, en la motivant, sa décision d'agréer ou non cette demande, conformément aux modèles fixés par le ministre de l'Intérieur. En cas de refus, la notification en est faite par lettre recommandée à la poste. Mention de l'agrément est portée aux registres de la population selon les modalités fixées par le Roi.

Sont déclarées irrecevables, les demandes introduites durant la période prenant cours le jour de l'établissement de la liste des électeurs et expirant le jour de l'élection pour laquelle elle est établie.

En dehors de la période visée à l'alinéa précédent, toute personne agréée en qualité d'électeur peut solliciter le retrait de cet agrément auprès de la commune où elle a établi sa résidence principale.

L'agrément visé aux alinéas précédents reste valable aussi longtemps que l'intéressé continue à réunir les conditions d'électorat ou n'a pas sollicité le retrait de l'agrément qui lui a été octroyé.»

3° Le paragraphe 3 actuel en devient le paragraphe 4; dans ce paragraphe, les mots « en faveur d'un candidat d'un autre Etat membre de la Communauté européenne et par correspondance en faveur d'un candidat belge » sont remplacés par les mots « en faveur de candidats présentés sur des listes belges et de candidats présentés sur des listes d'un autre Etat membre ».

Artikel 1. In artikel 1 van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europees Parlement worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Paragraaf 2 wordt vervangen door de volgende bepaling :

« § 2. De hoedanigheid van kiezer voor het Europees Parlement en de toelating om hun stemrecht uit te oefenen ten voordele van kandidaten die op Belgische lijsten staan, kunnen worden verkregen door :

1° De Belgen die hun werkelijke verblijfplaats gevestigd hebben in een andere lidstaat van de Europese Gemeenschap, die voldoen aan de kiesbevoegdheidsvoorwaarden gesteld in § 1, eerste lid, 2° en 4°, die hiertoe overeenkomstig hoofdstuk II, afdeling II, van deze titel, een aanvraag indienen bij de Belgische diplomatieke of consulaire post waaronder zij ressorteren en die niet de wil te kennen gegeven hebben om hun stemrecht uit te oefenen in de Staat waar zij verblijven;

2° De onderdanen van de andere lidstaten van de Europese Gemeenschap die, behalve wat betreft de nationaliteit, voldoen aan de voorwaarden gesteld in § 1, en die overeenkomstig § 3 de wil te kennen gegeven hebben om hun stemrecht in België uit te oefenen.

Het stemrecht ten voordele van kandidaten die op Belgische lijsten staan, wordt ontzegd aan de personen bedoeld in het eerste lid, 2°, die ten gevolge van een individuele civielrechtelijke of strafrechtelijke beslissing in hun Staat van herkomst hun stemrecht hebben verloren.»

2° Er wordt een nieuwe § 3 ingevoegd, luidend als volgt :

« § 3. Om te kunnen worden ingeschreven op de kiezerslijst bedoeld in artikel 3, moeten de personen bedoeld in § 2, eerste lid, 2°, bij de gemeente waar zij hun hoofdverblijf hebben gevestigd, een schriftelijke aanvraag indienen overeenkomstig het door de minister van Binnenlandse Zaken vastgestelde model; de aanvraag vermeldt :

1° Hun nationaliteit;

2° Het adres van hun hoofdverblijfplaats;

3° In voorkomend geval de gemeente, de kieskring of de diplomatieke of consulaire post van de lidstaat van herkomst waar zij het laatst op de kiezerslijst zijn ingeschreven.

In deze aanvraag moet de betrokken persoon verklaren :

1° Dat hij zijn stemrecht enkel voor een Belgische lijst zal uitoefenen;

2° Dat hij het stemrecht in zijn Staat van herkomst niet verloren heeft.

De artikelen 7bis en 13 van het Kieswetboek zijn mede van toepassing.

De kennisgevingen bedoeld in artikel 13 van het Kieswetboek worden echter door de betrokken parketten of griffies van de hoven en rechtbanken gedaan op uitdrukkelijk verzoek van de gemeentelijke overheden, wanneer deze laatste hebben vastgesteld dat de persoon die om zijn inschrijving op de kiezerslijst heeft gevraagd, onder de toepassing kan vallen van de maatregelen van uitsluiting of schorsing bedoeld in de artikelen 6 en 7 van het Kieswetboek.

Deze kennisgevingen worden binnen tien dagen na ontvangst van de aanvraag van de gemeentelijke overheid doorgestuurd. Indien er geen grond tot kennisgeving bestaat, wordt de gemeentelijke overheid daarvan binnen dezelfde termijn in kennis gesteld.

In geval van kennisgeving nadat de kiezerslijst is opgemaakt, wordt de betrokkene van deze lijst geschrapt.

Na te hebben gecontroleerd dat de kiesbevoegdheidsvoorwaarden wat hem betreft zijn vervuld, geeft het college van burgemeester en schepenen van de gemeente van verblijf aan de betrokkene kennis van zijn gemotiveerde beslissing om deze aanvraag, overeenkomstig de door de minister van Binnenlandse Zaken vastgestelde modellen al dan niet in te willigen. In geval van weigering geschiedt de kennisgeving bij een ter post aangetekend schrijven. De inwilliging wordt in de bevolkingsregisters vermeld volgens de door de Koning vastgestelde nadere regelen.

Onontvankelijk worden verklaard de aanvragen die worden ingediend tijdens de periode die begint op de datum van het opmaken van de kiezerslijst en afloopt op de datum van de verkiezing waarvoor ze werd opgemaakt.

Buiten de periode bedoeld in het vorige lid kan iedereen die in de hoedanigheid van kiezer erkend is, om intrekking van deze erkenning vragen bij de gemeente waar hij zijn hoofdverblijf heeft gevestigd.

De in de voorgaande leden bedoelde erkenning blijft geldig zolang de betrokkene blijft voldoen aan de kiesbevoegdheidsvoorwaarden of niet om intrekking van de hem verleende erkenning gevraagd heeft.»

3° De huidige paragraaf 3 wordt paragraaf 4; in die paragraaf worden de woorden « voor een kandidaat van een andere lidstaat van de Europese Gemeenschap en per brief voor een Belgische kandidaat » vervangen door de woorden « voor kandidaten voorgedragen op Belgische lijsten en voor kandidaten voorgedragen op lijsten van een andere lidstaat ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. L'intitulé de la section première du chapitre II du titre Ier de la même loi est remplacé par l'intitulé suivant :

« Section première. — De la liste des électeurs inscrits ou faisant l'objet d'une mention aux registres de population d'une commune belge. »

Art. 2. Het opschrift van afdeling I van hoofdstuk II van titel I van dezelfde wet wordt vervangen als volgt :

« Afdeling I. — Lijst van de kiezers die zijn ingeschreven of vermeld in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. A l'article 3 de la même loi, modifié par la loi ordinaire du 16 juillet 1993, sont apportées les modifications suivantes :

1° Dans l'alinéa 1er, les mots « la liste des électeurs visés à l'article 1er, § 1er, ainsi que, le cas échéant, la liste complémentaire des électeurs visés à l'article 1er, § 2, 2° » sont remplacés par les mots « la liste des électeurs visés à l'article 1er, § 1er, et § 2, alinéa 1er, 2° »;

2° Dans l'alinéa 2, la référence à l'article 1er, § 2, 2°, est remplacée par une référence à l'article 1er, § 2, alinéa 1er, 2°.

Art. 3. In artikel 3 van dezelfde wet, gewijzigd bij de gewone wet van 16 juli 1993 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In het eerste lid worden de woorden « de lijst op van de kiezers, vermeld in artikel 1, § 1, alsook, in voorkomend geval, de aanvullende lijst van de kiezers, bedoeld in artikel 1, § 2, 2° » vervangen door de woorden « de lijst op van de kiezers bedoeld in artikel 1, § 1, en § 2, eerste lid, 2° »;

2° In het tweede lid wordt de verwijzing naar artikel 1, § 2, 2°, vervangen door een verwijzing naar artikel 1, § 2, eerste lid, 2°.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. Un article 3bis nouveau, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 3bis. Dès que la liste des électeurs est établie, les communes transmettent sans délai au ministre de l'Intérieur ou à son délégué, par nationalité, la liste des personnes visées à l'article 1er, § 2, alinéa 1er, 2°, qui y sont inscrites.

Conformément à l'article 6 de la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques, le Roi détermine les informations relatives aux personnes figurant sur cette liste qui doivent être communiquées par les communes aux fins prévues à l'alinéa 3 et peut leur imposer la transmission de ces informations par l'intermédiaire du Registre national.

Le ministre de l'Intérieur ou son délégué communique les listes qui le concernent à chaque Etat membre d'origine, afin de permettre à celui-ci de vérifier si les personnes intéressées ne sont pas déchues de leur droit de vote ou n'ont pas été inscrites comme électeur dans cet Etat.

Le ministre de l'Intérieur communique, le cas échéant, aux autorités communales concernées, les informations reçues de l'Etat d'origine suite à la communication visée à l'alinéa précédent selon lesquelles des électeurs communautaires auraient été déchus de leur droit de vote dans cet Etat. Le collège des bourgmestre et échevins procède à la radiation de ces personnes de la liste des électeurs et leur en donne notification par lettre recommandée à la poste. »

Art. 4. In dezelfde wet wordt een nieuw artikel 3bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 3bis. Zodra de kiezerslijst is opgemaakt, sturen de gemeenten onverwijld, per nationaliteit, de lijst van de personen bedoeld in artikel 1, § 2, eerste lid, 2°, die erop zijn ingeschreven, aan de minister van Binnenlandse Zaken of zijn gemachtigde.

Overeenkomstig artikel 6 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, bepaalt de Koning welke informatie de gemeenten over de personen die op deze lijst voorkomen, moeten mededelen met het oog op het bepaalde in het derde lid en kan Hij de gemeente verplichten die gegevens te verstrekken door toedoen van het Rijksregister.

De minister van Binnenlandse Zaken of zijn gemachtigde deelt aan elke lidstaat van herkomst de lijsten mede die erop betrekking hebben, om de betrokken Staat in staat te stellen na te gaan of de betrokkenen hun actief kiesrecht niet hebben verloren of in die Staat niet als kiezer ingeschreven zijn.

In voorkomend geval deelt de minister van Binnenlandse Zaken aan de betrokken gemeenteoverheden de informatie mede die hij van de Staat van herkomst heeft ontvangen naar aanleiding van de in het vorige lid bedoelde mededeling en volgens welke communautaire kiezers hun actief kiesrecht in die Staat zouden hebben verloren. Het college van burgemeester en schepenen schrapt deze personen van de kiezerslijst en geeft hun daarvan kennis bij een ter post aangetekende brief. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. Dans l'article 4, alinéa 1er, de la même loi, modifié par la loi ordinaire du 16 juillet 1993, les mots « de la liste des électeurs visés à l'article 1er, § 1er, et le cas échéant, de la liste complémentaire des électeurs visés à l'article 1er, § 2, 2° » sont remplacés par les mots « de la liste des électeurs visés à l'article 1er, § 1er, et § 2, alinéa 1er, 2° ».

Art. 5. In artikel 4, eerste lid, van dezelfde wet, gewijzigd door de gewone wet van 16 juli 1993, worden de woorden « van de lijst van de kiezers bedoeld in artikel 1, § 1, en in voorkomend geval van de aanvullende lijst van de kiezers bedoeld in artikel 1, § 2, 2°, » vervangen door de woorden « van de lijst van de kiezers bedoeld in artikel 1, § 1, en § 2, eerste lid, 2°. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. Aux articles ci-après énumérés de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

1° Dans les articles 5, alinéa 1er, 7, § 1er, alinéa 1er, 10, § 1er, alinéa 5, 13, alinéa 1er, et dans la phrase liminaire de l'article 17, § 1er, la référence à l'article 1er, § 2, 1°, est remplacée par une référence à l'article 1er, § 2, alinéa 1er, 1°;

2° Dans les articles 11, § 1er, et 16, la référence à l'article 1er, §§ 1er et 2, 2°, est remplacée par une référence à l'article 1er, § 1er et § 2, alinéa 1er, 2°.

Art. 6. In de hierna opgesomde artikelen van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In de artikelen 5, eerste lid, 7, § 1, eerste lid, 10, § 1, vijfde lid, 13, eerste lid, en in de inleidende zin van artikel 17, § 1, wordt de verwijzing naar artikel 1, § 2, 1°, vervangen door een verwijzing naar artikel 1, § 2, eerste lid, 1°;

2° In de artikelen 11, § 1, en 16, wordt de verwijzing naar artikel 1, §§ 1 en 2, 2°, vervangen door een verwijzing naar artikel 1, § 1 en § 2, eerste lid, 2°.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. A l'article 7 de la même loi, modifié par la loi ordinaire du 16 juillet 1993, sont apportées les modifications suivantes:

1° Il est inséré un § 2 nouveau rédigé comme suit:

« § 2. Jusqu'au jour de l'élection, sont rayés de la liste des électeurs visée au § 1er, ceux d'entre eux qui, sur base d'informations transmises par l'Etat où ils résident, ont été inscrits comme électeur dans cet Etat. »;

2° Le paragraphe 2 actuel, qui devient le paragraphe 3, est complété par la phrase suivante:

« Il notifie également aux présidents de ces bureaux principaux le nombre d'électeurs rayés de la liste en application du § 2. »

Art. 7. In artikel 7 van dezelfde wet, gewijzigd bij de gewone wet van 16 juli 1993, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Er wordt een nieuwe § 2 ingevoegd, luidend als volgt:

« § 2. Tot de dag van de verkiezing worden van de kiezerslijst bedoeld in § 1 geschrapt zij die blijken de door de Staat waar zij verblijven medegedeelde gegevens in die Staat als kiezer werden ingeschreven. »;

2° De huidige paragraaf 2, die paragraaf 3 wordt, wordt aangevuld met de volgende volzin:

« Hij geeft aan de voorzitters van deze hoofdbureaus eveneens kennis van het aantal kiezers die met toepassing van § 2 van de kiezerslijst geschrapt zijn. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. Dans l'article 14 de la même loi, modifié par la loi ordinaire du 16 juillet 1993, les mots « l'un des » sont remplacés par le mot « les ».

Art. 8. In artikel 14 van dezelfde wet, gewijzigd bij de gewone wet van 16 juli 1993, worden de woorden « één van de » vervangen door het woord « de ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 9. Dans l'article 17, § 1er, 3°, de la même loi, modifié par la loi ordinaire du 16 juillet 1993, les mots « dans la mesure où il disposerait de ce droit » sont supprimés.

Art. 9. In artikel 17, § 1, 3°, van dezelfde wet, gewijzigd bij de gewone wet van 16 juli 1993, worden de woorden « in zoverre hij dat recht heeft » geschrapt.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 10. A l'article 21 de la même loi, modifié par la loi ordinaire du 16 juillet 1993, sont apportées les modifications suivantes:

1° Deux alinéas nouveaux, rédigés comme suit, sont insérés au § 2, entre les alinéas 6 et 7:

« Pour les candidats belges qui résident sur le territoire d'un autre Etat membre de la Communauté européenne, l'acte d'acceptation comprend, pour chacun d'eux, une déclaration écrite et signée, attestant qu'il n'est pas candidat dans un autre Etat membre.

Pour les candidats ressortissants d'un autre Etat membre de la Communauté européenne, l'acte d'acceptation comprend, pour chacun d'eux, une déclaration écrite et signée mentionnant sa nationalité et l'adresse de sa résidence principale, et attestant qu'il n'est pas en même temps candidat dans un autre Etat membre. Sera jointe en outre une attestation des autorités compétentes de l'Etat d'origine, certifiant que le candidat n'est pas déchu ni suspendu à la date de l'élection du droit d'éligibilité dans cet Etat ou qu'elles n'ont pas connaissance d'une telle déchéance. »;

2° Un § 7 nouveau rédigé comme suit est ajouté:

« § 7. Le président du bureau principal de collège transmet sans délai au ministre de l'Intérieur, sitôt après l'arrêt provisoire de la liste des candidats, la liste, par nationalité, des candidats ressortissants d'un autre Etat membre de la Communauté européenne dont la candidature a été acceptée et la liste de ceux dont la candidature a été écartée. Il transmet de même sans délai audit ministre les modifications intervenues à l'égard de ces candidats, sitôt après l'arrêt définitif de la liste des candidats.

Sont jointes à ces listes, la déclaration et l'attestation visées au § 2, alinéas 7 et 8.

Le ministre de l'Intérieur communique ces documents à chaque Etat membre d'origine concerné afin de permettre à celui-ci de vérifier l'exactitude et la validité de ceux-ci. »

Art. 10. In artikel 21 van dezelfde wet, gewijzigd bij de gewone wet van 16 juli 1993, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In § 2 worden tussen het zesde en het zevende lid twee nieuwe leden ingevoegd, luidend als volgt:

« Voor de Belgische kandidaten die op het grondgebied van een andere lidstaat van de Europese Gemeenschap verblijf houden, omvat de akte van bewilliging voor ieder van hen een schriftelijke en ondertekende verklaring waarin bevestigd wordt dat hij niet in een andere lidstaat kandidaat is.

Voor de kandidaten die onderdanen zijn van een andere lidstaat van de Europese Gemeenschap, omvat de akte van bewilliging voor ieder van hen een schriftelijke en ondertekende verklaring waarin zijn nationaliteit en het adres van zijn hoofdverblijfplaats vermeld worden en waarin bevestigd wordt dat hij tegelijkertijd niet in een andere lidstaat kandidaat is. Bovendien moet een attest van de bevoegde overheid van de Staat van herkomst bijgevoegd worden, waarin verklaard wordt dat de kandidaat in die Staat op de datum van de verkiezing niet van het passief kiesrecht vervallen verklaard noch geschorst is of dat haar daarvan niets bekend is. »;

2° Er wordt een nieuwe § 7 toegevoegd, luidend als volgt:

« § 7. Onmiddellijk na de voorlopige vaststelling van de kandidatenlijst stuurt de voorzitter van het collegehoofdbureau aan de minister van Binnenlandse Zaken onverwijld, per nationaliteit, de lijst van de kandidaten die onderdanen zijn van een andere lidstaat van de Europese Gemeenschap en wier kandidatuur aanvaard werd en de lijst van degenen wier kandidatuur afgewezen werd. Hij stuurt tevens aan deze minister onverwijld de wijzigingen die ten opzichte van die kandidaten zijn opgetreden, en zulks onmiddellijk na de definitieve vaststelling van de kandidatenlijst.

Bij deze lijsten worden de verklaring en het attest bedoeld in § 2, zevende en achtste lid, gevoegd.

De minister van Binnenlandse Zaken deelt deze documenten aan elke betrokken lidstaat van herkomst mede om hem in staat te stellen de juistheid en de geldigheid ervan na te gaan. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 11. A l'article 22, alinéa 2, 4°, de la même loi, modifié par la loi ordinaire du 16 juillet 1993, le texte de l'article 119bis du Code électoral est complété par l'alinéa suivant:

« Il écarte également:

1° Les candidats belges résidant sur le territoire d'un autre Etat membre de la Communauté européenne qui n'ont pas inclus dans leur acte d'acceptation la déclaration visée à l'article 21, § 2, alinéa 7, ou qui, sur base d'un document émanant de l'Etat membre où ils résident, sont inscrits comme candidat dans cet Etat:

2° Les candidats ressortissants d'un autre Etat membre de la Communauté européenne qui n'ont pas joint à leur acte d'acceptation la déclaration et l'attestation visées à l'article 21, § 2, alinéa 8, ou qui, sur base d'informations communiquées par l'Etat d'origine, ont été déchus du droit d'éligibilité dans cet Etat. »

Art. 11. In artikel 22, tweede lid, 4°, van dezelfde wet, gewijzigd bij de gewone wet van 16 juli 1993, wordt de tekst van artikel 119bis van het Kieswetboek aangevuld met het volgende lid:

« Het wijst eveneens af:

1° De Belgische kandidaten die op het grondgebied van een andere lidstaat van de Europese Gemeenschap verblijf houden en die bij hun akte van bewilliging niet de verklaring bedoeld bij artikel 21, § 2, zevende lid, hebben gevoegd, of die blijkens een document uitgaande van de lidstaat waar zij verblijf houden, in die Staat als kandidaat zijn ingeschreven;

2° De kandidaten die onderdanen zijn van een andere lidstaat van de Europese Gemeenschap en die bij hun akte van bewilliging niet de verklaring en het attest bedoeld in artikel 21, § 2, achtste lid, hebben gevoegd, of die blijkens de door de Staat van herkomst medegedeelde informatie, het passief kiesrecht in die Staat hebben verloren. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 12. Dans l'article 33, alinéa 2, 3°, b), de la même loi, le second alinéa destiné à compléter l'article 152 du Code électoral est remplacé par l'alinéa suivant:

« Les bureaux de dépouillement des cantons électoraux de Namur, de Malines et d'Eupen ne peuvent commencer leurs opérations, à l'heure fixée en exécution de l'alinéa 1er, qu'après avoir mêlé les bulletins en provenance des électeurs belges résidant sur le territoire d'un autre Etat membre de la Communauté européenne avec les bulletins visés à l'article 149, alinéa 1er. »

Art. 12. In artikel 33, tweede lid, 3°, b), van dezelfde wet, wordt het tweede lid dat ertoe strekt artikel 152 van het Kieswetboek aan te vullen, vervangen door de volgende bepaling:

« De stempopnemingsbureaus van de kieskantons Namen, Mechelen en Eupen mogen hun verrichtingen pas beginnen op het tijdstip bepaald ter uitvoering van het eerste lid, nadat zij de stembiljetten afkomstig van de op het grondgebied van een andere lidstaat van de Europese Gemeenschap verblijvende Belgische kiezers hebben gemengd met de in artikel 149, eerste lid, bedoelde stembiljetten. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 13. L'article 36 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 36. Les dispositions des articles 164, 166 à 168, 172 à 174, 178 et 179 du Code électoral sont applicables à l'élection du Parlement européen.

Toutefois, il y a lieu pour cette application:

1° Dans l'article 164, alinéa 1er, de supprimer les mots « de circonscription électorale ou »;

2° De lire comme suit l'article 164, alinéa 2:

« A la demande du président du bureau principal de collège, le collège des bourgmestre et échevins de la commune sur le territoire de laquelle le bureau est établi, met à sa disposition le personnel et le matériel nécessaires à l'accomplissement de sa mission. »;

3° Dans l'article 167, alinéa 1er, de supprimer les mots « de la circonscription électorale ou le bureau principal »;

4° Dans l'article 172, alinéa 2, troisième phrase, de remplacer les mots « de la circonscription électorale » par les mots « de collège »;

5° Dans l'article 173, alinéa 1er, de supprimer les mots « sans que ce nombre puisse dépasser le double de celui des titulaires élus ni être inférieur à trois »;

6° Dans l'article 179, de lire comme suit la dernière phrase de l'alinéa 1er:

« La Chambre des représentants peut se les faire produire si elle le juge nécessaire. »

Art. 13. Artikel 36 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 36. De bepalingen van de artikelen 164, 166 tot 168, 172 tot 174, 178 en 179 van het Kieswetboek zijn van toepassing op de verkiezing van het Europese Parlement.

Voor die toepassing echter:

1° Moeten in artikel 164, eerste lid, de woorden « hoofdbureau van de kieskring of » worden geschrapt;

2° Moet artikel 164, tweede lid, als volgt worden gelezen:

« Op aanvraag van de voorzitter van het collegehoofdbureau stelt het college van burgemeester en schepenen van de gemeente op het grondgebied waarvan het bureau gevestigd is, hem het personeel en het materieel ter beschikking dat hij nodig heeft voor het volbrengen van zijn opdracht. »;

3° Moeten in artikel 167, eerste lid, de woorden « hoofdbureau van de kieskring of het » worden geschrapt;

4° Moeten in artikel 172, tweede lid, derde volzin, de woorden « hoofdbureau van de kieskring » vervangen worden door het woord « collegehoofdbureau »;

5° Moeten in artikel 173, eerste lid, de woorden « Het aantal opvolgers mag het dubbel van het gekozen aantal titularissen niet te boven gaan en niet minder dan drie zijn. » worden geschrapt;

6° Moet in artikel 179 de laatste volzin van het eerste lid als volgt worden gelezen:

« De Kamer van volksvertegenwoordigers kan ze zich doen overleggen, indien zij het nodig acht. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 14. Dans l'article 39, alinéa 1er, 3°, de la même loi, la référence à l'article 4 est remplacée par une référence à l'article 3.

Art. 14. In artikel 39, eerste lid, 3°, van dezelfde wet wordt de verwijzing naar artikel 4 vervangen door een verwijzing naar artikel 3.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 15. Dans l'article 41, alinéa 1er, 1°, de la même loi, les mots « électeur belge » sont remplacés par les mots « inscrit sur une liste des électeurs belge ».

Art. 15. In artikel 41, eerste lid, 1°, van dezelfde wet worden de woorden « Belgische kiezer zijn » vervangen door de woorden « ingeschreven zijn op een Belgische kiezerslijst ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 16. L'article 45 de la même loi, abrogé par la loi ordinaire du 16 juillet 1993, est rétabli dans la rédaction suivante:

« Art. 45. Dans le courant du mois de février de l'année au cours de laquelle l'élection a lieu, le ministre de l'Intérieur fait publier au *Moniteur belge* un communiqué à l'intention des ressortissants des autres Etats membres de la Communauté européenne qui résident en Belgique, les informant sur les conditions et les modalités de l'exercice du droit de vote et du droit d'éligibilité. »

Art. 16. Artikel 45 van dezelfde wet, opgeheven bij de gewone wet van 16 juli 1993, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

« Art. 45. In de loop van de maand februari van het jaar tijdens hetwelk de verkiezing plaatsvindt, laat de minister van Binnenlandse Zaken in het *Belgisch Staatsblad* een bericht publiceren ter attentie van de onderdanen van de andere lidstaten van de Euro-

pese Gemeenschap die in België verblijven, waarin ze geïnformeerd worden over de voorwaarden waaronder en de wijze waarop het actief en passief kiesrecht worden uitgeoefend.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 17. Un article 46 nouveau rédigé comme suit est ajouté à la même loi:

« Art. 46. Les opérations d'inscription intervenues à partir du 7 février 1994 auprès des administrations communales conformément à l'article 1er, § 3, sont prises en considération pour la liste des électeurs qui sera dressée pour l'élection du Parlement européen du 12 juin 1994 ainsi que pour les élections européennes ultérieures. »

Art. 17. Aan dezelfde wet wordt een nieuw artikel 46 toegevoegd, luidend als volgt:

« Art. 46. De inschrijvingsverrichtingen die vanaf 7 februari 1994 bij de gemeentebesturen hebben plaatsgevonden overeenkomstig artikel 1, § 3, worden in aanmerking genomen voor de kiezerslijst die zal worden opgemaakt voor de verkiezing van het Europese Parlement van 12 juni 1994 alsook voor de latere Europese verkiezingen. »

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

INTERPELLATIE VAN MEVROUW VAN CLEUVENBERGEN TOT DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN AMBTENARENZAKEN OVER «VROUWEN BIJ DE POLITIE»

INTERPELLATION DE MME VAN CLEUVENBERGEN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DE LA FONCTION PUBLIQUE SUR «LES FEMMES DANS LA POLICE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over «vrouwen bij de politie».

Het woord is aan de interpellant.

Mevrouw Van Cleuvenbergen (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, als men over zulk een onderwerp een interpellatie voorbereidt, dan is hiervoor altijd wel een aanleiding. De rechtstreekse aanleiding voor deze interpellatie is de info-avond die was opgezet voor vrouwen om hun deelname aan selectieproeven van de politieschool te bevorderen.

Hierbij deed ik twee vaststellingen. Ten eerste, er was die avond veel interesse van jongeren, ook meisjes. Dit is waarschijnlijk een gevolg van de hoge werkloosheidsgraad, maar ook van het positievere imago dat de politie door de acties van de voorbije jaren heeft verworven.

Ten tweede, er waren ook politieagenten aanwezig. Sommigen hadden het berichtje in de krant gezien en waren gekomen om er te getuigen of gewoon deel te nemen. Een aantal had zich daarvoor een verplaatsing van meer dan 25 kilometer getroost. Dit bewijst wel dat er problemen zijn.

Vijf opmerkingen ter inleiding.

Ten eerste, er bestaat geen duidelijk profiel van de politieagent. Zijn capaciteiten en professionele kwaliteiten blijven onduidelijk. Het traditioneel beeld is een niet al te intelligente, mannelijke agent met een snor.

Ten tweede, vrouwen zijn nodig bij de politie. Het is hun recht want vrouwen hebben een eigen inbreng en bovendien een positieve weerslag op het veiligheidsgebeuren.

Ten derde, ondanks alle inspanningen neemt het aantal vrouwen bij de politie slechts langzaam toe. Volgens mijn cijfergegevens waren er in 1992 6,5 pct. vrouwen, maar ik veronderstel dat het gaat om vrouwen, zowel bij de gerechtelijke als bij de gemeentelijke politie.

Ten vierde, door de sociaal-economische crisis solliciteren veel gewezen militairen en douaniers naar een betrekking bij de politie.

De vijfde en laatste vaststelling is dat, door het globaal plan en de veiligheidscontracten, de kaders worden herberekend en eventueel worden ingevuld waardoor de vrouwelijke aanwezigheid nu maximale kansen kan worden geboden. Vandaar deze interpellatie.

Bij de politie zijn er problemen, vooral voor vrouwen, maar ook voor mannen. Vele van mijn opmerkingen gelden trouwens ook voor de mannen.

Er zijn in de eerste plaats problemen bij de werving van agenten.

Alle wettelijke regelingen zijn opgenomen in het koninklijk besluit van 27 oktober 1986 dat de algemene bepalingen aangaande aanwerving van politieagenten regelt. Het koninklijk besluit van 14 mei 1993 bepaalt de minimumlengte op 1,63 meter, maar de gemeenten kunnen ingevolge hun gemeentelijke autonomie een strengere minimumnorm opleggen.

Vóór deze koninklijke besluiten kracht van wet kregen, waren de regelingen erg verschillend. In de meeste gemeenten werd, zowel voor mannen als voor vrouwen, een minimumgestalte van 1,68 meter vereist.

Ik heb hierbij een persoonlijke bedenking. Wat heeft lichaamslengte te maken met het uitvoeren van de taak van politieagent? De lichaamslengte lijkt mij niet essentieel te zijn voor een beroep en ik vraag mij af of deze eis niet beter kan worden afgeschaft. Er worden toch ook geen normen opgelegd inzake maximumlengte, minimum- of maximumgewicht.

In de omzendbrief POL 39bis van 21 mei 1993 heeft de minister er bij de gemeenten op aangedrongen om de norm van 1,63 meter, blootsvoets gemeten, over te nemen. De gemiddelde lengte van vrouwen bedroeg in 1988 1,63 meter. Intussen zijn daar enkele centimeter bijgekomen. Maar op die manier kwam er ook eenvoudigheid met de gestaltevereiste voor de rijkswacht.

Mijn eerste reeks vragen heeft te maken met deze omzendbrief. Een omzendbrief heeft weliswaar geen kracht van wet, maar is toch een ernstige aanbeveling. Beschikt de minister over de mogelijkheden om de opvolging van die omzendbrief te controleren? De federale minister kan nu immers nog enkel in uitzonderings-situaties toezicht op de gemeentebesturen uitoefenen. Die controle kan eventueel wel via de gouverneurs gebeuren. Weet de minister hoeveel gemeenten de omzendbrief nu naleven?

Ik heb in dit verband een beperkt onderzoek gedaan. Ik heb de situatie nagegaan in 42 Limburgse gemeenten. Tien gemeenten eisen een lengte van 1,68 meter voor mannelijke en vrouwelijke kandidaten. Zeventien gemeenten hebben de omzendbrief van de minister opgevolgd en eisen een lengte van 1,63 meter voor mannen en vrouwen. Dan zijn er een aantal Limburgse gemeenten die volgens mij onwettige vereisten opleggen. Elf gemeenten leggen een lengte op van 1,63 meter voor vrouwen en 1,68 meter voor mannen en twee vereisen 1,65 meter voor vrouwen en 1,68 meter voor mannen. De gemeenten maken een verschil tussen mannen en vrouwen. Ik denk dat die gemeenten in het zand zullen bijten, wanneer iemand zich tot een rechtbank richt. Eén gemeente legt een lengte van 1,60 meter op voor vrouwen en 1,68 meter voor mannen en één gemeente vereist een lengte van 1,60 meter voor mannen en vrouwen. Die lengte van 1,60 meter is volgens mij helemaal onwettig.

Ik heb ook 20 Antwerpse gemeenten onderzocht. Acht gemeenten hanteren een vereiste van 1,68 meter voor mannen en vrouwen en drie van 1,63 meter voor mannen en vrouwen. Drie gemeenten vragen een lengte van 1,68 meter voor mannen en 1,63 meter voor vrouwen, vier gemeenten 1,60 meter voor vrouwen en 1,68 meter voor mannen en twee gemeenten tenslotte vragen een lengte van 1,60 meter voor mannen en vrouwen.

Deze verschillen kunnen worden verklaard door de vroegere autonomie ter zake van de gemeenten, die op dit gebied echter ten gevolge van het koninklijk besluit is opgeheven. Volgens mijn onderzoek bevinden 36 pct. van de Limburgse gemeenten en 45 pct. van de Antwerpse gemeenten zich dus in de onwettigheid.

Ik heb nog gegevens van acht gemeenten uit andere Vlaamse provincies. Vijf ervan zijn in orde met de omzendbrief van de minister. Vier gemeenten hanteren de eis van 1,68 meter voor mannen en vrouwen en één legt 1,63 meter op voor mannen en vrouwen. De andere drie gemeenten hanteren ofwel andere cijfers voor mannen en vrouwen of voldoen niet aan de minimumvereiste van 1,63 meter.

Van de 70 Vlaamse gemeenten hanteren er 22, of 31 pct., dus de vroeger vrij algemeen verspreide norm van 1,68 meter, 21 gemeenten, of 30 pct., de aangerade norm van 1,63 meter, 23 gemeenten, of 32,8 pct., maken een onderscheid tussen mannen en vrouwen voor het bepalen van de norm en tien gemeenten, of 14,2 pct., passen een onwettige norm van 1,60 meter toe.

Mijnheer de minister, gaat u na welke normen door de gemeenten gehanteerd worden en wat doet u indien blijkt dat de normen onwettig zijn?

Een tweede belangrijk element inzake « vrouwen bij de politie » is de selectieprocedure. Een eerste punt hier is het aantal vrouwen in de jury. Door het koninklijk besluit van 27 februari 1990 van de toenmalige staatssecretaris voor Maatschappelijke Emancipatie, Miel Smet, werden positieve acties voor vrouwen in de overheidsdiensten verplicht. De gemeenten en de plaatselijke politiekorpsen moeten hier mijns inziens op inspelen. Ook de provinciale politietochten moeten met deze positieve acties rekening houden. De aanwezigheid van vrouwen in een jury wordt overal als een positief element aanvaard. Onlangs hoorde ik nog het verhaal van een vrouwelijk lid van een bestuurscommissie van een politietochtschool die, tot grote verbazing van de directie, aandrang op de aanwezigheid van vrouwen in de jury. Aan haar vraag werd geen gevolg gegeven. Vindt de minister de aanwezigheid van vrouwen in jury's zinvol? Hoe zal hij die aanwezigheid bevorderen? Kan dit niet via een omzendbrief, ook al besef ik dat zo'n omzendbrief niet afdwingbaar is, maar enkel een moreel gezag heeft?

Het derde element, de fysieke proef, is het voornaamste schiftingscriterium, want het is de eerste proef van de vier. Van de vier proeven moet met drie proeven effectief rekening worden gehouden terwijl de psycho-technische proef eventueel als advies mag gelden.

Ik heb met veel interesse het verslag gelezen van een interpellatie daaromtrent in de Kamer van volksvertegenwoordigers in januari. De minister heeft toen verklaard dat 90 pct. van de mannelijke en 75 pct. van de vrouwelijke kandidaten slagen. De aanpassing van de fysieke proeven bekendgemaakt in een omzendbrief van 18 september 1991 heeft dus positieve gevolgen. Voordien slaagden immers slechts 20 pct. van de vrouwelijke kandidaten in de fysieke proeven. In Limburg slaagden er in 1993 in totaal zelfs meer dan 96 pct. van de kandidaten. Onder de geslaagden waren er 98 pct. van de mannelijke en 92,5 pct. van de vrouwelijke kandidaten. De fysieke proeven zijn dus geen discriminatiefactor meer.

De idee om de lichamelijke geschiktheid op een andere manier te meten dan door deze fysieke ingangsproeven lijkt mij toch zinvol. Ik denk hier aan het systeem dat bij de rijkswacht wordt gebruikt waarbij eerder de fysieke geschiktheid wordt gemeten om een trainingsopleiding te volgen en waarbij de te behalen normen worden bepaald. De fysieke test vooraf verklaart misschien de grote afwezigheid van vrouwen voor die eerste proef. Er zijn immers in verhouding veel meer vrouwelijke kandidaten dan mannelijke die zich na hun inschrijving niet melden voor de eerste proef. Na een training weet men of men minimumvoorwaarden kan halen en komt men, of niet.

Absurd is dat de fysieke conditie nadien niet meer wordt getest. Een onderzoek aan het sportinstituut van de KUL zegt dat de conditie na één jaar erg achteruit gaat. Tijdens de opleiding wordt er terecht veel aandacht besteed aan de fysieke conditie maar

nadien, behalve door degenen die vrijwillig aansluiten bij gesubsidieerde sportkringen, gebeurt er niets meer. De minister heeft op een mondelinge vraag geantwoord dat plaatselijke sportkringen wel worden gesubsidieerd maar dat politieagenten alleen vrijwillig aansluiten. Wanneer de fysieke conditie als eerste criterium wordt gebruikt dan is het belangrijk om aan die problematiek nadien meer aandacht te besteden. Interventies waar fysieke kracht aan te pas komt, zijn erg gering. De taak van de politie heeft hoe langer hoe meer te maken met de psychologische aanpak van problemen. Een fysieke test als eerste voorwaarde opleggen, lijkt mij niet logisch. Als eerste proef de psycho-technische testen afnemen zal echter een stuk duurder uitvallen daar het dan om meer en duurdere testen gaat.

Vindt de minister dat de fysieke test dermate belangrijk is dat die het eerste schiftingscriterium moet blijven? Vindt hij dat het verplicht onderhouden van de fysieke conditie ook na de werving noodzakelijk is? Wat wil hij hiervoor meer doen dan het subsidiëren van de bestaande plaatselijke sportkringen?

Als vrouwen zich hebben ingeschreven bij de politietochtschool en de opleiding volgen, dan is het belangrijk hen nadien ook effectief kansen te geven om bij een politiekorps in te treden. Een fundamentele moeilijkheid blijft het imago van de politiemans of -vrouw zowel bij de publieke opinie als bij de plaatselijke overheid als bij het politiekorps zelf. Daarom is het van belang dat de klemtoon wordt gelegd op een normale vrouwelijke aanwezigheid.

Mijnheer de minister, ook hier stel ik de vraag of het niet zinvol is dit in een omzendbrief te specificeren. In de veronderstelling dat vrouwen bij de politie worden aangeworven, dan is het nog een kunst ze in het korps te houden. Het klimaat is vrouwenvriendelijk en het zal nog heel wat tijd vergen om dit klimaat te verbeteren. In afwachting blijft de situatie voor veel vrouwelijke agenten dus moeilijk. Als er bijvoorbeeld een informatieavond wordt georganiseerd om vrouwelijke kandidaat-politieagenten aan te trekken dan verschijnen spontaan vrouwelijke agenten om getuigenis te komen afleggen over hun moeilijke situatie en om er samen sterke te zoeken.

De toewijzing van taken aan vrouwelijke agenten is dikwijls op vooroordelen gebaseerd. Vrouwelijke agenten zouden als het ware voorbestemd zijn voor de zachte sector. Ik zal niet loochenen dat vrouwen aanleg hebben voor de behandeling van menselijke problemen, maar het kan niet dat vrouwelijke agenten alleen worden ingezet voor kindermishandeling, gezinsproblemen enzovoort. En als ze dan als vrouw al eens als gewoon politieagent worden ingezet, krijgen ze vaak een symboolfunctie, komt het erop neer dat ze zich altijd moeten bewijzen, hun mannetje moeten staan.

Aan de fysieke kracht van vrouwelijke agenten wordt vaak getwijfeld, terwijl die bij mannelijke agenten ook niet altijd wordt opgevolgd. Kortom het duurt vaak een hele tijd alvorens een vrouwelijke agente als een volwaardige collega wordt beschouwd. Ook bij de publieke opinie heerst er vaak een vooroordeel ten opzichte van de vrouwelijke politieagente: ze is ofwel een man-vrouw ofwel een sexpop tussen de mannen. De overheid moet het imago van de vrouwelijke politieagent mee helpen verbeteren.

De arbeidsreglementering vertoont heel wat hiaten. De ARAB-reglementering die bij privé-bedrijven vrij nauwgezet wordt opgevolgd, wordt niet zo nauw genomen in overheidsdiensten, dus niet alleen bij de politie. De ARAB-reglementering wordt in overheidsdienst zelden gecontroleerd, tenzij er een concrete klacht is. Bij de meeste politiekorpsen zijn er geen aparte kleedkamers en apart sanitair voor vrouwelijke agenten, hoewel de wet dat voorschrijft voor gemengde korpsen.

Dan wil ik het ook nog hebben over de problemen van zwangere politieagenten. Zwangere politieagenten krijgen vaak specifieke opdrachten. In het ene korps wordt daar positief op gereageerd, in het andere negatief. Sommigen beschouwen deze speciale taken voor zwangere politieagenten als een voorkeursbehandeling, terwijl het nogal eens voorkomt dat alle agenten tijdens hun carrière om gezondheidsredenen voor een uitzonderingsbehandeling in aanmerking komen. Ondanks de ARAB-

reglementering op de arbeidskledij wordt er geen zwangerschaps-uniform ter beschikking gesteld van zwangere politieagenten. Daardoor krijgen ze problemen voor de uitvoering van bepaalde taken, meer bepaald naar het publiek toe. In de praktijk komt het vaak hierop neer dat deze agenten binnendienst moeten doen, loketbediende moeten worden of ergens achteraan in een bureau moeten werken. Soms worden agenten verplicht aangepaste kledij te kopen. Het ergste dat ik gehoord heb was wel het opleggen van ziekteverlof nog vóór het zwangerschapsverlof moest ingaan, wat uiteraard onwettig is en nadelig voor de beroeps carrière van vrouwelijke politieagenten.

De combinatie arbeid-gezin is bij de politie niet alleen moeilijk voor vrouwen maar ook voor mannen. Een positieve ingesteldheid van de overheid ten opzichte van halftijds werken, van een aangepaste werkregeling en van het verlenen van faciliteiten voor kinderopvang zou de job voor vele agenten aantrekkelijker maken.

Vandaar ook mijn volgende vraag. Wordt het ARAB systematisch gecontroleerd? Gebeurt deze controle frequenter bij gemengde korpsen? Krijgen vrouwelijke politieagenten aangepaste arbeidskledij in geval van zwangerschap? Als men echt vrouwen bij de politie wil en ze daar ook wil houden, dan is dit zeker en vast echt nodig. Heeft de minister hierrond al richtlijnen gegeven?

Het contract met de burger voorziet in een herwaardering van het statuut en het beroep van politieagent en in een modernisering van de diensten. Het veiligheidscontract van zijn kant houdt een uitbreiding in van de politiediensten. Dit lijkt mij het geschikte moment om de vrouwelijke aanwezigheid in de korpsen te bevorderen en te garanderen dat zij optimaal bij de politie kunnen functioneren. Hierdoor zal de politie een veel positiever imago krijgen, wat in ieders belang is.

Heeft de minister nog andere plannen om de vrouwelijke aanwezigheid bij de politie te bevorderen, behalve de voorstellen en suggesties die ik in deze interpellatie naar voren heb gebracht?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Tobback.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Mijnheer de Voorzitter, in antwoord op de interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen wil ik volgende elementen aanbrengen.

Zoals zijzelf reeds heeft gezegd zijn het de gemeentebesturen die de aanwervingsvoorwaarden voor het politiepersoneel verder bepalen en uitwerken, binnen de perken die door de Koning werden vastgelegd. De aanwervingsreglementen moeten worden voorgelegd aan een goedgekeurd door de toezichthoudende overheid. In Limburg of Antwerpen bijvoorbeeld is dat de Vlaamse voogdijoverheid. Zo kan de Koning bepalen dat mannelijke en vrouwelijke agenten minstens 1,63 meter groot moeten zijn, maar mag een gemeente daar twee meter van maken. Dat is de betekenis van het koninklijk besluit. Dit is afdwingbaar en dus kan iemand van 1,64 meter een benoeming van een persoon met een grootte van 1,62 meter door de Raad van State laten verbreken. Men kan ook procederen tegen een gemeentelijk reglement dat zou bepalen dat 1,62 meter als minimumgrootte volstaat.

Aangezien ik als overheid belast met de reglementering toch geen toezichtsbevoegdheid uitoefen, is het voor mij zo goed als onmogelijk om zonder diepgaand onderzoek te evalueren hoe de omzendbrief POL 39bis in de praktijk wordt nageleefd. Uit de informatie die ik tot op heden kreeg door de behandeling van een reeks van dossiers, blijkt dat de meerderheid van de gemeentebesturen hun reglement aan de omzendbrief aanpassen of de bedoeling daartoe hebben. Daarenboven werd bij de onderhandelingen met betrekking tot de intergemeentelijke politiesamenwerkingen van de arrondissementscommissarissen, die zich actief met deze problematiek bezighouden, vernomen dat zij systematisch het in de omzendbrief voorgestelde reglement aan de gemeenten aanprijzen.

Meer kan ik op dit ogenblik moeilijk doen, tenzij men mij vraagt een einde te maken aan de gemeentelijke autonomie, deze maatregel van bovenaf op te leggen en een specifiek toezicht hierop uit te oefenen. Theoretisch is dat mogelijk, maar ik ben er hele-

maal niet zeker van dat dit wel de beste weg is. De andere weg is: mensen overtuigen, de klassieke wortel en stok combineren en de gemeenten ertoe brengen om binnen een bepaalde periode hun reglementen geleidelijk aan de omzendbrief aan te passen.

Ik heb het dan nog even over de samenstelling van de jury. Er wordt gewaakt over de degelijkheid van de juryleden, zonder rekening te houden met hun geslacht. Er is dus geen enkele reden waarom een vrouwelijke commissaris niet in een jury zou zitten. Men zoekt een commissaris, mannelijk of vrouwelijk. Als vrouwelijke leden zouden worden geweerd, zou dat fout zijn.

Ik wens te onderstrepen dat het in de eerste plaats aan het gemeentebestuur en vooral aan de korpschef is te waken over de goede fysieke conditie van de leden van het politiekorps, meer bepaald met betrekking tot de specifieke taken die elk lid van het korps vervult. Naast regelmatig schietonderricht en theorielessen over nieuwe reglementeringen die in de korpsen worden gegeven, dient het op peil houden van een goede fysieke conditie mogelijk te worden gemaakt.

Dit betekent dat er naast de ruimte voor het schietonderricht — ik meen dat dit over het algemeen goed wordt opgevolgd — en voor het zich inwerken in nieuwe reglementeringen nog ruimte moet worden gecreëerd voor het onderhoud van de fysieke conditie. Als dit bovendien moet gebeuren tijdens de diensturen, vermindert het aantal beschikbare diensturen van de betrokken politieagent aanzienlijk. Dat zou betekenen dat er voor iedere tien agenten een bijkomende agent zou moeten worden aangeworven. Alleen op die manier is het mogelijk aan de elf politieagenten per week drie uur conditietraining te geven, vermits er daarmee toch 30 uur per week minder kan worden gewerkt.

Het is aan de korpschef om uit te maken of het personeelslid in staat is zijn job naar behoren te vervullen. Mag ik erop wijzen dat het politiepersoneel onderworpen is aan een jaarlijkse medische controle?

Het is ook niet waar dat politieagenten, na de intensieve training in de politiescholen, onmiddellijk beginnen af te takelen. Van de meesten blijft de conditie vrij goed op peil. Het is ook verkeerd alles door de dienst te willen organiseren.

De controle op de uitvoering van de ARAB-reglementering valt buiten mijn bevoegdheid. Wel heb ik in het kader van de veiligheidscontracten voor bepaalde steden en gemeenten financiële tegemoetkomingen toegestaan om de werkruimten te moderniseren en aan te passen aan de noden van het korps. Die noden van het korps kunnen ook uitrustingen zijn waardoor gemengde korpsen mogelijk worden.

In de nationale wervingscampagnes, die ik reeds sedert enkele jaren organiseer, heb ik meermaals de nadruk laten leggen op de kansen die worden geboden aan vrouwen bij de politie. In de informatiebrochures die een beeld trachten te geven van het beroep werd steeds aandacht gegeven aan de vrouwen. De omzendbrief POL 38 van 18 september 1991 inzake de inhoud van de lichamelijke bekwaamheids- en selectieproef voor de aanwerving van politieagenten en veldwachters heeft wel degelijk een positief effect gehad op de aanwerving van vrouwelijke kandidaten. De bewering dat dit maar traag verloopt is dus niet juist.

Het slaagpercentage bij de vrouwelijke kandidaat-agenten is spectaculair gestegen en is, in verhouding tot dat van de mannen, niet onaantvaardbaar laag, integendeel. U hebt dat zelf ook bevestigd, mevrouw. In 1992 namen in de vier Vlaamse provincies 885 kandidaten deel aan de lichamelijke proef, van wie 708 mannen — 80 pct. — en 177 vrouwen — 20 pct. Van de 885 deelnemers slaagden er 773, van wie 639 mannen — 82 pct. — en 134 vrouwen — 18 pct. Dit wil zeggen dat 90 pct. van de mannelijke deelnemers slaagde voor de lichamelijke proef, maar ook 76 pct. van de vrouwelijke deelnemers. Dit percentage is intussen nog verhoogd.

Vóór de omzendbrief was het slaagpercentage van de vrouwelijke deelnemers niet hoger dan 20 pct. Het slaagpercentage ligt thans voor vrouwen dus slechts 14 pct. lager dan voor mannen, terwijl het vroeger meer dan de helft lager lag.

Dat er niet meer vrouwen in de reserve zijn ingeschreven, is dus niet te wijten aan de lichamelijke proef, maar aan de opkomst want of men het nu graag hoort of niet, het beroep van politieagent spreekt nog altijd meer mannen dan vrouwen aan.

Vóór 1992 waren er in Vlaanderen 1 186 kandidaten — dit aantal is sterk toegenomen — van wie 888 mannen — 75 pct. — en 298 vrouwen — 25 pct. Bovendien blijken vrouwen niet erg standvastig in hun voornemen want het aantal vrouwen dat niet komt opdagen voor de proeven is beduidend hoger dan het aantal mannen. In 1992 waren er in Vlaanderen 301 afwezigen, van wie 180 mannen en 121 vrouwen, dus 40 pct. van het totaal aantal vrouwen die zich kandidaat hadden gesteld.

De differentiatie in evaluatievormen voor mannen en vrouwen is in de POL 38 ingebouwd. Zij is gebaseerd op het wetenschappelijk vastgestelde verschil in biologische bouw, morfologie en capaciteit tussen mannen en vrouwen. De lengte werd aangepast en op 1,63 meter gebracht. De gemiddelde lengte voor meisjes op 18 jaar bedraagt 1,67 meter.

Sommigen pleiten voor het gebruik van de Eurofit-batterij. Dit is een systeem waarbij, per leeftijdsgroep, de graad van fitheid van de modale burger wordt gemeten. Er zijn vijf categorieën: +20, +30, +40, +50 en +60. De batterij geeft een algemeen beeld, maar zij beantwoordt niet aan specifieke eisen van lichamelijke conditie.

De aspirant-politieagent moet voldoen aan specifieke eisen van lenigheid en snelheid, kracht, evenwicht en uithouding. De proeven moeten hier dan ook op worden afgestemd. Met de POL 38 komen ze allemaal, behalve het zwemmen, voor in de Eurofit-batterij.

De vraag is natuurlijk of van een politieagent een betere fysieke conditie mag worden verwacht dan van een modale burger. Gelet op het vervullen van de politiefunctie, waarin hulpverlening, bijstand bij het handhaven van de orde en gerechtelijke politie een belangrijke rol spelen, is het antwoord op deze vraag onduidelijk positief. De politieagent van 1,63 meter en 50 kilogram biedt niet minder of meer waarborgen dan een agent van 1,98 meter en 150 kilogram.

Men mag echter ook niet beweren dat lengte en lichaamsbouw geen enkele rol spelen. Er is ongetwijfeld een fysiek engagement, dat met de nodige opleiding en vorming en mits het aanleren van de nodige technieken, zowel door een vrouw als door een man kan worden uitgevoerd.

De proeven in de POL 38 gaan na in hoeverre een aspirant in staat is een goede fysieke conditie te verwerven in de opleiding. Wie deze eenvoudige proeven niet met succes kan afleggen, is alleszins ongeschikt om op dat ogenblik de opleiding aan te vatten.

Tenslotte wordt de POL 38 voortdurend geëvalueerd. Op vraag van het college van directeurs van de scholen is een team van de KU Leuven bestaande uit de professoren Claessens, Van Den Eynde en Didden bezig met een onderzoek — en waarschijnlijk hebben ze dit intussen bekendgemaakt — over de effecten en efficiëntie van de fysieke training en de parameters die daarbij worden gebruikt. Men is van plan het onderzoek in april 1994 af te sluiten.

Mijnheer de Voorzitter, tot zover een aantal concrete elementen van antwoord. Ik wil daar nog het volgende aan toevoegen. Op het ogenblik neemt het aantal vrouwen bij de rijkswacht zeer sterk toe en zijn we dus op weg naar een veel meer aanvaardbare verhouding. Voor de gemeentepolitie moet natuurlijk rekening worden gehouden met de gemeentelijke autonomie en dus verschilt het ene korps van het andere. Met omzendbrieven, koninklijke besluiten en wetten kan een helehoel worden gestimuleerd en vooruit geholpen. Toch ken ik korpsen waar er sinds jaar en dag, nog vóór er omzendbrieven waren, een zeer grote aanwezigheid was van vrouwen en andere korpsen waar er ook na alle omzendbrieven nog altijd geen vrouwen zijn, omdat men dat in het eerste geval wel en in het tweede geval niet heeft gewild. Het is belangrijk omzendbrieven op te stellen, een sfeer te scheppen waarin vrouwen welkom zijn en de wens om vrouwen op te nemen en te waarderen, te stimuleren, maar als de politieke wil op lokaal of federaal vlak ontbreekt, zal men er met teksten en positieve acties ook niet komen.

Mevrouw Van Cleuvenbergen, ik kan u dus enkel maar aanraden een aanklacht in te dienen wanneer er verschillende normen voor mannen en vrouwen worden gehanteerd en ik denk dat u van de bevoegde instanties gelijk zal krijgen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de interpellant.

Mevrouw Van Cleuvenbergen (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn uitgebreid antwoord. Toch meen ik dat praten over zo'n onderwerp ook belangrijk is, mijnheer de minister.

Ik wil nog een concrete vraag stellen. Naar ik meen wordt de kledij wel door het federale niveau opgelegd. Zijn er maatregelen genomen om het probleem van de zwangerschapskledij op te lossen?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Tobback.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Mijnheer de Voorzitter, ik kan daar zo uit het hoofd niet op antwoorden. Ik weet wel dat een commissie zich reeds een tijd bezighoudt met het uniform en dat zij uiteraard ook zal moeten rekening houden met de vraag naar aangepaste werkkledij voor zwangere politieagenten. Het kan niet dat men omwille van een zwangerschap professioneel in het verdomhoekje wordt gedreven, maar een aangepaste kledij ontwerpen is toch nog iets anders. Men moet realistisch zijn. Bij deze activiteit, zoals ook bij een aantal andere waarbij men zich fysiek moet engageren, is het mogelijk dat men op een bepaald ogenblik niet kan wat in andere omstandigheden wel mogelijk is. Het is niet kleinerend of discriminerend het werkschema of de taken aan te passen wanneer een vrouw zwanger is.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

INTERPELLATIE VAN DE HEER VERMEIREN TOT DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN AMBTENARENZAKEN OVER «DE RECENTE MAATREGELEN VAN DE REGERING IN VERBAND MET DE SPREIDING VAN ASIELZOEKERS OVER ALLE GEMEENTEN»

INTERPELLATION DE M. VERMEIREN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DE LA FONCTION PUBLIQUE SUR «LES MESURES PRISES RECEMMENT PAR LE GOUVERNEMENT CONCERNANT LA REPARTITION DES DEMANDEURS D'ASILE ENTRE TOUTES LES COMMUNES»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Vermeiren tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over «de recente maatregelen van de Regering in verband met de spreiding van asielzoekers over alle gemeenten».

Het woord is aan de interpellant.

De heer Vermeiren (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats wens ik de minister, die hier reeds een hele dag aanwezig is, te danken voor zijn bereidwilligheid mij op dit late uur nog te aanhoren.

Mijn interpellatie gaat niet over mijn gemeente in het bijzonder, maar het is misschien toch aangewezen hier even aan te stippen dat de politieke asielzoekers in mijn gemeente in overtal zijn. We doen een zware inspanning voor integratie. In het rijkstechnisch avondonderwijs wordt aan drie klassen met succes Nederlands aangeleerd.

De meeste asielzoekers in ons land hebben hier onderdak gezocht in een aantal gemeenten. Hierdoor rijst een acuut probleem. In deze gemeenten wordt immers het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn geconfronteerd met talrijke aanvragen om steun. Dit weegt zwaar door op de begroting van het OCMW, doch uiteraard ook van de gemeenten.

Een aantal gemeenten heeft daarom besloten de inschrijving van kandidaat-vluchtelingen stop te zetten. In de stad Luik gebeurde dit op 2 september 1993 door een bestuursmeerderheid waarvan de samenstelling identiek is aan deze van de federale Regering en van het Waalse Gewest.

Burgemeester Schlitz verklaarde dat het stadsbestuur «tot de grenzen van het draaglijke was gegaan en wie het tegendeel beweert zijn criminelen».

Voor vele gemeenten is de situatie vrijwel dezelfde. Om het probleem op te lossen, heeft de Regering een koninklijk besluit te voorschijn gehaald, waarbij de asielzoeker een verplichte plaats van inschrijving wordt toegewezen. Dit gebeurde tijdens de Ministerraad van 21 januari en wij konden er alles over lezen in het weekblad *Feiten*, uitgegeven door Inbel.

Zo vernamen wij dat «de plaats van inschrijving onder meer bepaalt welk OCMW bevoegd is wanneer de asielzoeker sociale steun wenst te ontvangen, indien hij aan de voorwaarden voldoet». Vele van deze asielzoekers kennen blijkbaar de Belgische wetgeving veel beter dan onze eigen landgenoten, die ingevolge drempelvrees vermijden op het OCMW een beroep te doen, zelfs wanneer zij recht zouden hebben op steun.

Deze drempelvrees kennen de asielzoekers — vooral zij die komen uit landen bezuiden de Sahara — en dat is de meerderheid — zeker niet.

De Regering heeft een wiskundige regel vastgelegd in het ontwerp van koninklijk besluit dat de criteria omvat om de verplichte plaats van inschrijving van een asielzoeker aan te duiden. Het is de verhouding van het aantal inwoners van die gemeente tot het totaal aantal inwoners van ons land. Daarnaast wordt rekening gehouden met het aantal personen die ten laste zijn van het plaatselijk OCMW en met het gemiddeld belastbaar inkomen van de gemeente. Eens te meer wordt het begrip van «rijke gemeente» gehanteerd. We vinden dit ook terug in het voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden om een «Noodfonds» op te richten voor de slachtoffers van de recente overstromingen in de Maasvallei en elders. Hier werden de «rijke gemeenten» geïsoleerd. In het koninklijk besluit van de federale Regering zijn het de «rijke bewoners».

Zo de federale Regering ervan uitgaat dat de verplichte inschrijvingsplaats niet de effectieve verblijfsplaats kan zijn, zal zij alles in het werk stellen om de gemeente van inschrijving zoveel mogelijk te doen samenvallen met de gemeente van verblijf van de asielzoeker. De wetgeving inzake domiciliëring, vaste woonplaats en de controle door de gemeentelijke overheid spreekt voor zich.

Zo wordt bepaald in het koninklijk besluit dat indien de effectieve verblijfsplaats niet de verplichte inschrijvingsplaats is, de federale Staat slechts 50 pct. van de sociale steun, die is verleend aan de asielzoeker, zal terugbetalen aan het OCMW. Enkel indien aan de asielzoeker een aangepaste huisvesting in de gemeente is aangeboden en werd geweigerd, zal deze beperking niet gelden.

Opdat er geen misverstand zou bestaan: de gemeente of het OCMW waartoe de asielzoeker zich verplicht moet wenden, zullen een woning moeten aanbieden. Of dit mogelijk is, laat men in het midden. De asielzoeker lijdt hierdoor geen verlies want het zijn de gemeenten die moeten zorgen voor een aangepaste huisvesting.

Blijkbaar is de federale Regering zich niet bewust van het acute woningtekort in ons land. Jammer genoeg kampen volgens mij alle gemeenten met een tekort aan sociale woongelegenheden. Dit moeten wij met alle mogelijke middelen proberen te verhelpen, maar nu kunnen de gemeenten, ondanks een eventuele verplichting, geen woningen aanbieden. Men mag bovendien niet vergeten dat de OCMW's heel vaak moeten bijspringen in de vorm van een huurtoelage of vergoeding bij verhuizing, ondanks de terugbetaalde subsidies.

De bijdrage van de hogere overheid is zeer beperkt: het bestaansminimum en een huurtoelage gedurende een maand. Toch worden de meeste gemeenten en OCMW's betrokken bij de andere problemen. Denk maar aan de wachttijd voor aanvaarding door het ziekenfonds. Ook dit wordt gesubsidieerd, maar vaak moeten de gemeenten en OCMW's betalen voor hospitalisatiekosten en de kosten voor geneeskundige verzorging. Ik vraag mij af of men hiermee wel rekening houdt.

In het bericht van Inbel werd gestipuleerd dat «een gemeente niet kan verplicht worden om in te staan voor de effectieve huisvesting van asielzoekers die in die gemeente een inschrijvingsplaats kregen toegewezen, noch kan een asielzoeker verplicht worden om zich in die gemeente te vestigen». Toch worden bijzondere maatregelen genomen om het vestigen van de asielzoeker in de gemeente te stimuleren. Niet over alle specifieke maatregelen wil ik uitweiden. De minister kent ze ongetwijfeld voldoende.

De regeling inzake de aanduiding van de plaats van inschrijving van een asielzoeker zal pas in werking kunnen treden wanneer de wet tot oprichting van het wachtregister der asielzoekers van toepassing wordt.

Sedert mijn interpellatieverzoek heeft de Raad van State zich uitgesproken over «het wetsontwerp tot oprichting van een wachtregister voor vreemdelingen die zich vluchteling verklaren of die vragen om als vluchteling te worden erkend», meer bepaald over de amendementen van de Regering. Van het eerste en het tweede amendement wordt brandhout gemaakt door de Raad van State. De Regering lijkt niet te kunnen rekenen op degelijke kenners van de wet die het verband kunnen leggen met vroegere en/of met andere wetgeving.

Met dit koninklijk besluit hoopt de Regering aan elke asielzoeker een woonplaats te kunnen toewijzen. Dit kadert in de politiek tegen gettovorming. Ik heb daar begrip voor, maar vestig er de aandacht op dat de asielzoekers ertoe worden aangespoord zich te vestigen in de gemeente, waar zij naartoe gestuurd worden voor hun sociale steun. Het is niet ondenkbaar dat een asielzoeker die in Brussel, Antwerpen of Luik een onderkomen heeft gevonden, wordt ingeschreven in Aarlen omdat die gemeente in gebreke is gebleven of inschrijvingen zou hebben geweigerd. Die laatste gemeente moet dan zorgen voor huisvesting of zal anders financieel worden gesanctioneerd. De betrokken asielzoeker zal hier wel voor bedanken aangezien bijvoorbeeld zijn kansen op tewerkstelling groter zijn in een stad dan bijvoorbeeld in een kleine gemeente in de Ardennen.

Het OCMW van zo'n gemeente zal zich geconfronteerd zien met een dure rekening, aangezien het slechts 50 pct. van de steun terugbetaald zal krijgen door de federale Staat, tenzij de betrokkene huisvesting werd aangeboden. Aangezien zowat alle gemeenten problemen hebben met vooral sociale huisvesting, legt deze maatregel hen een zware financiële last op. De federale Regering houdt echter een stok achter de deur: het onontvankelijk verklaren van een asielaanvraag ingeval de betrokkene zich niet aanmeldt in zijn gemeente van inschrijving.

Een andere vraag is hoe de gemeenten woningen ter beschikking kunnen stellen. Sociale woningen worden door de huisvestingsmaatschappijen toegewezen aan degenen die in een wachtregister, een ander dan dit van de asielzoekers, zijn ingeschreven. Moeten andere woningen — in de veronderstelling dat deze beschikbaar zijn — worden gehuurd van privé-eigenaars of kan het OCMW overgaan tot de ophef van leegstaande privé-woningen?

De vraag die men hierbij moet stellen, is uiteraard wat er nog overblijft van de gemeentelijke autonomie. Wat gebeurt er met gemeenten, zoals de stad Luik, die weigeren asielzoekers in te schrijven omdat zij van oordeel zijn dat zij het quorum hebben bereikt? Zal de minister met de criteria van het koninklijk besluit rekening houden en de gemeentelijke overheid bijgevolg in het gelijk stellen en deze niet langer verplichten deze asielzoekers in te schrijven? De maatregel zal weliswaar enkel van toepassing zijn op de nieuw aangekomen asielzoekers. Uiteraard zou de maatregel moeten gelden voor vluchtelingen die politiek asiel zoeken in ons land.

Hoe zal de Regering reageren op de economische vluchtelingen die in ons land blijven toestromen en zich als politieke asielzoekers voordoen? Men kan ervan overtuigd zijn dat degenen die tegen grof geld inwoners uit Afrika en zelfs Zuid-Amerika naar Europa lokken, reeds terdege zijn ingelicht over de jongste maatregel van de Regering. Zij zullen ervoor zorgen dat de stroom asielzoekers, die de jongste tijd enigszins was afgezwakt, opnieuw op gang komt. Die daling zou dus wel eens tijdelijk kunnen zijn, want ondanks het afnemend aantal migranten en asielzoekers stelde de OESO in een zeer recent verslag nog vast dat de vluchtelingenstroom blijft toenemen en het aantal asielzoekers in West-Europa blijft aangroeien. Het koninklijk besluit waarover de Regering beraadslaagde, geeft de asielzoekers immers voortaan de zekerheid van OCMW-steun. De aantrekkingskracht van ons land en van andere bestemmingen van de immigranten, zoals Noord-Amerika, West-Europa en Australië, blijft immers. Niet al deze landen zorgen voor de sociale opvang van de asielzoekers en immigranten, zoals dit in ons land het geval is.

Ik betwist hier helemaal niet de humanitaire plicht van een land om aanvaarde asielzoekers een behoorlijk bestaan te geven. België blijft echter in de ogen van de asielzoekers en van degenen die hun komst hier in de hand werken, nog altijd het land van belofte, waar men zonder te moeten werken betaald wordt. Dat moeten wij toch vermijden.

Mijnheer de minister, wij moeten samen naar oplossingen zoeken. Ik vraag mij echter af of de schuchtere ontradende maatregelen van de jongste jaren niet grotendeels ongedaan worden gemaakt door het toewijzen van quota asielzoekers aan alle gemeenten van ons land. Tot nu toe beperkte het probleem van asielzoekers en migranten zich tot de grote agglomeraties. Oplossingen liggen echter niet altijd voor de hand en wij verschillen er nogal eens van mening over. Kunt u ons echter garanderen dat het verspreiden van de asielzoekers over alle gemeenten geen andere problemen creëert?

Met het koninklijk besluit wil de Regering de gettovorming in de grootsteden tegengaan, want dan zijn oplossingen bijna niet meer mogelijk. Zijn er echter geen andere mogelijkheden? Kan men de asielzoekers niet aanraden zich van bij hun aankomst in het land te vestigen in een gemeente van, bijvoorbeeld, maximum twintigduizend inwoners? Op die wijze worden de asielzoekers niet opgeslorpt in de getto's van grootsteden. Verder zou het wonen in een getto dan als een negatief punt kunnen worden beschouwd voor de erkenning als politiek vluchteling.

Indien het koninklijk besluit wordt gevolgd dan zullen de goede bedoelingen ervan, de integratie in de hand werken en de problemen spreiden, teniet worden gedaan. De betrokkenen zullen zich in de steden blijven vestigen en getto's blijven vormen. Zij zullen zich gewoonweg verplaatsen om hun geld in andere gemeenten op te halen. De last die nu bij de federale Staat ligt zal voor een groot gedeelte worden overgeheveld naar de gemeenten. Ik meen niet dat dit de bedoeling is.

Mijnheer de minister, ik denk hier ook aan het contract met de burger dat in de regeringsverklaring is ingeschreven. Het verwondert mij dat deze beslissingen worden genomen bij koninklijk besluit. Zij zouden beter het voorwerp uitmaken van een uitvoerige discussie in het Parlement en worden geregeld door een degelijke wetgeving.

Wij zijn ons bewust van de bestaande problemen en wij zijn bereid mee naar oplossingen te zoeken. Het voorgestelde koninklijk besluit biedt geen oplossing. Integendeel, het legt de gemeenten bijkomende financiële lasten op die ze zich niet kunnen getroosten. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Tobback.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Mijnheer de Voorzitter, ik verwonder mij over de interpellatie die eigenlijk de kar voor het paard spant. De Kamer van volksvertegenwoordigers heeft vorige week in de commissie de wet op het wachtregister goedgekeurd. De openbare vergadering zal die problematiek volgende week bespreken waarna zij naar de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden van de Senaat gaat, waar de discussie ten gronde zal worden gevoerd en ook met kennis van de amendementen die tegemoet willen komen aan de opmerkingen van de Raad van State zullen worden besproken. Wij zullen dus binnen de veertien dagen het hele gesprek overdoen. Ik wil zeker dat de wet betreffende het wachtregister nog vóór de paasvakantie wordt goedgekeurd.

Vooraf wijs ik de heer Vermeiren erop dat het ontwerp van koninklijk besluit inzake de aanduiding van een plaats van inschrijving voor asielzoekers, dat hij bekritiseert, werd genomen in uitvoering van artikel 54 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen dat werd gewijzigd door de wet van 6 mei 1993 tot wijziging van de wet van 15 december 1980. Zowel de Kamer van volksvertegenwoordigers als de Senaat hebben over de wijziging van de wet een uitvoerig debat gehouden.

In de wet werd er ingeschreven dat de bevoegde minister of diens gemachtigde bij de inschrijving op een bepaalde plaats een harmonieuze spreiding over de gemeenten dient na te streven.

Artikel 54, § 1, lid 3, bepaald immers dat er rekening moet worden gehouden met: «1° de bezettingsgraad van de opvangcentra voor asielzoekers; 2° een harmonieuze spreiding over de gemeenten volgens de criteria bepaald bij een in Minister-raad overlegd koninklijk besluit.»

In uitvoering van dit tweede punt, heeft de Ministerraad een ontwerp van koninklijk besluit goedgekeurd. Dit ontwerp van koninklijk besluit bevat een aantal criteria voor de toepassing van artikel 54 van de wet van 15 december 1980 conform de doelstellingen vastgelegd in de wet, dus door de wetgever, en is voor het ogenblik voor advies bij de Raad van State. Het kan nadien dus nog door de Regering worden aangepast, zodat het vandaag te vroeg is om hierop kritiek uit te brengen. De Regering heeft haar laatste woord nog niet gezegd.

Het feit dat een asielzoeker zich in een bepaalde gemeente moet inschrijven heeft niet noodzakelijk voor gevolg dat hij er zich ook effectief moet vestigen. Wij wilden wel dat inschrijvingsplaats en verblijfplaats zouden samenvallen, maar de Raad van State ging hiermee niet akkoord. Dat zou in strijd zijn met verschillende internationale verdragen. Wij konden het advies van de Raad van State ter zake negeren, maar dan riskeerden wij wel eindeloze procedures voor de Raad van State en dat zou zinloos zijn.

Omdat het de bedoeling is om de gemeente van inschrijving zoveel mogelijk te laten samenvallen met de gemeente van verblijf, heeft de Ministerraad besloten een aantal bijkomende maatregelen te nemen. Een aantal van die bijkomende maatregelen die allemaal te maken hebben met het verlenen van sociale steun, werden aan het Parlement voorgelegd in de vorm van een regeringsamendement bij het ontwerp van wet betreffende de oprichting van een wachtregister.

De minister of diens gemachtigde kan als administratieve plaats van inschrijving een gemeente die verschillend is van de effectieve verblijfplaats aanwijzen.

De plaats van inschrijving die werd aangewezen bij toepassing van artikel 54 van de wet van 15 december 1980 bepaalt in elk geval welk OCMW bevoegd is wanneer de asielzoeker sociale steun wenst te ontvangen en hiervoor alle voorwaarden vervult. Die bepaling is een uitzondering op de algemene regel inzake de bepaling van het bevoegde OCMW, zoals omschreven door artikel 2, § 5, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van steun verleend door de commissies van openbare onderstand.

Een gemeente kan niet worden verplicht om in te staan voor de effectieve huisvesting van asielzoekers die er zijn ingeschreven, net zo min als het mogelijk is om de asielzoeker te verplichten om zich ook in feite in die gemeente te vestigen.

Het is wel mogelijk om te voorzien in stimuli ten aanzien van zowel de asielzoeker als van de gemeente met als bedoeling te komen tot de effectieve vestiging van de asielzoeker in de gemeente van de plaats van inschrijving.

Om dit aan te moedigen heeft de Ministerraad een aantal maatregelen goedgekeurd waarvan ik hier een overzicht geef.

Ten eerste, gemeenten die een woning inrichten voor de opvang van asielzoekers kunnen een beroep doen op een installatiepremie die gelijk is aan de sociale steun voor een alleenstaande voor een maand.

Ten tweede, de terugbetaling van de kosten van sociale steun verleend aan een asielzoeker door het OCMW van de gemeente van de inschrijving, wordt van 100 pct. teruggebracht tot 50 pct., indien de asielzoeker niet in de gemeente van de plaats van inschrijving verblijft. Die beperking geldt niet, indien wordt aangetoond dat de asielzoeker een aanbod inzake huisvesting in de gemeente heeft gekregen en geweigerd.

De 50 pct. die de federale overheid in dat geval niet betaalt, zal worden verdeeld onder de OCMW's van gemeenten waar meer asielzoekers verblijven dan opgelegd volgens de quota.

Deze regeling is wat ingewikkeld, maar wordt ons door het advies van de Raad van State nu eenmaal opgelegd.

Ten derde, de gemeente van de plaats van inschrijving of het OCMW van die gemeente verkrijgt de mogelijkheid om de asielzoeker een goede, aan zijn inkomen aangepaste woning,

publiek of privé, in de gemeente aan te bieden en de waarde van deze prestatie in natura af te trekken van het bedrag van sociale steun, indien de asielzoeker weigert om in die woning te verblijven.

Ten vierde, er wordt aan OCMW's de mogelijkheid geboden om de totaliteit of een deel van de sociale steun in natura te verdelen zodat het voor de asielzoekers een stuk minder aantrekkelijk wordt om buiten of ver van hun gemeente van inschrijving te verblijven.

Ten vijfde, de verplichting voor de Staat om aan een OCMW de kosten terug te betalen verschuldigd voor de laattijdige betaling van de sociale steun aan een asielzoeker waartoe een OCMW bij gerechtelijke beslissing werd veroordeeld, wordt opgeheven.

Ten zesde, de Ministerraad heeft zich principieel akkoord verklaard met de wijziging van de berekeningsmethode van de voorschotten op de sommen die de gemeenten betalen als sociale steun aan asielzoekers.

Conform de nieuwe regeling zullen de voorschotten beter overeenstemmen met de sociale steun die op dat ogenblik door de gemeente aan asielzoekers wordt verleend, wat de kasproblemen van bepaalde OCMW's kan voorkomen.

De maatregelen in verband met de beperking tot 50 pct. van de sociale steun indien de asielzoeker niet in de gemeenten van inschrijving verblijft, het recht om de kosten van de huur van een woning in natura af te trekken van het bedrag van sociale steun en het opheffen van de verplichting tot terugbetaling door de Staat van de kosten van de laattijdige betaling van de sociale steun, werden reeds voorgesteld aan het Parlement en zijn door de commissie voor de Volksgezondheid en Binnenlandse Aangelegenheden van de Kamer reeds goedgekeurd.

Bij de uitvoering van de maatregelen werd er in het bijzonder rekening gehouden met de gemeentelijke autonomie. Een gemeente of OCMW blijft volledig vrij om een initiatief inzake het onthaal van asielzoekers uit te werken. De maatregelen zijn beperkt tot de gebieden waarvoor de federale overheid bevoegd is, bijvoorbeeld de terugbetaling van steun door de federale overheid aan OCMW's.

Met deze maatregelen worden er geen nieuwe financiële lasten opgelegd aan de gemeenten en de OCMW's.

De maatregelen beogen een betere spreiding van de financiële lasten over meer gemeenten.

De financiële lasten inzake het onthaal van asielzoekers worden voor het grootste gedeelte gedragen door de federale overheid. De kosten van het Klein Kasteeltje met 480 plaatsen, het Onthaalcentrum van Florennes, 200 plaatsen, en de 15 onthaalcentra beheerd door het Rode Kruis worden volledig ten laste genomen door de federale overheid, met name door het ministerie van Volksgezondheid.

De sociale hulp verleend door een OCMW aan een asielzoeker wordt voor 100 pct. door de federale overheid terugbetaald aan het OCMW.

Het probleem van de kasvoorschotten zal worden geregeld.

Het aantal asielzoekers is de jongste jaren sterk toegenomen. Zij hebben zich vooral gevestigd in een beperkt aantal gemeenten, meer bepaald in grote stedelijke centra. De gemeenten en steden die deze grote toevlucht ondergaan bleken niet langer in staat een adequate opvang en een adequate administratie aan te bieden.

Het waren dan ook in de eerste plaats de gemeenten zelf die aandrongen op een meer harmonieuze spreiding van asielzoekers.

De spreiding van asielzoekers maakt deel uit van een ruimer plan dat een betere beheersing van de «immigratie» beoogt.

De federale overheid heeft zich bij voorrang toegelegd op het beheersen van de toevloed van nieuwe asielzoekers. Om dit te bereiken heeft zij een aantal maatregelen genomen. Ik geef u de belangrijkste.

Ten eerste is er de wijziging van de organieke wet inzake de OCMW's opdat sociale bijstand geweigerd kan worden aan afgewezen asielzoekers en illegalen.

Ten tweede, door de wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen is een snellere afhandeling van de asielprocedure mogelijk.

Ten derde is er de aanwerving van bijkomende ambtenaren om de behandeling van asielaanvragen te versnellen en de achterstand te kunnen wegwerken.

Ten vierde, door de ingebruikname van een geïnformatiseerd systeem van onderzoek van vingerafdrukken kunnen dubbele aanvragen worden ontdekt.

Ten vijfde, de verlening van werkvergunningen werd beperkt tot de asielzoeker wiens aanvraag ontvankelijk is verklaard.

Ten zesde is er de uitwerking van een effectief verwijderingsbeleid, onder meer met de opening van gesloten centra te Walem, Merksplas, Brugge en Zaventem.

Ten zevende is er de verhoging van het budget voor gedwongen terugkeer en voor terugkeer begeleid door de Internationale Organisatie voor migratie.

Ten achtste, tenslotte is het door de oprichting van een informatie- en controledienst aangaande de OCMW's mogelijk dubbele aanvragen op te sporen en de OCMW's over de stand van zaken van de asielaanvragen te informeren.

Deze maatregelen hebben als doel het aantal manifest ongegronde asielaanvragen aanzienlijk terug te schroeven. Uit de jongste cijfers blijkt dat zij hun doel niet missen. Het aantal asielaanvragen is fors gedaald: in augustus 1993 waren er 2 959 aanvragen; in september, 2 608 aanvragen; in oktober, 2 035 aanvragen; in november, 1 411 aanvragen en, in december, 1 414 aanvragen. In januari 1994 waren er 1 188 aanvragen en in februari ongeveer 1 160.

Het cijfer daalt dus en stagneert op ongeveer 1 200. Het is belangrijk dat in te zien. Sinds augustus 1993 zijn we teruggevallen op ongeveer een derde van het aantal aanvragen. Vorig jaar zijn we, ondanks de afname op het einde van het jaar, geëindigd op 25 000 aanvragen. Zoals het er nu voorstaat, zullen we voor 1994 ongeveer 15 000 aanvragen binnenkrijgen. Het is zeker niet de bedoeling een record te vestigen. Een aanvaardbare verhouding is het statuut toe te kennen aan één aanvrager op drie. Thans wordt dit statuut toegekend aan vier aanvragen op honderd. Ten einde het degenen die te goeder trouw asiel aanvragen, niet te moeilijk te maken, moet het geld dat nu voor de onterechte aanvragen wordt gebruikt, dienen voor een betere opvang.

Ik vergelijk dit met de ons omringende landen. In Nederland is het aantal aanvragen van januari tot februari verdrievoudigd, van 3 000 naar 9 000. Deze vergelijking geeft een idee van het resultaat van de maatregelen die wij hebben genomen. Het is noodzakelijk dat deze maatregelen worden toegepast indien wij dit probleem ooit willen beheersen.

Mijnheer Vermeiren, ik ben het met u eens dat de spreiding op een beheerste manier moet gebeuren opdat de gemeenten het gevoel hebben dat hun inzet zinvol is.

Wij moeten bovendien ermee rekening houden dat zowel de dienst Vreemdelingen als de commissaris-generaal er sedert kort in slagen de nieuwe asielaanvragen op systematische wijze te behandelen. Dit betekent dat de eerste beslissing inzake de ontvankelijkheid zeer kort na de aanvraag wordt genomen. Zeker wat de onontvankelijke aanvragen betreft — bijvoorbeeld manifest ongegronde aanvragen — valt er nu een beslissing binnen zeer korte tijd. Een groot gedeelte van de asielzoekers — meer dan 85 pct. — zal dus slechts zeer korte tijd legaal in België kunnen verblijven. Het is dan ook mogelijk dat op vrij korte termijn de meeste van de nieuwe asielzoekers kunnen worden opgevangen in de door de federale overheid georganiseerde centra of slechts voor een zeer korte tijd naar de gemeenten zullen worden doorverwezen omdat zij een uitvoerbare definitieve beslissing ontvangen vóór zij het onthaalcentrum moeten verlaten.

Ik denk dat wij erin zullen slagen dit opzet te realiseren, tenzij er iets dramatisch in de wereld zou gebeuren dat het aantal asielzoekers zou verhogen.

Tenslotte en alvorens wij in de commissie de discussie over het wachtregister aanvangen, wil ik zeggen dat ik ervan overtuigd ben dat dit probleem niet kan worden beheerst zonder de mede-

werking van de gemeenten. Met hun medewerking is het perfect mogelijk de illegaliteit te beheersen omdat het in 90 pct. van de Belgische gemeenten volkomen onmogelijk is om er langer dan 14 dagen effectief illegaal te verblijven. In de andere 10 pct. van de gemeenten, die net iets te groot zijn om precies te kunnen nagaan wat er overal gebeurt moeten wij een speciale inspanning doen. Een gemeente als Zaventem zal daar waarschijnlijk ook toe behoren.

U beweert, mijnheer Vermeiren, dat er op het ogenblik in uw gemeente te veel asielzoekers zijn. Ook al zou uw gemeente behoren tot de eerst genoemde 90 pct. andere gemeenten, omwille van het feit dat het aantal asielzoekers in uw gemeente te groot is, bent u niet in staat om hen allemaal behoorlijk op te volgen en te verzorgen. Hoeveel inwoners heeft Zaventem?

De heer Vermeiren (VLD). — Zaventem telt 27 000 inwoners.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — In dat geval zou u een 80-tal asielzoekers kunnen huisvesten.

De heer Vermeiren (VLD). — Wij hebben er 133.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Dat aantal is dus te hoog. Tachtig asielzoekers kunnen gemakkelijk worden opgevangen en gevolgd. Een gemeente met 10 000 inwoners zou dus 30 asielzoekers moeten opvangen, of wellicht nog minder omdat men rekening moet houden met de opvangcentra van het Rode Kruis.

Zeker wanneer het aantal asielaanvragen daalt tot 1 000 per maand, moeten wij in staat zijn het probleem te beheersen omdat er dan nog slechts 12 000 personen moeten worden gespreid over het grondgebied. Als het aantal asielzoekers niet hoger ligt, kan een gemeente dat perfect aan. Als de dossiers bovendien snel worden afgehandeld, is de doorstroming ook vlotter.

Mijnheer Vermeiren, het gaat hier toch niet over huisvestingsmaatschappijen. Ik ken kleine gemeenten die vluchtelingen opvangen en onderbrengen in één, twee of drie woningen die zij daarvoor ter beschikking hebben hetzij via het OCMW, hetzij via een privé-initiatief. De vluchtelingen in ons land zijn heel vaak meestal alleenstaanden, zelden gezinnen, en de gemiddelde leeftijd bedraagt ongeveer vijftientig jaar. Ook dat zegt iets over de realiteit van het vluchten om politieke redenen. Het gaat over jeugd, over het algemeen gevormde jeugd, die haar land verlaat om haar kans te grijpen in het westen en die de zwakkeren achterlaat. In zeer veel gevallen komen de mensen die de situatie in hun land zouden kunnen verbeteren, naar hier. Dat is zeker de realiteit voor de Oostbloklanden, maar ook voor sommige delen van Afrika. Zij komen naar België om te studeren met een beurs van Ontwikkelingssamenwerking. Wanneer ze hun diploma hebben, gaan ze doctoreren en specialiseren. Daarna vragen ze asiel aan. Intussen hebben ze vrouw en kinderen en spreekt de hele familie goed Nederlands. Misschien krijgen ze geen asiel, maar ze gaan er wel van uit dat ze in België kunnen blijven. Ik kan u dergelijke dossiers tonen. Welke zin heeft ons ontwikkelingswerk in dergelijke gevallen nog? Je loopt soms met je hoofd tegen de muur.

Mijnheer Vermeiren, ik weet dat u er geen voorstander van bent, maar de wet maakt het u mogelijk leegstaande huizen op te eisen. Wat u ook met het OCMW-geld doet om dergelijke woningen in te richten, alles zal beter zijn dan de matrassen die nu voor duizenden franken per maand worden verhuurd door huisjesmelkers, bijvoorbeeld in Sint-Truiden, maar ook elders. Alles is beter dan dat profitariaat, het uitzuigen van mensen en het plunderen van de OCMW's. Het OCMW-geld is immers niet voor iedereen verloren: het gaat naar Belgische profiteurs. Ook daar willen we een einde aan maken. Dat lijkt mij te getuigen van gezond verstand en is zo eenvoudig. Om asiel aan te vragen gaat

men nu naar de Staatsbladstraat. Men krijgt er een bewijs van aanvraag en daarna verdwijnt men. Niemand weet waar de persoon is gebleven. De asielaanvrager komt dan in een gemeente terecht waar men hem, wegens een overtal aan asielaanvragers, niet meer wil inschrijven. Wij weten dan niet meer waar de betrokkene verblijft. Ik wil aan die toestand een einde maken. Ik wil weten waar die man of vrouw is gedurende zijn of haar verblijf in België.

Wanneer de gemeenten daar niet wensen aan mee te doen, dan mogen zij later ook niet klagen. Ze zullen met veel problemen worden geconfronteerd die ze «onder het tapijt zullen vegen». Het zal ingewikkeld, maar met goede wil zeker niet onmogelijk zijn. Ik reken er dan ook op dat burgemeesters die meedoen in actiescomités de eersten zullen zijn om 100 asielaanvragers op te nemen in hun gemeente. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de interpellant.

De heer Vermeiren (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats dank ik de minister voor zijn uitvoerig antwoord.

Mijnheer de minister, u was verwonderd over het tijdstip van mijn interpellatie. Mijn aanvraag werd echter ingediend onmiddellijk na het verschijnen van het persbericht van Inbel waarin de maatregelen voor de asielzoekers werden bekendgemaakt. Dit dateert van 21 januari 1994, dus vooraleer de zaak in de Kamer werd behandeld.

De heer Pataer (SP). — Inbel is geen *Staatsblad*, mijnheer Vermeiren.

De heer Vermeiren (VLD). — Mijnheer Pataer, waarom vindt de Ministerraad het dan nodig om iedere vrijdag voormiddag de persberichten te bezorgen aan de parlementsleden? Het is een goed initiatief, en het is dan ook nogal logisch dat de parlementsleden op die persberichten, meer bepaald op de standpunten ingenomen op de Ministerraad, reageren. Als dat niet meer kan, dan begrijp ik er niets meer van.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — U weet waarvan het komt.

De heer Vermeiren (VLD). — Ik begrijp de reactie van de heer Pataer helemaal niet.

De heer Pataer (SP). — Ik heb enkel gezegd dat Inbel geen *Staatsblad* is.

De heer Vermeiren (VLD). — Daar gaat het in feite niet over.

Mijnheer de minister, u zult waarschijnlijk nog veel burgemeesters vinden die bereid zijn met u samen te werken om dat probleem aan te pakken.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken. — Ik ben benieuwd!

De heer Vermeiren (VLD). — Medewerking is een relatief begrip. Vraagt u medewerking inzake inschrijving of integratie, of vraagt u ook financiële inspanningen van de gemeenten? U hebt een belangrijke opmerking gemaakt. Op een bepaald moment verklaarde u dat de gemeenten niet financieel betrokken zouden worden bij dit project. Uit het bericht van Inbel blijkt evenwel dat «de overblijvende 50 pct., die niet is terugbetaald, zal worden verdeeld onder de OCMW's van de gemeenten waar meer asielzoekers verblijven dan de quota voorzien». Ik interpreteer het zo dat gemeenten die noodzakelijkerwijze asielzoekers op hun grondgebied hebben, zullen worden gestraft, dus zelfs wanneer ze er niet voor verantwoordelijk zijn. Daar klopt iets niet. Wij zullen dus zien hoe u dat zult regelen in uw uitvoeringsbesluiten. Daarover kunnen wij dan binnenkort in de commissie discussiëren.

U had het over profiteurs, huisjesmelkers en mensen die matrassen verhuren. Ik weet dat dit soort van mensen bestaat en ook ik vind dat dit soort van mensen hard moet worden aangepakt, niet alleen door de minister van Binnenlandse Zaken, maar ook door de burgemeesters van de betrokken gemeenten. Laat er dus geen misverstand over bestaan: deze misbruiken moeten worden vermeden en bestreden. Wij moeten allen ter zake onze verantwoordelijkheid nemen. Wat dit punt betreft, zullen wij nog de kans krijgen om in een positieve zin mee naar oplossingen te zoeken voor dit probleem.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening

PROPOSITION DE RESOLUTION

Dépôt

De Voorzitter. — De heer Kuijpers heeft ingediend een voorstel van resolutie betreffende het Griekse embargo tegen de republiek Macedonië.

M. Kuijpers a déposé une proposition de résolution concernant l'embargo décrété par la Grèce à l'encontre de la république de Macédoine.

Dit voorstel van resolutie zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Cette proposition de résolution sera traduite, imprimée et distribuée.

Over de inoverwegingneming zal later worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

INTERPELLATION — INTERPELLATIE

Demande — Verzoek

M. le Président. — M. Bock désire interpeller le ministre de la Défense nationale sur « la concomitance de la suppression et de la construction de casernes ».

De heer Bock wenst de minister van Landsverdediging te interpellieren over « het gelijktijdig afschaffen en bouwen van kazernes ».

La date de cette interpellation sera fixée ultérieurement.

De datum van deze interpellatie wordt later bepaald.

Dames en heren, onze agenda voor vandaag is afgewerkt.

Notre ordre du jour est ainsi épuisé.

De Senaat vergadert opnieuw morgen, woensdag 9 maart 1994, om 10 uur.

Le Sénat se réunira demain, mercredi 9 mars 1994, à 10 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 19 h 5 m.)

(La séance est levée à 19 h 5 m.)